

Flere i Fællesskaber -

Udvikling, implementering og evaluering af et lokalsamfundsbaseret program mod ensomhed i Silkeborg Kommune (2020-2025).



Flere i Fællesskaber -

Udvikling, implementering og evaluering af et lokalsamfundsaseret program mod ensomhed i Silkeborg Kommune (2020-2025).

©DEFACTUM, Region Midtjylland, september 2026

Sprog: Dansk

Udgivet af: DEFACTUM®, september 2026

ISBN: 978-87-93657-59-5 (pdf/elektronisk version)

Rapporten er udarbejdet af:

Julie Christiansen

Mathias Lasgaard

Mathilde Graulund Severinsen

Lise Arnth Nielsen

Anne Friis Bo

Publikationen kan frit refereres med tydelig kildeangivelse.

Denne publikation citeres således:

Forfatter(e): Christiansen, J., Lasgaard, M., Severinsen, M.G., Nielsen, L.A., Bo, A.F.,

Titel: Flere i Fællesskaber - Udvikling, implementering og evaluering af et lokalsamfundsaseret program mod ensomhed i Silkeborg Kommune (2020-2025).

Aarhus: DEFACTUM, Region Midtjylland, 2026

Flere i Fællesskaber er støttet af Danske Regioner, Poul Due Jensens Fond (Grundfos Fonden), Tryg Fonden, Ældre Sagen, Helsefonden og Fonden Ensomme Gamles Værn.

For yderligere oplysninger rettes henvendelse til:

DEFACTUM

Olof Palmes Alle 15

8200 Aarhus N

E-mail:

Hjemmeside: www.defactum.dk

Rapporten kan downloades fra www.defactum.dk.

Indholdsfortegnelse

Resumé.....	5
1 Fra idé til program	7
1.1 Rapportens formål og opbygning.....	8
1.2 Viden om interventioner mod ensomhed	8
1.3 Lokalsamfundsindsatser	10
1.4 Flere i Fællesskaber – programbeskrivelse	11
2 Mobilisering og partnerskab i praksis	16
2.1 Mobilisering – arbejdsmetoder og indsatskomponenter	16
2.2 Analyse af partnerskabet	23
2.3 Sammenfatning	32
3 Det lokale indsatslandskab	34
3.1 Kortlægning, udvikling og implementering.....	34
3.2 Fællesskabsguiden – fællesskabsanvisning i Silkeborg Kommune	42
3.3 Evaluering og afprøvning af lokale og internationale indsatser	44
3.4 Sammenfatning	55
4 Effektevaluering	56
4.1 Studiedesign og dataindsamling	56
4.2 Resultater	58
4.3 Sammenfatning	61
5 Resultater, erfaringer og perspektiver.....	63
5.1 Resultater og styrker i programperioden	63
5.2 Udfordringer og læringspunkter fra programperioden	65
5.3 Fra program til varig systemforandring	67
6 Referencer	69
Bilag 1.....	75
Bilag 2.....	76
Bilag 3.....	82
Bilag 4.....	92

Resumé

Flere i Fællesskaber var et lokalsamfundsaseret program med det overordnede formål at forebygge og mindske ensomhed. Programmet havde til formål at mobilisere lokale aktører på tværs af kommune, civilsamfund, erhvervsliv og øvrige samarbejdspartnere, udvikle og afprøve lokale indsatser mod ensomhed samt styrke lokalsamfundets kapacitet til at arbejde med ensomhed. Programmet blev etableret i 2020 og gennemført i Silkeborg Kommune frem til 2025. Det tog afsæt i Collective Impact-tilgangen, hvor en fælles forståelse af problemet, en fælles vision, samarbejde på tværs og en understøttende organisering udgør centrale elementer med henblik på at skabe strukturelle og langsigtede forandringer.

Programmet blev gennemført af et bredt partnerskab, hvor forskellige lokale og nationale aktører blev samlet om en fælles dagsorden. I programperioden blev der arbejdet med mobilisering af partnere og lokalsamfund samt kapacitetsopbygning, blandt andet gennem samarbejdsfora, kommunikationsaktiviteter og kampagner, borgerinddragelse og samskabelse samt kompetenceudvikling. Aktiviteterne skulle blandt andet skabe opmærksomhed om ensomhed og fællesskaber, styrke relationerne mellem lokale aktører og skabe bedre forudsætninger for at udvikle og koordinere lokale løsninger. Som led i evalueringen blev der gennemført en analyse af partnerskabet, som viste, at relationerne mellem partnerne blev styrket i programperioden, og at et øget kendskab til hinandens arbejde og kompetencer i nogle tilfælde blev omsat til nye samarbejder og aktiviteter. Samtidig viste analysen, at partnernes involvering og udbytte varierede, og at nogle havde vanskeligt ved at omsætte deltagelsen til konkrete initiativer.

Parallelt med mobiliseringen blev det lokale indsatslandskab kortlagt, udviklet og udvidet. Flere i Fællesskaber understøttede både etableringen af nye indsatser og videreudviklingen af eksisterende tilbud samt arbejdet med implementering af indsatserne i en lokal kontekst. Som led i dette arbejde blev en række indsatser evalueret, herunder måltidsfællesskaber, Mænds Mødesteder Silkeborg, HUSRUM Danmark og besøgstjenester, ligesom to internationale interventioner (Positive Connect og Circle of Friends) blev afprøvet. En central nyskabelse var Fællesskabsguiden, der fungerede som en fælles indgang til lokale tilbud og som bindeled mellem borgere og relevante fællesskaber og sociale tilbud. Der blev desuden afholdt generationsmøder og andre udviklings- og samskabelsesaktiviteter, som gav erfaringer med nye former for samarbejde mellem lokale aktører.

Som led i programmet blev der gennemført en effektevaluering af udviklingen i Silkeborg Kommune fra programmets start til afslutning. Evalueringen byggede på et såkaldt difference in difference design og sammenholdt udviklingen i Silkeborg Kommune med udviklingen i en kontrolgruppe udgjort af personer bosat i Region Midtjyllands øvrige kommuner og undersøgte blandt andet ensomhed, social isolation og mental sundhed (primære effektmål) samt kendskab til tilbud, deltagelse i lokale fællesskaber og kendskab til Flere i Fællesskaber. Evalueringen kunne ikke påvise statistisk signifikante forskelle mellem Silkeborg og kontrolgruppen i udviklingen i de primære effektmål. For nogle af de sekundære

effektmål var udviklingen i Silkeborg Kommune mindre gunstig end i kontrolgruppen, mens der for andre ikke blev fundet forskelle mellem grupperne.

Samlet peger rapporten på, at Flere i Fællesskaber i programperioden bidrog til at skabe en fælles retning og styrke den lokale kapacitet til at arbejde med ensomhed. Programmet mobiliserede en bred kreds af aktører, styrkede relationer og samarbejde på tværs. Selvom graden af involvering varierede mellem partnerne, bidrog programmet til at udvide og forbinde det lokale indsatslandskab. På tværs af programmets elementer kan denne udvikling ses som opbygningen af et lokalt økosystem omkring arbejdet med ensomhed. Alligevel kunne effektevalueringen ikke dokumentere målbare ændringer på befolkningsniveau i ensomhed, social isolation eller mental sundhed i programperioden. Dette kan ses i lyset af, at udviklingen af en sammenhængende lokal tilgang kræver betydelige ressourcer, kapacitet og vedvarende koordinering og effekter på befolkningsniveau oftest først ses over længere tidsperioder. Samtidig belyser rapporten udfordringer med blandt andet rekruttering og fastholdelse af frivillige, manglende ressourcer og finansiering samt udskiftning af nøglepersoner. Samlet set havde disse betydning for aktørernes muligheder for at opbygge yderligere kapacitet i egne indsatser, engagere sig i det tværgående arbejde og for at implementere og forankre nye aktiviteter.

1 Fra idé til program

Ensomhed anses i dag som en væsentlig folkesundhedsudfordring – både nationalt og globalt. Denne vurdering hviler på omfattende forskning, som har dokumenteret, at vedvarende ensomhed er forbundet med en række negative konsekvenser for både fysisk og mental sundhed (Albasheer et al., 2024; Mann et al., 2022; Wang et al., 2023). Samlet set understreger forskningen behovet for at adressere ensomhed som et centralt samfundsmæssigt anliggende. Samtidig har en række ledende organisationer, herunder Verdenssundhedsorganisationen (WHO) og Den Europæiske Union, i de seneste år øget fokus på ensomhed og socialt helbred (Schnepf et al., 2024; WHO, 2025). I Danmark blev der i 2023 lanceret en national strategi mod ensomhed *Sammen mod Ensomhed* med det overordnede mål at halvere ensomheden frem mod 2040 (Det Nationale Partnerskab mod Ensomhed, 2023). Strategien blev udviklet i et samarbejde mellem nationale interessenter, politiske aktører og en række større organisationer og blev fulgt op af en handleplan med 75 initiativer. Internationalt ses en tilsvarende udvikling: Flere lande har i de senere år arbejdet strategisk og politisk med at sætte ensomhed på dagsordenen, og en række lande har formuleret nationale strategier mod ensomhed (Goldman et al., 2025). På tværs af disse strategier ses fælles prioriteringer såsom oplysning og afstigmatisering, styrkelse af lokalsamfund samt øget tværsektorielt samarbejde (Goldman et al., 2025).

Samlet set vidner udviklingen om en markant stigende samfundsmæssig interesse for at forebygge og mindske ensomhed. Hittidig forskning og praksis har imidlertid i høj grad været domineret af individrettede interventioner. Nyere forskning og internationale anbefalinger peger dog på behovet for i højere grad at supplere individrettede interventioner med strukturelle og lokalsamfundsbase­rede tilgange (Beckers et al., 2022; Goldman et al., 2024; WHO, 2025). Denne udvikling afspejler en voksende forståelse af, at ensomhed ikke alene er et individuelt anliggende, men et komplekst socialt fænomen, der formes af samfundsmæssige betingelser (Barreto, Doyle, & Qualter, 2024; Feng & Astell-Burt, 2022; Holt-Lunstad, 2022). På trods af denne erkendelse er der fortsat begrænset viden om og erfaring med implementering af storskalalokalsamfundsindsatser mod ensomhed (Lasgaard et al., 2025; WHO, 2025).

På den baggrund blev Flere i Fællesskaber igangsat i 2020. Programmet kan forstås som et svar på den identificerede mangel på – og efterspørgsel efter – strukturerede, vidensbaserede og skalerbare lokalsamfundsindsatser mod ensomhed. Inspireret af Collective Impact-tilgangen (Kania & Kramer, 2011) blev Flere i Fællesskaber udviklet i et samarbejde mellem nationale og lokale aktører med henblik på at integrere eksisterende viden, fremme tværsektorielt samarbejde og understøtte udviklingen af bæredygtige lokale løsninger med henblik på at forebygge og mindske ensomhed. Programmet blev i perioden 2020-2025 forankret i Silkeborg Kommune.

1.1 Rapportens formål og opbygning

Formålet med denne rapport er at beskrive og evaluere Flere i Fællesskaber samt sammenfatte resultater og erfaringer fra programmets udvikling og implementering i perioden 2020-2025. Rapporten giver en samlet fremstilling af programmets teoretiske og empiriske afsæt, organisering, mobiliserings- og implementeringsaktiviteter og belyser programmets betydning for det lokale indsatslandskab, samarbejdet mellem lokale aktører samt udviklingen i ensomhed, social isolation og mental sundhed i Silkeborg Kommune. Rapporten er opbygget omkring programmets centrale komponenter og de erfaringer, der er opnået gennem programperioden. Kapitel 2 beskriver, hvordan Flere i Fællesskaber er blevet omsat til praksis gennem mobilisering af partnere og lokalsamfund, samt hvilke erfaringer der er gjort med partnerskabet. Kapitel 3 omhandler udvikling, implementering og evaluering af konkrete indsatser, herunder Fællesskabsguiden og en række lokale og internationalt udviklede interventioner afprøvet som led i programmet. Kapitel 4 præsenterer resultaterne af den befolkningsbaserede effektevaluering med fokus på udviklingen i ensomhed, social isolation og mental sundhed. Afslutningsvis sammenfatter kapitel 5 centrale resultater, erfaringer og perspektiver fra Flere i Fællesskaber.

I dette kapitel beskrives, hvordan eksisterende viden om ensomhedsinterventioner og lokalsamfundsindsatser har været med til at forme udviklingen af Flere i Fællesskaber. Kapitlet beskriver samtidig programmets organisering og struktur, herunder den lokale kontekst, programmets målgrupper og det teoretiske fundament, som programmet bygger på, med særligt fokus på Collective Impact-tilgangen.

1.2 Viden om interventioner mod ensomhed

En stor del af forskningen i indsatser mod ensomhed har traditionelt haft fokus på interventioner rettet mod individet. Et scoping review af Mann og kolleger (2017) klassificerer interventioner mod ensomhed efter deres formål som enten direkte interventioner, der eksplicit har til hensigt at reducere ensomhed, eller indirekte interventioner, der sigter mod at forbedre trivsel og dermed potentielt påvirker ensomhed. Samtidig klassificeres interventioner efter det niveau, de retter sig mod, herunder individ-, relations-, lokalsamfunds- og/eller samfundsniveau. Denne niveauopdeling tager blandt andet afsæt i Bronfenbrenners socioøkologiske model (Bronfenbrenner, 1979) og anvendes også i nyere politisk og strategisk arbejde, eksempelvis i WHO's rapport *From Loneliness to Social Connection – Charting a Path to Healthier Societies* (2025) og i den danske nationale strategi mod ensomhed (2023).

For at skabe et samlet overblik over den eksisterende evidens for forskellige typer af indsatser mod ensomhed blev der foretaget en omfattende gennemgang af den videnskabelige litteratur med henblik på at identificere, vurdere og sammenfatte den tilgængelige viden om effekten af interventioner mod ensomhed (Christiansen et al., 2021). Dette arbejde er senere blevet opdateret (Lasgaard et al., 2026a; Lasgaard et al., 2026b).

Med afsæt i tidligere forskning på området (Eccles & Qualter, 2021; Mann et al., 2017; Masi et al., 2011) blev der i den forbindelse udviklet en kategorisering af interventioner i fem overordnede strategier:

- Socialt netværk: Interventioner, der sigter mod at udvide deltagernes sociale netværk eller skabe muligheder for social interaktion, eksempelvis gennem fælles aktiviteter eller sociale arrangementer.
- Social støtte: Interventioner, der øger oplevet social støtte gennem regelmæssig kontakt og omsorg, eksempelvis besøgsvenner, mentorer eller kontaktpersoner.
- Social og emotionel færdighedstræning: Interventioner, der træner sociale eller følelsesmæssige kompetencer, eksempelvis gennem social færdighedstræning eller rollespil.
- Psykologisk behandling: Interventioner, der har til formål at ændre uhensigtsmæssige tankemønstre eller negative følelsesmæssige processer, eksempelvis kognitiv adfærdsterapi eller mindfulness.
- Psykoedukation: Interventioner, der formidler viden om ensomhed og relaterede temaer, eksempelvis gennem undervisnings- eller oplysningsprogrammer.

Resultaterne af litteraturgennemgangen fra 2021 viste, at mange forskellige typer interventioner kan reducere ensomhed, og der blev ikke identificeret nogen aldersgruppe med markant større effekt sammenlignet med andre aldersgrupper (Christiansen et al., 2021). Resultaterne fra det opdaterede litteraturstudie (Lasgaard et al., 2026a; Lasgaard et al., 2026b) pegede tilsvarende på, at forskellige interventionstyper kan reducere ensomhed, om end psykologiske interventioner fremstod som særligt lovende. Interventioner med fokus på sociale og emotionelle færdigheder samt indsatser, der havde til formål at udvide sociale netværk eller styrke social støtte, viste typisk små til moderate effekter. Interventioner, hvor social støtte udgjorde den primære interventionsstrategi, havde desuden en statistisk signifikant mindre effekt på ensomhed sammenlignet med de øvrige interventionsstrategier (Lasgaard et al., 2026a; Lasgaard et al., 2026b).

Størstedelen af disse interventioner repræsenterer imidlertid interventioner på individniveau (Lasgaard et al., 2026a). Selvom sådanne indsatser kan være gavnlige, er de også blevet kritiseret for at være baseret på en forståelse af ensomhed som et individuelt problem, idet både forklaringer og løsningsmuligheder i høj grad placeres hos den enkelte. I de senere år har der været en stigende opmærksomhed på mere helhedsorienterede tilgange til forebyggelse og afhjælpning af ensomhed, hvor også indsatser på lokalsamfunds- og samfundsniveau indgår. Denne udvikling hænger sammen med en voksende forskningslitteratur, der peger på at sociale og strukturelle faktorer har betydning for oplevelsen af ensomhed, herunder arbejdsløshed (Morrish & Medina-Lara, 2021), bopæls- og lokalsamfundsvilkår (Victor & Pikhartova, 2020), social infrastruktur (Swader & Moraru, 2023) samt stigma (Barreto et al., 2022). Samlet set peger disse indsigter på behovet for at supplere individrettede interventioner med indsatser, der også adresserer de sociale og strukturelle rammer for menneskers muligheder for at indgå i sociale fællesskaber. Dette har

bidraget til en stigende interesse for lokalsamfundsbase­rede tilgange til forebyggelse og afhjælpning af ensomhed.

1.3 Lokalsamfundsindsatser

På trods af den stigende interesse for lokalsamfundsbase­rede tilgange er forskningsfeltet fortsat relativt nyt. Der findes kun få eksempler i den videnskabelige litteratur på større indsatser mod ensomhed på lokalsamfunds- eller samfunds­niveau, hvilket peger på et væsentligt videnshul (Lasgaard et al., 2026a; WHO, 2025). Samtidig er litteraturen om lokalsamfundsindsatser mod ensomhed fortsat karakteriseret ved begrebsmæssig uklarhed samt mangel på etablerede modeller, hvilket begrænser grundlaget for at forstå, udvikle og implementere sådanne indsatser. Med afsæt i erfaringer og problemstillinger, der blandt andet blev tydelige gennem Flere i Fællesskaber, blev der igangsat et arbejde med at skabe større begrebsmæssig klarhed om lokalsamfundsindsatser mod ensomhed. Dette arbejde er udmøntet i et bogkapitel (Lasgaard, Goldman & Christiansen, under udgivelse), som det følgende afsnit bygger på.

Inden for folkesundhedsvidenskaben er forståelser af lokalsamfundsindsatser udviklet gennem flere årtier, blandt andet i forbindelse med forebyggelse af kroniske sygdomme (Institute of Medicine, 2012). Her forstås sådanne indsatser typisk som flerstrengede interventioner, der kombinerer tiltag på individ- og samfunds­niveau med det formål at forbedre sundhed og trivsel i en afgrænset lokalbefolkning. Indsatserne lægger ofte vægt på tværsektorielt samarbejde, lokal deltagelse og tilpasning til den lokale kontekst. Der er desuden udviklet typologier, som kan bidrage til at tydeliggøre forskellige måder at arbejde med lokalsamfundsindsatser på. En ofte anvendt typologi skelner mellem fire forståelser af lokalsamfundets rolle i interventioner: som ramme, mål, ressource og aktør (McLeroy et al., 2003).

Når lokalsamfundet forstås som *ramme*, fungerer det primært som den geografiske eller sociale kontekst, hvor aktiviteter rettet mod individet gennemføres. Eksempler på ensomhedsindsatser af denne type kan være besøgstjenester, mentorprogrammer eller oplysningskampagner, der finder sted lokalt, men uden en mere omfattende integration af eller involvering fra lokalsamfundet.

Når lokalsamfundet forstås som *mål*, retter indsatsen sig mod at ændre strukturelle forhold og vilkår i lokalsamfundet. Det kan eksempelvis være gennem lokale politikker til at understøtte social deltagelse eller styrkelse af lokale tilbud og aktiviteter, der henvender sig til personer, der føler sig ensomme.

Når lokalsamfundet forstås som *ressource* eller *aktør*, lægges der i højere grad vægt på mobilisering af lokale ressourcer, deltagelse og samarbejde mellem borgere, organisationer og offentlige aktører, der tilsammen skal sikre stærk lokal forankring. For denne type indsatser er målet ikke blot at implementere aktiviteter i et lokalsamfund, men at styrke lokale netværk, relationer og samarbejdsstrukturer i samarbejde med lokalsamfundet med henblik på at skabe varige forandringer.

En stor del af de eksisterende ensomhedsindsatser i den videnskabelige litteratur er karakteriseret ved, at lokalsamfundet primært fungerer som ramme for aktiviteter. Nogle steder i den videnskabelige litteratur omtales sådanne indsatser som lokalsamfundsplacerede indsatser (*community-placed*; Trickett, 2009). Omvendt kan tilgange, der behandler lokalsamfund som mål, som ressource eller som aktør, karakteriseres som lokalsamfundsbaseerede indsatser (*community-based*; Trickett, 2009), hvilket afspejler, at lokalsamfundet i højere grad inddrages i både udviklingen og gennemførelsen af løsninger. Disse indsatser søger ofte at mobilisere lokale netværk, styrke deltagelse og skabe nye samarbejder på tværs af sektorer. Ambitionen er at udløse lokal forandringskraft og skabe bæredygtige, strukturelle forandringer. Flere i Fællesskaber kan karakteriseres som en indsats af denne type.

1.4 Flere i Fællesskaber – programbeskrivelse

Flere i Fællesskaber blev lanceret i 2020 på baggrund af behovet for effektive indsatser mod ensomhed og en voksende viden om lokalsamfundsbaseerede tilgange. Programmet blev udviklet gennem et omfattende forberedelsesarbejde i perioden 2017-2020, hvor 13 partnere deltog: Silkeborg Kommune, DEFACTUM (Region Midtjylland), Ventilen, Silkeborg Business, Ældre Sagen, Mary Fonden, Poul Due Jensens Fond, Jysk Børneforsorg/Fredshjem, Silkeborg Højskole, Frivilligcenter Silkeborg, Selvhjælp Silkeborg, Fonden Ensomme Gamles Værn og Come Together. Arbejdet omfattede udvikling af programmets mål og aktiviteter samt sikring af finansiering.

Programmet havde et samlet budget på mere end 13 mio. kr., som dækkede forskning, programledelse og udvikling og etablering af konkrete indsatser.

Formålet med Flere i Fællesskaber var at skabe strukturelle og langsigtede forandringer ved at mobilisere lokalsamfundet til at forebygge og mindske ensomhed. Programmet havde fire hovedmål: 1) at udvikle, implementere og evaluere en kompleks intervention, 2) at undersøge effekten af eksisterende best practice-indsatser, 3) at samskabe nye løsninger med henblik på at mindske ensomhed og 4) at styrke viden om risikogrupper og erfaringer med ensomhed. Som led i planlægningsarbejdet blev der desuden fastlagt 17 succeskriterier, som fungerede som pejlemærker for programmets udvikling og monitorering gennem programperioden (bilag 1). Succeskriterierne afspejlede programmets bredde og omfattede mål for opbygning af partnerskabet og lokal kapacitet, implementering og evaluering af indsatser, rekruttering og kompetenceudvikling blandt frivillige og fagprofessionelle, ligesom nogle succeskriterier vedrørte øget synlighed og kendskab til lokale tilbud samt udvikling af varige organisatoriske og systemiske forandringer.

1.4.1 Lokal kontekst, målgruppe og tidsmæssig kontekst

Flere i Fællesskaber blev implementeret i Silkeborg Kommune fra 2020. På dette tidspunkt havde kommunen cirka 100.000 indbyggere og var målt på indbyggertal blandt Danmarks største kommuner. Sundhedsprofildata viste, at befolkningen i Silkeborg Kommune på centrale sundhedsindikatorer, herunder mental sundhed, selv vurderet helbred og

multisygdom, ikke adskilte sig væsentligt fra Region Midtjylland som helhed (Friis et al., 2022).

Programmets primære målgrupper var unge og ældre borgere. En befolkningsbaseret baselineundersøgelse gennemført i 2020 (Hargaard et al., 2021) viste betydelige forskelle i forekomsten af ensomhed på tværs af aldersgrupper og sociodemografiske karakteristika. Forekomsten af ensomhed blev estimeret til 14 % blandt unge, 8 % blandt yngre ældre (65-79 år) og 13 % blandt de ældste borgere (80+ år). Ud over at belyse omfanget af ensomhed ved programmets opstart bidrog undersøgelsen til at identificere lokale risikogrupper og udgjorde et centralt vidensgrundlag for programmets udvikling, prioritering og evaluering.

Programmet blev udviklet i perioden op til COVID-19-pandemien, men lanceret i 2020 samtidig med omfattende samfundsmæssige restriktioner, som begrænsede muligheder for fysiske sociale aktiviteter. Pandemien prægede derfor programmets første år. Flere planlagte aktiviteter og initiativer måtte udsættes, tilpasses eller gennemføres under ændrede vilkår, og mulighederne for at mobilisere borgere, frivillige og lokale aktører blev i perioder begrænset. Samtidig påvirkede pandemien de deltagende organisationer og aktørers rammevilkår, herunder kommunens prioriteringer og ressourceanvendelse, idet håndteringen af akutte velfærds- og sundhedsopgaver i perioder havde høj prioritet. Som følge af disse forhold blev programperioden forlænget fra fire til fem år, så den samlede periode kom til at løbe fra 2020 til 2025. Programmets udvikling og implementering skal derfor forstås i lyset af en ekstraordinær samfundsmæssig situation, som påvirkede både samarbejdsmuligheder, aktivitetsniveau og tempoet i programmets opstart.

1.4.2 Afsæt i Collective Impact-tilgangen

Udviklingen af Flere i Fællesskaber tog afsæt i Collective Impact-tilgangen; en lokalsamfundsbaseret tilgang til at håndtere komplekse samfundsudfordringer gennem samarbejde mellem offentlige myndigheder, civilsamfund, virksomheder og borgere (Kania & Kramer, 2011). Grundtanken er, at komplekse problemer ikke kan løses af enkeltstående organisationer eller projekter, men kræver en fælles forståelse af problemet, fælles mål og koordinerede handlinger på tværs af sektorer. Inden for Collective Impact-tilgangen forstås sådanne initiativer som langsigtede og iterative forandringsprocesser, hvor samarbejdsstrukturer og lokale løsninger udvikles gradvist over tid. Væsentlige samfundsmæssige forandringer forventes derfor typisk først at manifestere sig over en længere årrække (ORS Impact and Spark Policy Institute, 2018). På den baggrund kan programperioden fra 2020-2025 betragtes som den første programfase i Flere i Fællesskaber.

For at understøtte langsigtede forandringsprocesser lægger Collective Impact vægt på koordinering, fælles retning og samarbejde på tværs af aktører. Tilgangen søger at modvirke udfordringer som manglende deltagelse og engagement ved at samle organisationer om fælles mål og koordinerede indsatser frem for isolerede aktiviteter (Kania & Kramer, 2011; Kania, Kramer, & Hanleybrown, 2012). På tidspunktet for udviklingen af Flere i Fællesskaber

var Collective Impact-tilgangen blevet anvendt som led i en række lokalsamfundsbase­rede indsatser inden for blandt andet sundhed, uddannelse og forebyggelse af sociale problemer (Flood et al., 2015).

Udviklingen af Flere i Fællesskaber tog udgangspunkt i de fem centrale elementer i Collective Impact- tilgangen: fælles agenda, fælles måling, gensidigt forstærkende aktiviteter, kontinuerlig kommunikation og en koordinerende backbone-funktion. Hertil blev der tilføjet et sjette princip om aktiv inddragelse af mennesker med levede erfaringer med ensomhed.

De seks elementer beskrives kort nedenfor:

1. Fælles agenda

Alle partnere deler en fælles vision for den ønskede forandring, en fælles forståelse af problemet og en fælles tilgang til at skabe løsninger.

2. Fælles måling

Der anvendes fælles metoder til dataindsamling og monitorering på tværs af partnere for at sikre fælles retning, læring og ansvarlighed.

3. Gensidigt forstærkende aktiviteter

Partnerne bidrager med forskellige, men koordinerede aktiviteter, der understøtter hinanden og bidrager til de fælles mål.

4. Kontinuerlig kommunikation

Løbende og åben kommunikation mellem partnere skal opbygge tillid, understøtte fælles mål og styrke engagementet i samarbejdet.

5. Backbone-funktion

En dedikeret koordinerende enhed – et sekretariat – understøtter samarbejdet og sikrer koordinering, fremdrift og sammenhæng på tværs af de involverede aktører.

6. Inddragelse af mennesker med levede erfaringer

Personer med egne erfaringer med ensomhed inddrages aktivt i udvikling, implementering og kvalificering af programmets aktiviteter.

På baggrund af en omfattende proces med programmets partnere blev der udviklet et komplekst interventionsprogram, som kombinerede brede lokalsamfundsrettede initiativer med mere målrettede indsatser for personer i risiko for at opleve ensomhed.

1.4.3 Organisering og styring

I overensstemmelse med principperne i Collective Impact-tilgangen var Flere i Fællesskaber organiseret omkring en flerniveaustruktur bestående af en styregruppe på strategisk niveau, et formandskab inden for styregruppen samt et sekretariat, der fungerede som programmets backbone-funktion og varetog den daglige koordinering.

Styregruppen bestod af repræsentanter fra Silkeborg Kommune, forskningsmiljøet, nationale og lokale civilsamfundsorganisationer samt en boligforening. Herudover indgik aktører fra blandt andet højskole- og idrætsområdet. S sammensætningen blev løbende justeret i programperioden. De deltagende organisationer var overvejende repræsenteret ved ledere

eller medarbejdere med organisatorisk mandat. Styregruppens rolle var at sætte strategisk retning, understøtte forankring og skabe legitimitet omkring indsatsen på tværs af sektorer. Inden for styregruppen var der desuden et formandskab, som i tæt samspil med sekretariatet forberedte møder og fulgte op på centrale beslutninger.

Programmet var samtidig forankret i et bredt partnerskab bestående af kommune, civilsamfundsorganisationer, fonde og andre centrale aktører. Herudover var der tilknyttet en forskningsgruppe, som bidrog med et uafhængigt forsknings- og vidensgrundlag.

Den operative koordinering var forankret i et fælles sekretariat mellem DEFACTUM og Silkeborg Kommune. Sekretariatet bestod af én medarbejder forankret i DEFACTUM samt to kommunalt ansatte medarbejdere. Konstruktionen kombinerede et forskningsforankret perspektiv med en kommunal forankring tæt på praksis og beslutningsprocesser.

Sekretariatet havde ansvar for udvikling og koordinering af partnerskabet, facilitering af netværk og samarbejdsfora, relationsarbejde samt understøttelse af indsatser gennem sparring og koordinering. Herudover fungerede sekretariatet som bindeled mellem civilsamfund, kommune og det politiske niveau og varetog koordinering af styregruppen og øvrige samarbejdsfora.

1.4.4 Programstruktur

Den overordnede programstruktur for Flere i Fællesskaber er tidligere beskrevet i en artikel (Lasgaard et al., 2023). Nedenstående beskrivelse bygger blandt andet på denne publikation og sammenfatter programmets centrale elementer.

Flere i Fællesskaber blev udviklet som et lokalsamfundsaseret program bestående af en række indbyrdes forbundne aktiviteter organiseret omkring fire fokusområder: mobilisering, implementering, innovation og forskning.

Mobilisering omfattede aktiviteter, der skulle styrke lokalt engagement og opbygge kapacitet til at forebygge og mindske ensomhed. Fokus var på at mobilisere og understøtte et bredt partnerskab på tværs af kommune, civilsamfund, erhvervsliv og borgere gennem netværksaktiviteter, samarbejdsfora, kommunikation, kampagner, borgerinddragelse og kompetenceudvikling. Mobilisering blev samtidig forstået som en løbende proces, hvor nye aktører og ressourcer blev koblet til indsatsen, og hvor lokal opmærksomhed på ensomhed og fællesskaber blev styrket.

Implementering omfattede kortlægning, koordinering, udvikling og evaluering af lokale indsatser mod ensomhed. Et centralt mål var at styrke den samlede lokale indsats gennem implementering af lovende indsatser, understøttelse af eksisterende tilbud og bedre koordinering mellem relevante aktører. En vigtig komponent var etableringen af Fællesskabsguiden, som fungerede som brobygger mellem borgere og lokale fællesskaber og samtidig understøttede samarbejde og koordinering på tværs af aktører.

Innovation omfattede udvikling og afprøvning af nye løsninger gennem samskabelse med borgere, frivillige, fagprofessionelle og personer med levede erfaringer med ensomhed. Arbejdet tog blandt andet form gennem tænketanke, innovationsforløb og mindre

udviklingsprojekter. Udviklingen byggede både på lokale idéer og på forskningsbaseret viden om lovende indsatser fra ind- og udland.

Forskning udgjorde et gennemgående element i Flere i Fællesskaber og havde til formål både at skabe ny viden om ensomhed og at understøtte udvikling, implementering og prioritering af programmets aktiviteter. Forskningsindsatsen omfattede både grundforskning og evaluering af konkrete indsatser samt en samlet vurdering af programmets betydning. Som led i forskningsindsatsen blev der blandt andet gennemført en befolkningsbaseret baselineundersøgelse (Hargaard et al., 2021) samt et kvalitativt studie af unges levede erfaringer med ensomhed (Nielsen et al., 2024). Derudover omfattede indsatsen evaluering af lokale interventioner og en befolkningsbaseret effektmåling. Forskningsindsatsen fungerede dermed både som evaluering af programmet og som et løbende vidensgrundlag for udvikling og tilpasning af aktiviteter gennem programperioden.

Selv om fokusområderne her er beskrevet hver for sig, blev de ikke opfattet som adskilte eller lineære faser, men som gensidigt afhængige og iterative processer. I praksis kunne de enkelte aktiviteter sjældent placeres entydigt inden for ét fokusområde, idet mange samtidig rummede elementer af mobilisering, implementering, innovation og forskning og blev udviklet og videreudviklet på tværs af disse funktioner. Programmet blev tilsvarende ikke betragtet som en fast afgrænset pakke af aktiviteter. Det var tværtimod en grundlæggende ambition, at nye initiativer, samarbejder og arbejdsformer løbende kunne udvikles og integreres i programmet som led i den lokale mobilisering og innovation. Fokusområderne skal derfor primært forstås som en analytisk inddeling af programmets forskellige funktioner frem for som fire adskilte typer af aktiviteter.

2 Mobilisering og partnerskab i praksis

Dette kapitel beskriver, hvordan Flere i Fællesskaber er blevet realiseret i praksis i Silkeborg Kommune med fokus på både indsatsens konkrete udmøntning og de erfaringer, der knytter sig til samarbejdet i partnerskabet.

Kapitlet består af to hoveddele. Første del giver en samlet beskrivelse af Flere i Fællesskabers arbejdsmetoder og centrale indsatskomponenter. Det omfatter mobilisering af partnere og lokalsamfund, understøttelse af netværk og samarbejdsfora, kommunikation og kampagner, borgerinddragelse samt kompetenceudvikling. Formålet er at belyse, hvordan programmets overordnede tilgang er blevet omsat til konkrete aktiviteter og samarbejdsformer i programperioden.

Anden del præsenterer en analyse af partnerskabet med fokus på partnernes erfaringer med samarbejdet. Analysen belyser blandt andet relationer og samarbejde på tværs, mobilisering af ressourcer, oplevede resultater samt forhold, der har understøttet eller begrænset samarbejdet.

2.1 Mobilisering – arbejdsmetoder og indsatskomponenter

Flere i Fællesskaber har ikke alene omfattet udbredelse af lokale indsatser og interventionsmuligheder i Silkeborg Kommune, som beskrives senere i rapporten i kapitel 3, men også en række tværgående arbejdsmetoder og centrale indsatskomponenter, der har haft til formål at understøtte udvikling, koordinering, forankring og synliggørelse af den samlede indsats. Disse elementer har udgjort væsentlige organisatoriske og strategiske forudsætninger for programmets gennemførelse og for arbejdet med at mobilisere lokale aktører og skabe fælles retning.

Beskrivelsen af Flere i Fællesskabers arbejdsmetoder og indsatskomponenter bygger på flere datakilder. Dette omfatter blandt andet sekretariatets oversigter over aktiviteter, monitoreringsdata, mødereferater, nyhedsbreve og øvrige projektrelaterede dokumenter og materialer. Beskrivelserne er desuden suppleret med indsigter fra dialog med programmets partnere og sekretariatet. Samlet set kombinerer datagrundlaget systematiske opgørelser og praksisnære beskrivelser af gennemførte aktiviteter.

2.1.1 Partnermobilisering og samarbejdsfora

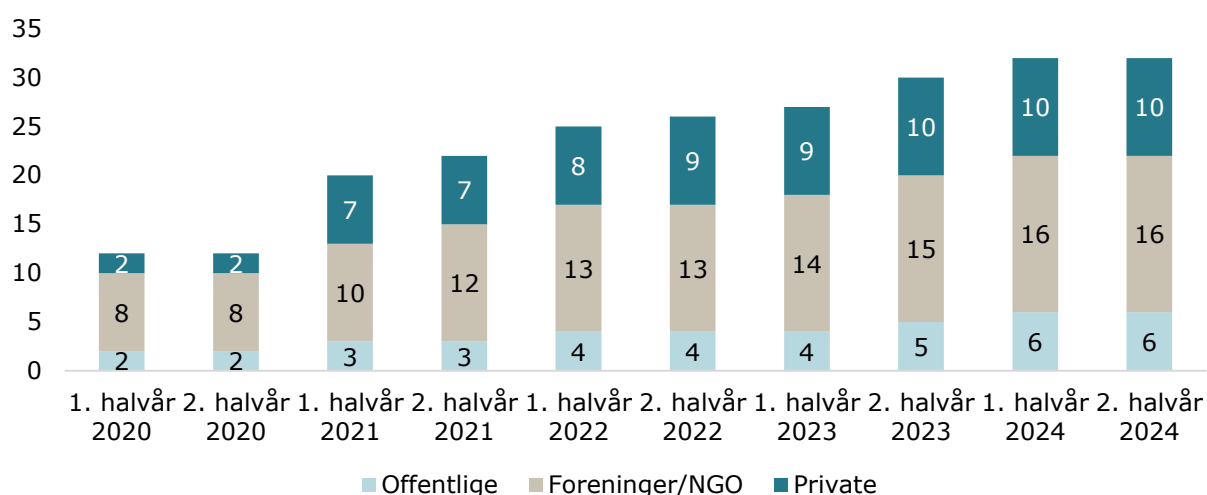
Partnermobilisering var en central arbejdsmetode i Flere i Fællesskaber og omfattede både løbende rekruttering, onboarding af nye partnere og etablering af forskellige fora for dialog, koordinering og samarbejde. Formålet var dels at udvide og fastholde partnerkredsen, dels at skabe rammer, hvor partnernes forskellige ressourcer og perspektiver kunne bringes i spil i arbejdet med at forebygge og mindske ensomhed i Silkeborg Kommune.

Rekruttering og onboarding af nye partnere foregik løbende gennem hele programperioden (figur 1). Arbejdet begyndte allerede i planlægnings- og finansieringsfasen og fortsatte frem

til begyndelsen af 2024, hvor den sidste partner trådte ind i partnerskabet. Nogle partnere var således tæt involveret i udviklingen af programmet fra start, mens andre trådte ind i et allerede etableret samarbejde med en tydeligere fælles fortælling.

En central opgave for sekretariatet var at afklare den enkelte partners ressourcer og muligheder for at bidrage til den samlede indsats. Ambitionen var, at hver partner skulle bidrage ud fra sit særlige udgangspunkt, eksempelvis i form af adgang til bestemte målgrupper, geografisk rækkevidde, faglige kompetencer eller ved at stille ressourcer til rådighed for partnerskabet. For at understøtte dette blev der afholdt formelle opstartsmøder, hvor sekretariatet faciliterede en dialog om partnernes rolle i programmet, sammenhæng mellem Flere i Fællesskabers formål og partnernes eget virke samt muligheder for et konkret bidrag ind i partnerskabet. Dialogen blev udmøntet i en partnerskabserklæring, som fungerede som en fælles ramme for samarbejdet. Erklæringen beskrev centrale arbejdsprincipper samtidig med at den gav plads til, at den enkelte partner kunne formulere sit eget bidrag og sine egne motiver for deltagelse.

Figur 1. Antal partnere pr. halvår, 2020-2024



Onboarding blev efterfulgt af løbende individuelle møder mellem sekretariatet og de enkelte partnere. Møderne havde dels til formål at orientere om programmets udvikling, dels at styrke sekretariatets indsigt i partnernes ressourcer, udfordringer og behov for sparring. Herigennem blev det muligt at understøtte samskabelse, koble relevante aktører og bringe kompetencer i spil på tværs af partnerskabet.

Som supplement til de individuelle samarbejdsrelationer blev der gennem programperioden afholdt større netværksarrangementer, som udgjorde bredere fora for vidensdeling, dialog og relationsopbygning. Der blev afholdt omkring 10 arrangementer med typisk 50-200 deltagere fra partnerskabet, Silkeborg Kommune samt erhvervsliv, politikere og borgere. Netværksarrangementer blev afholdt forskellige steder i kommunen og omhandlede temaer relateret til ensomhed og fællesskaber belyst gennem oplæg fra forskere, praktikere eller borgere med egne erfaringer. I nogle tilfælde blev møderne målrettet specifikke aktørgrupper for at understøtte mere fokuseret erfaringsudveksling.

Samlet set bidrog arrangementerne til vidensdeling og samarbejde på tværs af civilsamfund, kommune og øvrige partnere.

Midlertidige arbejdsgrupper

Ud over de brede netværksarrangementer arbejdede partnerskabet også i mindre samarbejdsfora i form af midlertidige arbejdsgrupper. Disse blev etableret omkring konkrete temaer eller problemstillinger og havde til formål at understøtte et mere handlingsorienteret og praksisnært samarbejde end det, der var muligt i de bredere partnerskabsformater. Arbejdsgrupperne tog typisk afsæt i fælles udfordringer og havde ofte en afgrænset varighed, selv om enkelte udviklede sig til mere vedvarende samarbejder mellem partnere.

Det gjaldt eksempelvis et netværk for organisationer med besøgstjenester, hvor der blev arbejdet med frivilligrekruttering, geografisk dækning og bedre match mellem borgere og frivillige på tværs af organisationer. Andre arbejdsgrupper af mere kortvarig karakter havde blandt andet fokus på rekruttering af frivillige og transportbarrierer blandt ældre.

Parallelt hermed indgik Flere i Fællesskaber i en række eksisterende aktørnetværk faciliteret af Frivilligcenteret, fx inden for unge-, familie- og ældreområdet. Disse netværk havde en mere vedvarende karakter og samlede aktører omkring fælles målgrupper.

2.1.2 Kommunikation

Kommunikation udgjorde en tværgående indsatskomponent i Flere i Fællesskaber med både strategiske og operationelle formål. Det handlede både om at sætte ensomhed på dagsordenen, synliggøre lokale fællesskaber samt skabe kendskab til Flere i Fællesskaber og formidle programmets aktiviteter og erfaringer til forskellige målgrupper – internt i partnerskabet, lokalt i Silkeborg Kommune og eksternt til nationale og internationale vidensmiljøer.

Kommunikationsstrategi, kernefortælling og kanaler

Der blev tidligt i programperioden udarbejdet en kommunikationsstrategi, tæt koblet til programmets forandringsteori og succeskriterier. Strategien blev efterfølgende operationaliseret i en handleplan med konkrete aktiviteter, budskaber og valg af kanaler knyttet til programmets indsatsområder.

Som en del af strategiarbejdet blev der udviklet en fælles kernefortælling, der tog afsæt i, at ensomhed er et alvorligt samfundsproblem, der kræver tværgående løsninger, og som positionerede Flere i Fællesskaber som et modelprojekt for vidensopbygning og udvikling af nye løsninger. Kernefortællingen havde samtidig til formål at understøtte et fælles sprog i partnerskabet om programmets formål, tilgang og retning.

Kommunikationsindsatsen blev understøttet gennem en række kanaler og materialer, herunder programmets hjemmeside (flereifaellesskaber.silkeborg.dk), nyhedsbreve og filmprodukter. Der blev desuden udviklet kommunikationspakker med færdigproducerede materialer om Flere i Fællesskaber, som partnerne kunne anvende i deres egne kanaler. Derudover blev kampagnematerialer som postkort, logo og plakater udviklet og udbredt via

hjemmesiden samt distribueret gennem blandt andet apoteker, biblioteker og kulturcentre, kirker og ved partner- og netværksaktiviteter.

Som et centralt formidlingsgreb blev der produceret en række korte film i samarbejde med Jyske Bank. Sekretariatet bidrog til udvikling af indhold og rekruttering af medvirkende, og filmene blev anvendt til at formidle programmets aktiviteter, budskaber og lokale fællesskaber. Flere i Fællesskabers nyhedsbrev udviklede sig samtidig til en central kanal for løbende kommunikation til partnerskabet og andre interesserede. I nyhedsbrevet blev der blandt andet præsenteret nye partnere og initiativer samt delt viden og erfaringer fra programmet, og flere partnere fremhævede det som en vigtig kilde til overblik over programmets udvikling.

Offentlig, faglig og videnskabelig formidling

Ud over formidling gennem programmets egne kanaler blev programmets aktiviteter og erfaringer også formidlet via eksterne platforme. I programmets første tre år blev der eksempelvis bragt omkring 70 nyhedshistorier i lokale og regionale medier om programmets aktiviteter, deltagere og erfaringer, og Flere i Fællesskaber blev omtalt i nationale medier, hvor programmets arbejde med at forebygge ensomhed og udvikle nye indsatser blev sat ind i en bredere samfundsmæssig kontekst.

Viden og erfaringer fra Flere i Fællesskaber blev også formidlet til praktikere, organisationer og beslutningstagere gennem en lang række oplæg på konferencer, faglige arrangementer og webinarer. Endelig blev erfaringer formidlet til forsknings- og vidensmiljøer både nationalt og internationalt gennem deltagelse i konferencer og forskningsnetværk og via videnskabelige publikationer, herunder internationale peer-reviewede artikler og dansksprogede rapporter. Disse publikationer er beskrevet og refereret løbende i rapporten.

2.1.3 Kampagner og synliggørelse

Som en forlængelse af kommunikationsindsatsen blev kampagner anvendt som et strategisk greb til at øge engagement, opmærksomhed og kendskab. Mens den overordnede kommunikation bidrog til at skabe synlighed og fælles forståelse, havde kampagnerne i højere grad til formål at mobilisere aktører og borgere omkring konkrete aktiviteter og fællesskaber. Kampagneaktiviteterne fungerede dermed både som kommunikationsindsats og som et strategisk redskab til at samle aktører, synliggøre eksisterende lokale tilbud samt skabe fælles retning for arbejdet med ensomhed lokalt. Som en del af dette arbejde blev der udpeget en ungeambassadør i starten af programperioden samt en ældreambassadør i slutningen af 2023. Disse fungerede som synlige repræsentanter for Flere i Fællesskaber og bidrog til at skabe opmærksomhed om temaet ensomhed i forskellige sammenhænge.

Kampagner som indgang til fællesskaber

En række forskellige kampagneaktiviteter blev udviklet og gennemført gennem programperioden. Indledningsvis blev Fællesskabskampagnen lanceret i 2021 med en bred indsats rettet mod både kommunale medarbejdere på tværs af forvaltninger og den brede befolkning i Silkeborg Kommune. I samme periode blev der desuden gennemført målrettede

kampagner på kommunens folkeskoler og ungdomsuddannelser med fokus på at skabe opmærksomhed på ensomhed og styrke fællesskaber blandt børn og unge.

Herudover blev der gennemført en række mere målrettede kampagneindsatser, som kobledede formidling om ensomhed med konkrete aktiviteter og muligheder for at indgå i fællesskaber. Tre centrale eksempler er naboskabskampagnen, lokalsamfundskampagnen og Flere i Fællesskaber-ugen.

Naboskabskampagnen fokuserede på hverdagsnære relationer i boligområder gennem lokale arrangementer og dialog om naboskab. Lokalsamfundskampagnen tog afsæt i et konkret arrangement i området Kjellerup, hvor borgere blev inviteret til dialog om ensomhed og fællesskaber, samtidig med at lokale foreninger præsenterede deres tilbud. Flere i Fællesskaber-ugen var en samlet, tidsafgrænset indsats på tværs af kommunen med en række åbne arrangementer, herunder walk'n'talk, oplæg og åbent hus, hvor borgere kunne møde frivillige organisationer og få indblik i lokale fællesskabstilbud.

Vandrestilling som dialogskabende aktivitet

Flere i Fællesskabers vandrestilling var en formidlingsaktivitet, der havde til formål at synliggøre unges erfaringer med ensomhed og invitere til refleksion og dialog om ensomhed blandt borgere og lokale aktører. Udstillingen blev præsenteret på 21 forskellige lokationer i Silkeborg Kommune, blandt andet på uddannelsesinstitutioner, biblioteker, rådhuset og i kulturhuse. Udstillingen tog udgangspunkt i et kvalitativt studie med 21 unge (Nielsen et al., 2024), der havde til formål at opnå en dybere forståelse af unges erfaringer med ensomhed i hverdagslivet.

Som led i studiet arbejdede de unge med såkaldte kulturelle prober, hvor de blandt andet tog billeder af deres hverdag, lavede lydoptagelser og udfyldte refleksionsopgaver. Dette materiale dannede afsæt for efterfølgende interviews og blev – med deltagernes samtykke – omsat til udstillingselementer i form af fotografier, selvportrætter og tekstuddrag. Udstillingen fungerede dermed som en formidlingsmæssig forlængelse af forskningen og havde til formål at skabe refleksion og samtale om ensomhed og mulighederne for at skabe mere inkluderende lokale fællesskaber.

Tarteletfester – fællesspisning som fællesskabsaktivitet

Et andet eksempel på synliggørelse af Flere i Fællesskaber er de såkaldte tarteletfester, som blev afholdt i uge 17 som led i den nationale kampagne *Danmark Spiser Sammen*. Her inviterede partnere borgere til fællesspisning med henblik på at skabe nye møder og synliggøre lokale fællesskaber. I 2024 deltog omkring 700 borgere i tarteletfester ved otte arrangementer, mens arrangementet i 2025 voksede betydeligt til over 1.800 deltagere fordelt på 21 lokale aktører i Silkeborg Kommune. Tarteletfesterne fungerede derved som en synlig og tilbagevendende aktivitet, der kunne bidrage til at styrke en fælles lokal fortælling om fællesskab og sammenhængskraft.

2.1.4 Borgerinddragelse, samskabelse og innovation

Borgerinddragelse og samskabelse udgjorde to gennemgående elementer med henblik på at inddrage erfaringsbaseret viden og understøtte udviklingen af nye løsninger. Borger- og brugerperspektiver samt erfaringer fra praksisaktører og partnere blev inddraget både løbende i partnerskabsaktiviteter og gennem strukturerede initiativer. Her deltog borgere med varierende grad af involvering – fra at bidrage med egne erfaringer til aktiv deltagelse i konkrete udviklingsprocesser, eksempelvis gennem tænketanke, workshops og faciliterede innovationsprocesser.

Innovationsaktiviteter og puljer

Som led i innovationsarbejdet blev der etableret et borgerlaboratorium, hvor unge og ældre med egne erfaringer med ensomhed bidrog til udviklingen af nye løsninger. Arbejdet blev gennemført i samarbejde mellem Frivilligcenter Silkeborg og en ph.d.-studerende i social design fra Syddansk Universitet og bestod af workshops, hvor deltagerne gennem designbaserede metoder udforskede og udviklede idéer til nye fællesskaber og aktiviteter (Bärenhold, 2024). Resultaterne havde karakter af anbefalinger og fungerede som inspirationsgrundlag for partnerskabet og for en innovationspulje. Borgerlaboratoriet pegede blandt andet på betydningen af *peer*-inddragelse i ungeindsatser, potentialer i lokale og tværgenerationelle aktiviteter samt behovet for samarbejde mellem frivillige og fagpersoner. For ældre blev mentorstøtte og støtte til at genoptage relationer fremhævet som relevante måder at understøtte adgang til sociale fællesskaber.

Puljemidler gav partnerne mulighed for at udvikle og afprøve nye initiativer med afsæt i lokale og målgruppespecifikke behov. I innovationspuljen, som havde en samlet ramme på 200.000 kr., kunne partnerne søge op til 50.000 kr. til udvikling og afprøvning af nye initiativer målrettet unge eller ældre i Silkeborg Kommune. I praksis resulterede puljen i et begrænset antal ansøgninger, hvilket blandt andet blev begrundet med kapacitetsudfordringer hos partnerne. I alt modtog tre projekter støtte. Et projekt afprøvede konkret brobygning fra en målrettet ungeindsats til deltagelse i almene fritids- og interessefællesskaber gennem udvikling og test af aktiviteter baseret på unges egne erfaringer. De øvrige projekter havde i højere grad fokus på at facilitere netværksskabelse og samarbejde mellem frivillige organisationer på ungeområdet. Supplerende blev der etableret mindre puljer (mikromidler på op til 5.000 kr.), som muliggjorde hurtig afprøvning af mindre aktiviteter og bidrog til lokal mobilisering og synlighed.

Tænketanke og øvrig borgerinddragelse

Som led i programmet blev der etableret en unge- og en ældretænketank, der fungerede som fora for inddragelse af borgere med egne erfaringer med ensomhed. Tænketankene bidrog med erfaringsbaseret viden i udvikling og kvalificering af aktiviteter, kampagnematerialer og formidling. Medlemmer af tænketankene bidrog blandt andet til udvikling af koncepter for generationsmøder, ligesom medlemmer deltog i netværksarrangementer, hvor de delte egne erfaringer og bidrog til dialog om unges fællesskaber. Ældretænketanken beskæftigede sig blandt andet med temaer som opsporing

af ensomme ældre og transportudfordringer samt bidrog til udviklingen af naboskabskampagnen.

Foruden de to tænketanke valgte Ungebyrådet i Silkeborg efter henvendelse fra Flere i Fællesskaber at engagere sig i dagsordenen. De udviklede et undervisningsmateriale (et 'klassesæt') om ensomhed til grundskolen og satte ensomhed på dagsordenen for deres ungekongres i marts 2023, hvor Flere i Fællesskaber var repræsenteret med vandreudstillingen.

Samlet set bidrog disse aktiviteter til at styrke koblingen mellem erfaringsbaseret og organisatorisk viden samt til at give borgerne en aktiv rolle i at skabe opmærksomhed og udvikle initiativer.

2.1.5 Kompetenceudvikling

Kompetenceudvikling var et centralt element og havde til formål både at styrke fagprofessionelles og frivilliges kompetencer og at opbygge lokal kapacitet til at identificere ensomhed, henvise borgere og udvikle eller forankre lokale indsatser.

Indsatsen blev gennemført gennem kurser, oplæg og formidlingsaktiviteter, særligt på ungeområdet. Ventilen Danmark stod for en væsentlig del af aktiviteterne på ungeområdet og varetog blandt andet kurser og oplæg for undervisere og medarbejdere fra Silkeborg Kommune samt ung til ung-formidling på ungdomsuddannelser og Silkeborg Højskole. Derudover blev nogle undervisere på ungdomsuddannelser opkvalificeret til selv at kunne varetage den klassebaserede indsats Netværk. Samlet set deltog omkring 70 kommunale medarbejdere og cirka 60 undervisere i kompetenceudvikling.

På ældreområdet blev kompetenceudviklingen i mindre grad realiseret som planlagt som følge af kapacitetsudfordringer blandt de fagprofessionelle. I stedet gennemførte Flere i Fællesskabers sekretariat en målrettet informationsindsats over for hjemme- og sygeplejen med fokus på dialog og formidling af relevante tilbud og redskaber, herunder introduktion til Fællesskabsguiden og Socialkompas. Disse aktiviteter bidrog til at understøtte lokal kapacitet til at opspore og henvise borgere, der oplever ensomhed.

Kompetenceudviklingen og kapacitetsopbygningen blev derudover understøttet gennem bredere formidlingsaktiviteter som webinarer, oplæg og udvikling af materialer. Her bidrog forskere og fagpersoner med viden om ensomhed og relevante indsatser, ligesom fællesskabsguiden afholdt oplæg i forskellige kommunale afdelinger og andre organisatoriske sammenhænge.

Samlet set bidrog kompetenceudviklingen og den løbende kapacitetsopbygning i programmet til øget viden om ensomhed og risikogrupper samt til udvikling af lokal praksis og handlekapacitet – også i tilfælde, hvor aktiviteter kun delvist blev gennemført.

2.2 Analyse af partnerskabet

For at belyse partnerskabets funktion og betydning i Flere i Fællesskaber blev der gennemført en partnerskabsanalyse med fokus på partnernes oplevelser og vurderinger af samarbejdet.

Som beskrevet tidligere er Flere i Fællesskaber inspireret af Collective Impact-tilgangen (Kania & Kramer, 2011), hvor forandringer forventes at udvikle sig gradvist. Tidlige forandringer kan blandt andet komme til udtryk gennem styrket samarbejde, øget opmærksomhed på den fælles problemstilling og borgerinddragelse (ORS Impact & Spark Policy Institute, 2018). Disse forandringer kan lægge grundlaget for senere forandringer på systemniveau, fx ændringer i praksis eller organisering i en eller flere organisationer og på længere sigt forandringer på befolkningsniveau (ORS Impact & Spark Policy Institute, 2018).

The Bergen Model of Collaborative Functioning (Corbin, Jones, & Barry, 2018) (bilag 2, figur 1) anvendes i analysen til at forstå, hvordan tværgående partnerskaber fungerer, og hvilke resultater samarbejdet kan skabe. I modellen forstås resultaterne som et produkt af samspillet mellem de ressourcer, partnerne bringer ind i samarbejdet, partnerskabets funktion, herunder kvaliteten af samarbejdsprocesserne, og den kontekst, samarbejdet indgår i. Modellen skelner mellem additive, synergistiske og antagonistiske resultater. Additive resultater afspejler værdien af de enkelte partners egne indsatser og kan øges, når disse styrkes, mens synergi opstår, når samarbejdet skaber nye løsninger eller en merværdi, som partnerne ikke kunne have skabt hver for sig (Lasker, Weiss, Miller, 2001). Antagonistiske resultater opstår, når samarbejdet omvendt medfører tab af fx ressourcer, motivation eller handlekraft (Corbin & Mittelmark, 2008; Lasker et al., 2001).

Partnerskabsanalysen undersøger med afsæt i Bergen-modellen partnernes ressourcer, samarbejdets funktion, forskellige typer resultater og kontekstuelle forhold med henblik på at vurdere, i hvilken grad der kan identificeres tidlige forandringer og tegn på forandringer på systemniveau.

Analysen består af fokusgruppeinterviews gennemført på to tidspunkter: tre fokusgruppeinterviews i 2021 (ca. 1,5 år efter programopstart) og fire i 2024 (ca. fire år efter programopstart og ét år før den endelige effektmåling blev gennemført). I 2024 blev der også gennemført en spørgeskemaundersøgelse. En uddybende beskrivelse af partnerskabsanalysens teoretiske grundlag og metode findes i bilag 2.

- Interviewene i 2021 belyste eksisterende samarbejdsrelationer og ressourcer tidligt i projektperioden og skulle samtidig identificere udviklingsmuligheder for det videre arbejde. I denne rapport anvendes interviewene primært til en kort beskrivelse af det samarbejdslandskab, som Flere i Fællesskaber byggede videre på.
- Fokusgruppeinterviewene og spørgeskemaundersøgelsen i 2024 havde til formål at undersøge partnernes erfaringer med Flere i Fællesskaber, herunder samarbejdets funktion, oplevede resultater og barrierer.

Deltagere til interviews og spørgeskemaundersøgelse blev rekrutteret gennem invitation til repræsentanter for partnerne. I fokusgruppeinterviewene fra 2021 deltog 17 repræsentanter fra 10 af de daværende ca. 20 partnere. I Fokusgruppeinterviews i 2024 deltog 21 repræsentanter fra 12 af de 32 partnere. I spørgeskemaundersøgelsen indgik 49 besvarelser, som repræsenterede 26 partnere.

Interviewene tog udgangspunkt i en interviewguide med fokus på deltagernes erfaringer med Flere i Fællesskaber, arbejdet med ensomhed, oplevede resultater og udfordringer samt fortsatte udviklingsbehov. Interviewmaterialet blev gennemlæst og sammenfattet tematisk ud fra interviewguidens temaer og med fokus på centrale mønstre og variationer i deltagernes erfaringer.

Spørgeskemaet blev udviklet med inspiration fra et australsk værktøj til partnerskabsanalyse (Det Sektorfrie Forebyggelseslaboratorium, 2020) samt eksisterende skalaer til måling af partnerskabers funktion og samarbejdsprocesser (Center for the Advancement of Collaborative Strategies in Health, 2002; Jones & Barry, 2011; Weiss, Anderson, & Lasker, 2002). Herfra blev relevante spørgsmål udvalgt og tilpasset Flere i Fællesskaber og suppleret med øvrige relevante spørgsmål. Data blev analyseret deskriptivt som svarfordelinger.

2.2.1 Samarbejdslandskab og udgangspunkt for partnerskabet i 2021

I interviews fra 2021 beskrives Silkeborg Kommune som et lokalsamfund med mange engagerede aktører, eksisterende samarbejdsfora, frivillige ressourcer og en generel velvilje til samarbejde. Set i lyset af Bergen-modellen udgjorde dette væsentlige ressourcer, som kunne bringes ind i partnerskabet. Der var samtidig grundlæggende tilslutning til partnerskabets vision, idet ensomhed blev anerkendt som en fælles udfordring, der kalder på handling på tværs af aktører. Deltagerne pegede dog på behov for større kendskab til hinandens tilbud og mere aktiv facilitering for at omsætte vision til handling.

Deltagerne pegede også på praktiske og strukturelle barrierer i den kontekst som partnerskabet skulle fungere inden for, herunder transportudfordringer, vanskeligheder ved at nå borgere med komplekse behov, rekruttering af frivillige og deltagere samt usikker finansiering. Flere efterspurgte desuden tættere samarbejde mellem offentlige- og civilsamfundsaktører.

Mange partnere havde betydelig praksiserfaring med at drive sociale fællesskaber for forskellige målgrupper, mens færre havde erfaring med indsatser specifikt målrettet ensomhed. Der var forståelse for, at ensomhed kan have forskellige årsager og kræve forskellige tilgange. Flere var tilbageholdende med at bruge begrebet ensomhed direkte i mødet med borgere, fordi det kan opleves som

'Hvis vi kan finde et tillidsfuldt samarbejde, hvor vi tror på, at vi alle arbejder for den samme sag, så kan vi faktisk gøre det til noget merværdi, at der er mange forskellige tilbud. Og netop når vi støder på en, som ikke lige matcher ind i vores tilbud, så sige, jamen jeg kender noget der hedder... det er mega godt!'

stigmatiserende, mens andre havde gode erfaringer med at italesætte ensomhed mere eksplicit.

Der var betydelig variation i deltagernes kendskab, involvering og rolleforståelse. Nogle repræsenterede organisationer, der allerede havde indgået i nye samarbejder, gjort brug af Fællesskabsguiden eller samarbejdet med sekretariatet, mens andre primært kendte Flere i Fællesskaber fra nyhedsbreve eller informationsmøder og endnu ikke havde et klart billede af deres mulige rolle.

Trods forskellene så deltagerne et stort potentiale i at bringe forskellige aktørers erfaringer og tilbud sammen for at udvikle nye løsninger og imødekomme forskellige målgruppers behov.

2.2.2 Partnernes erfaringer med Flere i Fællesskaber i 2024

Interviewene i 2024 viste stor variation i partnernes erfaringer med og oplevede resultater af Flere i Fællesskaber. Variationen afspejlede til dels de forskelle i kendskab og involvering, der også var tydelige i 2021. Nogle havde fortsat en perifer rolle i partnerskabet og et begrænset kendskab til Flere i Fællesskaber som helhed. For nogle var partnerskabet i høj grad forbundet med konkrete nøglepersoner, og uden tæt kontakt til disse kunne det være vanskeligt at få øje på den bredere partnerskabsstruktur og egen rolle i den. For andre havde det taget tid, men de var efterhånden lykkedes med at se meningen med partnerskabet og finde deres egen rolle i den fælles opgave.

Nogle oplevede begrænset betydning, fordi arbejdet i høj grad lå i forlængelse af deres eksisterende praksis, mens partnerskabet for andre havde åbnet for en opmærksomhed på ensomhed, som ikke tidligere havde været en del af organisationens primære fokus. For nogle lå værdien især i at stå sammen med andre om en fælles sag og dermed give den større tyngde. For andre havde partnerskabet ført til nye samarbejder og aktiviteter eller mere substantielle ændringer i organisationens arbejde med ensomhed.

Citater: Variation i partnernes erfaringer og vurdering af resultater

'I begyndelsen syntes jeg, det var lidt op ad bakke. Jeg skulle hjem og forklare, hvad det her partnerskab egentlig gik ud på. Men det er langsomt blevet anderledes. Nu kan medlemmerne se meningen i, at vi også bidrager til at løfte andre.'

'Vi har budt ind med det, vi alligevel gjorde. Vi samarbejdede også før, og det tror jeg egentlig, vi ville have gjort alligevel. Det oplever jeg ikke som noget, Flere i Fællesskaber har skabt.'

'Den største forandring for os er, at vi overhovedet har fået øjnene op for det her. Vi havde ikke tidligere arbejdet med det sociale ansvarsområde, men har nu valgt at prioritere ressourcer til rent faktisk at tage et ansvar.'

'Jeg synes, at det som institution eller arbejdsplads er vigtigt at komme ind i et større fællesskab. Altså partnerskab. Det vigtigste er, at vi er flere til at løfte den her opgave. Man føler jo nu, at det er mere på dagsordenen. Ikke kun hos en selv, men også i kommunen og i samfundet generelt'

Fælles mål og forståelse af arbejdet med ensomhed

Et gennemgående fund i interviewene var en oplevelse af større fælles retning på tværs af partnerskabet. Trods forskellige opgaver og målgrupper oplevede mange, at de gennem partnerskabet var fælles om arbejdet for at forebygge og mindske ensomhed. Flere beskrev også, at partnerskabet havde bidraget til et fælles sprog og en bredere forståelse af både ensomhed og de typer af indsatser, der kan være relevante for forskellige borgere. I et Collective Impact-perspektiv kan dette ses som tidlige forandringer i retning af en stærkere fælles orientering på tværs af partnerne.

Flere oplevede en stigende opmærksomhed på ensomhed både blandt borgere, fagprofessionelle og beslutningstagere og vurderede, at Flere i Fællesskaber havde bidraget til denne udvikling lokalt. Udviklingen blev dog også tilskrevet en generelt stigende opmærksomhed på ensomhed i samfundet. Der var fortsat forskellige tilgange til, hvordan ensomhed bedst italesættes. Nogle var tilbageholdende med at bruge begrebet direkte af frygt for stigmatisering, mens andre havde positive erfaringer med at tale mere eksplicit om ensomhed. Hos nogle havde arbejdet desuden skærpet opmærksomheden på ensomhed i mødet med borgerne og påvirket måden, de arbejdede med at understøtte deltagelse i fællesskaber. I Bergen-modellens terminologi kan sådanne styrkelser af partnernes egen praksis forstås som additive resultater af partnerskabet.

Citater: Fælles mål og forståelse af arbejdet med ensomhed

'Det er en af kongstankerne i Flere i Fællesskaber. Altså den paraply, det også er... Uagtet hvem det nu er, så har vi det der arbejde omkring fællesskabet – og kampen mod ensomhed – til fælles.'

'Det er bare et fælles tredje, der knytter os allesammen sammen.'

'Det skaber et ordforråd... Fordi man har noget fælles at knytte det an til, så får man en fælles samtale om noget, som man måske før ikke rigtigt kunne definere.'

'Flere i Fællesskaber satte ensomhed på dagsordenen som noget, der ikke var et tabu. Det var egentlig forløsende.'

'De (frivillige, der møder borgere) havde været enormt forsigtige med at bruge ordet ensomhed. Men det var faktisk de ord, de unge selv brugte. ... det kan stadig være svært blandt de voksne.'

Relationer og mobilisering af ressourcer

Mange tillagde de relationer, der var opbygget gennem partnerskabet, stor betydning. Det løbende samvær gav større kendskab til hinandens tilbud, kompetencer og arbejdsformer og opbyggede tillid, som sænkede tærsklen for at tage kontakt på tværs af partnerne. Partnerskabet gav samtidig adgang til nye samarbejdspartnere på tværs af organisationer, kommunale enheder og erhvervsliv. Nogle oplevede desuden, at deltagelsen gav deres organisation større legitimitet som aktør på området. Relationerne gjorde det muligt at mobilisere viden, kontakter, økonomiske ressourcer og frivillige på tværs af organisationerne for at løse konkrete behov. I Bergen-modellens perspektiv skabte denne mobilisering af partnernes forskellige ressourcer grundlag for synergi. De mange aktiviteter og indsatser, der blev udviklet og afprøvet gennem nye samarbejder, kan ses som konkrete synergistiske resultater af denne proces. Eksempler herpå er beskrevet nedenfor og udfoldes yderligere i kapitel 3.

Citater: Relationer og mobilisering af ressourcer

'Det første, jeg tænkte på, som virkelig er lykkedes, er, at vi stoler på hinanden.'

'At vi bliver ved med at få anledning til at mødes. Og hilse på hinanden. Det synes jeg bare er så værdifuldt... Fordi lige pludselig er der noget, der giver mening. Eller en kontakt, man kan bruge.'

'Det har været en indgangsvinkel til et meget stort og relevant netværk. Hvis jeg har en idé eller et initiativ, så er det partnerskabet, jeg slår op i først.'

'Jeg glemmer aldrig et møde, hvor én sagde: 'Jeg har faktisk 25.000, som jeg ikke ved, hvad jeg skal bruge til. Er der nogen herinde, der kan bruge dem?' Og jeg tænkte bare: Det er jo fantastisk.'

'Vi er blevet mere knyttet sammen. Vi har kunnet tage røret og ringe til hinanden og spørge: 'Jeg har en her. Kan du hjælpe mig her?''

Sekretariatet og Fællesskabsguiden som drivkræfter i partnerskabet

Mange tillagde sekretariatet og Fællesskabsguiden central betydning for partnerskabets funktion. Sekretariatet bidrog til at skabe kontakt mellem aktører, koordinere samarbejder og finde løsninger på konkrete udfordringer samt støtte til fondsansøgninger. Sekretariatets kommunikation, blandt andet gennem nyhedsbreve, blev desuden fremhævet som værdifuld og bidrog i flere tilfælde til at skabe opmærksomhed om arbejdet blandt politikere og andre centrale beslutningstagere i Silkeborg Kommune.

Fællesskabsguiden indtog en særlig rolle i partnerskabet. Ud over at være en konkret indsats for borgere fungerede guiderne som forbindelsesled mellem borgere, lokale fællesskaber og partnerne og blev dermed også en drivkraft i selve samarbejdet. Partnerne fremhævede guidernes relationelle tilgang og indgående kendskab til lokale fællesskaber. Omvendt beskrev guiderne, at partnerskabet var afgørende for deres kendskab til og kontakt med lokale foreninger, aktiviteter og sociale tilbud og dermed for deres muligheder for at identificere relevante tilbud til forskellige målgrupper.

Citater: Sekretariatet og Fællesskabsguiden som drivkræfter i partnerskabet

'Vi har for eksempel skullet bruge tolke. Og det har vi gennem sekretariatet i Flere i Fællesskaber fået løst... Jeg havde i hvert fald ikke selv tænkt... Synergieffekten. Sammen kan vi det hele.'

'Jeg har haft glæde af at henvende mig til fællesskabsguiderne nogle gange. Det er den der oplevelse af, at de har fingeren på pulsen... Det er virkelig, virkelig guld værd.'

'Partnerskabet gør, at vi [fællesskabsguiderne] har en nem indgang til alle andre. Så når man sidder med en case, så er der ikke særlig langt til at ringe.'

Uforløst potentiale og fortsatte udviklingsbehov

Selvom erfaringerne med Flere i Fællesskaber overvejende var positive, var der fortsat et uforløst potentiale. Flere partnere var stadig ved at finde deres rolle i samarbejdet. Der blev efterspurgt bedre overblik over partnernes kompetencer, stærkere facilitering og opfølgning på samarbejdsmuligheder, hvilket peger på betydelige krav til den faciliterende kapacitet i et voksende partnerskab. Partnerne beskrev samtidig vedvarende kontekstuelle barrierer, som i store træk svarede til dem, der blev beskrevet i 2021, herunder stigende forventninger fra offentlige aktører til civilsamfundets bidrag uden tilsvarende ressourcer. Partnerskabets resultater synes således primært at være skabt inden for de eksisterende betingelser, mens der var færre tegn på forandringer i selve disse.

Partnerskabet syntes at fungere bedst, når initiativer voksede frem af partnernes egne behov og idéer. Partnerne oplevede, at aktiviteter, som var defineret eller initieret udefra, kunne være svære at få til at passe ind i organisationernes eksisterende praksis. Det blev beskrevet, at aktiviteterne krævede mange ressourcer, mens udbyttet, eksempelvis i form af deltagerantal, var beskedent. Nogle oplevede desuden, at aktiviteter med et mindre konkret sigte kunne være svære at se værdien af og prioritere. For enkelte stod investeringen i nye initiativer og arbejdsformer ikke mål med det oplevede udbytte, hvilket kan ses som tegn på antagonistiske resultater. Der var dog også en erkendelse blandt partnerne af, at udviklingen er et 'langt sejt træk' og en fortsat tro på partnerskabets potentiale. I Bergen-modellens perspektiv peger dette på fortsatte udviklingsmuligheder i partnerskabets funktion og omsætningen af relationer til fælles handling.

Citater: Uforløst potentiale og fortsatte udviklingsbehov

'Det kan være lidt vagt, når vi har et partnerskabsmøde i Flere i Fællesskaber. Hvorfor skal vi dukke op til det? ... Det bliver sådan noget fluffy noget, når det ikke er et konkret samarbejde.'

'Men det er ikke noget, jeg sådan har haft ekstra tid eller noget til. Så derfor bliver det jo selvfølgelig sådan, som det kan lade sig gøre i en rigtig travl hverdag.'

'De ting, som jeg oplever, er kommet fra sekretariatet... Det bliver ikke rigtig en succes. Men der hvor vi siger: 'Vi vil gerne lave et eller andet mod mere opmærksomhed på fællesskab. Hvad kan vi gøre sammen?' Så vokser det. Så den der nedefra og op fungerer bedre.'

'Det er to vidt forskellige verdener. Og selvom der er gjort et rigtig godt stykke arbejde fra sekretariatet, så det der med at få tingene til at flyde sammen... Det kan vi nok godt få til at lykkes, men det er ikke det, der har været det største succes.'

'Altså det jo heller ikke bare noget, der lige lykkes på to til fire år. Det er bare et langt sejt træk, og vi skal ikke give op bare fordi, at det ikke lige lykkes i denne her periode.'

2.2.3 Resultater af spørgeskemaundersøgelsen

Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen er præsenteret i bilag 2.

Involvering og kendskab

Blandt de 49 respondenter havde lidt over halvdelen været involveret i partnerskabet i to år eller mere, og omkring en tredjedel vurderede, at de havde haft en høj grad af involvering, mens de øvrige havde haft mellem eller lav grad af involvering (bilag 2, figur 3). Omkring to tredjedele angav, at de havde et godt kendskab til Flere i Fællesskaber som helhed, mens lidt over halvdelen angav et godt kendskab til initiativer og aktiviteter i Flere i Fællesskaber. Omkring en tredjedel angav et godt kendskab til de øvrige partnere og til eventuelle udfordringer i samarbejdet (bilag 2, figur 4).

Oplevelse af partnerskabet

Næsten alle respondenter vurderede, at der er behov for partnerskabet, og at ledelsen i deres organisation støtter op om deltagelsen. Omkring tre fjerdedele vurderede, at partnerskabet skaber merværdi, og at der er gode relationer mellem partnerne. Omkring to tredjedele oplevede, at der er fælles mål og gode muligheder for kontakt og dialog. Omkring seks ud af ti havde desuden positive vurderinger af en række aspekter af samarbejdet, herunder tillid, fælles værdier, deling af idéer og ressourcer, indflydelse samt partnerskabets prestige. Lidt over halvdelen vurderede, at fordelene ved partnerskabet opvejer de ressourcer, der anvendes (bilag 2, tabel 1).

Arbejdet med ensomhed og fællesskaber i din organisation

Næsten alle respondenter vurderede, at arbejdet med at afhjælpe ensomhed og styrke fællesskaber bakkes op af ledelsen i deres organisation, og at Flere i Fællesskabers formål stemmer overens med organisationens formål og vision. Fire ud af fem angav, at de ved, hvordan deres organisation kan bidrage til det fælles mål. Omkring tre fjerdedele vurderede, at deltagelsen skaber værdi for deres organisation, at organisationen har de nødvendige kompetencer, og at den har iværksat nye tiltag. Omkring syv ud af ti vurderede, at deltagelsen understøtter organisationens kerneopgave, og at deres organisation har indgået nye samarbejder (bilag 2, tabel 1).

Det fremtidige arbejde i partnerskabet

Næsten alle respondenter vurderede, at arbejdet med at afhjælpe ensomhed og styrke fællesskaber fortsat bør prioriteres i Silkeborg Kommune, og tre fjerdedele angav, at deres organisation har vilje til at fortsætte arbejdet i partnerskabet. Lidt over halvdelen vurderede, at deres organisation kan afsætte ressourcer til dette arbejde, og at organisationen har planer om nye tiltag eller samarbejder. Blot en fjerdedel angav, at der er barrierer, som kan medføre mindre engagement fremadrettet.

På tværs af flere af spørgsmålene var der en relativt stor andel, som svarede 'hverken enig eller uenig' eller 'ved ikke'. Dette kan afspejle usikkerhed om de forhold, der spørges til, men også at nogle respondenter ikke havde tilstrækkeligt indblik i alle aspekter af deres organisations arbejde og prioriteringer (bilag 2, tabel 1).

2.2.4 Opsamling på partnerskabsanalysen

Partnerskabsanalysen undersøgte Flere i Fællesskabers partnerskab ca. fire år inde i programperioden med udgangspunkt i fokusgruppeinterviews og en spørgeskemaundersøgelse. Samlet peger analysen på et partnerskab med stor opbakning til den fælles dagsorden, styrkede relationer og øget kendskab til andre partners tilbud og ressourcer samt en række konkrete samarbejder, mobilisering og deling af ressourcer og ændringer i partners daglige praksis. Spørgeskemaundersøgelsen viste også stor opbakning til partnerskabets formål og relevans, mens vurderingerne var lidt mindre entydige, dog overvejende positive, når det gjaldt de konkrete muligheder for at bidrage og bringe ressourcer i spil. Begge undersøgelser viste, at partners involvering varierede betydeligt både i varighed og omfang, og tilsvarende varierede deres oplevede udbytte og resultater.

Sekretariatet og Fællesskabsguiden blev fremhævet som centrale drivkræfter for partnerskabets funktion, men analysen pegede samtidig på et delvist uforløst potentiale i partnerskabet og et fortsat stort behov for facilitering og aktivering af partnerne. Ikke alle fandt en tydelig eller aktiv rolle i samarbejdet, og nogle arbejdsformer blev oplevet som mindre meningsfulde af partnerne.

I overensstemmelse med Bergen-modellen (Corbin et al., 2018) peger analysen på, at positive, neutrale og mere negative resultater eksisterede side om side i samspil med den

bredere kontekst. Der sås additive resultater, hvor deltagelsen styrkede den enkelte partners egen praksis, og synergistiske resultater, hvor relationer og mobilisering af forskellige ressourcer muliggjorde nye samarbejder og indsatser. For nogle partnere var betydningen mere neutral, blandt andet på grund af lav eller kortvarig involvering, eller fordi partnerskabets mål og arbejdsformer blev oplevet som en fortsættelse af eksisterende praksis. For enkelte var der desuden tegn på antagonistiske resultater, hvor investeringen i samarbejdet ikke stod mål med det oplevede udbytte. I denne relation blev der efterspurgt større mulighed for, at aktiviteter og samarbejder kunne tage afsæt i partnernes egne behov og ressourcer.

Samlet kan de positive resultater forstås som tidlige forandringer i overensstemmelse med Collective Impact-tilgangen (Kania & Kramer, 2011; ORS Impact & Spark Policy Institute, 2018), og analysen identificerede også nogle eksempler på forandringer på systemniveau i dele af partnerskabet. Det er dog usikkert, om disse forandringer opnåede en tilstrækkelig udbredelse eller sikrede varig forankring.

Analysen har nogle metodiske begrænsninger. Blandt andet deltog en del af parterne ikke i undersøgelserne, og det er muligt, at partnere med begrænset involvering eller svagere tilknytning til partnerskabet i mindre grad har deltaget. Analysen belyser kun i begrænset omfang den overordnede styring af partnerskabet, herunder styregruppens rolle og betydning, da dette kun i ringe grad var repræsenteret i datamaterialet.

2.3 Sammenfatning

Flere i Fællesskaber har arbejdet med en række tværgående arbejdsmetoder og indsatskomponenter, der tilsammen har understøttet mobilisering af lokale aktører, udvikling af samarbejder og opmærksomhed på ensomhed og fællesskaber. Partnermobilisering og forskellige samarbejdsfora har skabt rammer for vidensdeling, koordinering og samarbejde på tværs af kommune, civilsamfund og øvrige lokale aktører, mens kommunikation, kampagner og synliggørelsesaktiviteter har bidraget til at sætte ensomhed på dagsordenen og skabe kendskab til lokale fællesskaber. Borgerinddragelse, samskabelse og innovationsaktiviteter har samtidig bragt erfaringsbaseret viden ind i udviklingen af nye løsninger, mens kompetenceudvikling og kapacitetsopbygning har styrket lokale aktørers viden og handlemuligheder.

En central erfaring er, at der findes betydelige lokale ressourcer og handlekraft, som kan bringes i spil, når aktører forbindes omkring en fælles dagsorden. Partnerskabsanalysen viser, at relationerne mellem partnerne blev styrket, og at øget kendskab til hinandens tilbud og kompetencer i nogle tilfælde blev omsat til nye samarbejder, aktiviteter og ændringer i praksis. Der var dermed både additive resultater, hvor deltagelsen understøttede partnernes eksisterende arbejde, og synergistiske resultater, hvor ressourcer blev bragt sammen på nye måder.

Samtidig viser erfaringerne, at mobilisering af lokale ressourcer ikke sker automatisk. Partnernes involvering og udbytte varierede, og nogle havde vanskeligt ved at omsætte deltagelsen til konkrete initiativer. Partnerskabet fungerede bedst, når samarbejder tog

afsæt i partnernes egne behov, idéer og ressourcer. Begrænset kapacitet og ressourcer, herunder rekrutteringsudfordringer og usikker finansiering, udgjorde samtidig fortsatte barrierer.

Sekretariatet og Fællesskabsguiden havde en central rolle i at omsætte partnerskabets potentiale til handling gennem koordinering, relationsarbejde og kobling af lokale aktører og tilbud. Samlet peger erfaringerne på, at et bredt lokalt partnerskab kan skabe fælles retning og nye samarbejder, men at det kræver vedvarende facilitering og støtte. Der sås tidlige forandringer og enkelte forandringer på systemniveau, men det er mere usikkert, om disse er blevet tilstrækkeligt udbredt eller varigt forankret.

3 Det lokale indsatslandskab

Som led i Flere i Fællesskaber var der et særligt fokus på at øge antallet af indsatser, der kunne mindske ensomhed og fremme social deltagelse i Silkeborg Kommune. Dette omfattede både udbredelse af eksisterende indsatser og implementering af nye indsatser målrettet borgere, der oplevede ensomhed eller manglede sociale kontakter. I den forbindelse var der særlig opmærksomhed på den lokale forankring af best practice-indsatser, forstået som initiativer, der over tid har vist sig bæredygtige, effektive eller har opnået betydelig udbredelse.

Allerede fra programmets begyndelse var der desuden et strategisk fokus på evaluering af udvalgte best practice-indsatser. Formålet har været at skabe viden om både implementering og virkning gennem evalueringer med fokus på proces, deltagertilfredshed og effekter.

Kapitlet består af tre hoveddele. Første del giver et overblik over det lokale indsatslandskab i Silkeborg Kommune i Flere i Fællesskabers programperiode. Her beskrives både eksisterende indsatser ved programmets opstart og indsatser, der er blevet etableret, udvidet eller understøttet i løbet af programperioden. Anden del beskriver Flere i Fællesskabers fællesskabsanvisning, Fællesskabsguiden, som en brobyggende funktion mellem borgere og lokale fællesskaber. Her præsenteres også centrale erfaringer og resultater fra evalueringen af Fællesskabsguiden. Den tredje del af kapitlet præsenterer evalueringer af udvalgte lokale indsatser samt afprøvningen af to lovende internationale interventioner gennemført i samarbejde med lokale partnere.

Kapitlet har fokus på indsatser på individniveau. Det vil sige indsatser, der henvender sig til personer, der føler sig ensomme eller sociale relationer og mangler muligheder for at indgå i fællesskaber. Der lægges vægt på indsatser, som typisk har en vedvarende eller regelmæssig karakter og et sigte mod at styrke sociale relationer og fællesskaber. Kapitlet afgrænses dermed fra arrangementer, aktiviteter og kampagner (fx netværksmøder, formidlingsoplæg eller sociale arrangementer som tarteletfestivalen), som også har været en del af Flere i Fællesskaber, men som i stedet er beskrevet i kapitel 2.

3.1 Kortlægning, udvikling og implementering

3.1.1 Eksisterende lokale indsatser

Ved lanceringen af Flere i Fællesskaber i sensommeren 2020 blev der gennemført en kortlægning af eksisterende lokale tilbud til borgere, der oplever ensomhed. Kortlægningen tog metodisk afsæt i en tidligere landsdækkende afdækning af indsatser mod ensomhed (Christiansen & Lasgaard, 2017) og anvendte en analytisk skelnen mellem direkte og indirekte indsatser mod ensomhed (Mann et al., 2017).

Formålet var at identificere direkte indsatser, forstået som initiativer med et overordnet formål om at forebygge eller mindske ensomhed, enten gennem et eksplicit fokus på ensomhed eller ved at styrke brugernes sociale relationer i omfang og/eller kvalitet (Christiansen & Lasgaard, 2017). Kortlægningen omfattede både indsatser målrettet personer, der oplever ensomhed, og indsatser, der blev vurderet at have en forebyggende effekt. Indirekte indsatser som primært var rettet mod andre problematikker end ensomhed indgik ikke, selv om målgrupperne kunne omfatte personer, der oplever ensomhed. Ligeledes indgik fritidstilbud og aktiviteter i det almene foreningsliv, herunder sports- og fritidsklubber samt pensionistforeninger, ikke i kortlægningen.

Kortlægningen, som blev afsluttet i oktober 2020, viste, at der i Silkeborg Kommune allerede fandtes en række indsatser målrettet personer, der oplevede ensomhed. De identificerede indsatser omfattede blandt andet aktivitetstilbud som fællesspisning, udflugter og spilleaftener samt forskellige former for mødesteder, besøgstjenester og rådgivningstilbud. Derudover fandtes i mindre omfang gruppeforløb og samtaletilbud. En oversigt over de eksisterende tilbud pr. oktober 2020 fremgår af bilag 3.

I alt blev 34 indsatser identificeret. Godt en tredjedel af indsatserne var åbne for alle borgere, mens størstedelen var målrettet specifikke grupper, eksempelvis defineret ud fra alder (børn og unge, voksne eller ældre) eller køn. Enkelte tilbud var desuden rettet mod mere afgrænsede målgrupper, såsom børn af personer med alkohol- eller stofmisbrug eller personer med psykiske lidelser.

3.1.2 Udvikling af indsatslandskabet

Med afsæt i det eksisterende indsatslandskab i Silkeborg Kommune havde Flere i Fællesskaber til formål at styrke både volumen, variation og geografisk udbredelse af tilbud, der kan mindske ensomhed. Dette skulle blandt andet opnås ved at understøtte implementeringen af nye indsatser og ved at bidrage til opbygning af kapacitet, kompetencer og sammenhæng i eksisterende lokale indsatser.

For at understøtte denne målsætning varetog Flere i Fællesskabers sekretariat en koordinerende og monitorerende funktion. Et bærende princip for sekretariatets arbejdsmetoder var, at sekretariatet ikke selv var udførende på indsatserne, men understøttede implementeringen, ofte gennem aktivering af partnernes ressourcer og etablering af samarbejder.

I det følgende fremhæves en række udvalgte eksempler, som illustrerer, hvordan indsatser blev etableret eller understøttet i forbindelse med Flere i Fællesskaber. Eksemplerne er organiseret i to kategorier: For det første implementering af nye indsatser drevet af organisationer, som ikke tidligere var etableret i Silkeborg Kommune, og for det andet styrkelse af eksisterende organisationer og indsatser gennem Flere i Fællesskabers sekretariat, partnerskab og aktiviteter.

Viden om indsatserne stammer fra flere datakilder, herunder sekretariatets løbende registrering af aktiviteter, statusrapporter til fonde og styregruppe, mødereferater, nyhedsbreve og supplerende samtaler med sekretariatet.

Flere i Fællesskaber havde et udtalt fokus på at understøtte lokal innovation og lokalt ejerskab. Det indebar, at initiativer, der opstod undervejs i programperioden, samt udvikling og udbredelse af eksisterende indsatser ikke nødvendigvis blev gennemført med formel involvering fra eller tilknytning til Flere i Fællesskaber. Nogle indsatser kan være opstået som følge af det øgede kendskab mellem partnere og lokale organisationer, som programmet har bidraget til at skabe, mens andre kan være udsprunget af eksisterende netværk og selvstændige projekter. I det følgende illustreres udviklingen i indsatslandskabet med udgangspunkt i indsatser, hvor Flere i Fællesskaber har haft en vis involvering og dermed haft adgang til erfaringer og viden om indsatserne.

3.1.3 Etablering af nye organisationer

Indsatser etableret i samarbejde med organisationer, som ikke allerede havde aktiviteter i Silkeborg Kommune, omfattede tre indsatser til unge og en indsats til ældre. De tre ungeindsatser – HUSRUM, Come Together og Ventilens mødesteder – var ved programstart allerede veletablerede i andre kommuner og blev vurderet som lovende på baggrund af eksisterende praksiserfaringer. Organisationerne bag indsatserne indgik fra programmets begyndelse i Flere i Fællesskabers partnerskab.

Ældreindsatsen SeniorNet blev etableret på initiativ af Dansk Folkehjælp, som rettede henvendelse til Flere i Fællesskaber med interesse for at etablere en lokal aktivitet i Silkeborg Kommune. Dette førte til oprettelsen af en lokal SeniorNet-gruppe for ældre borgere.

Boks 1 giver et samlet overblik over de fire indsatsers organisatoriske afsæt og udvikling i programperioden.

De fire indsatser havde forskellige organisatoriske forudsætninger og dermed forskellige udgangspunkter for implementeringen. Fælles for indsatserne var imidlertid, at etableringen i Silkeborg ikke var finansieret gennem projektmidler fra Flere i Fællesskaber. Organisationerne bag indsatserne stod derfor selv for at tilvejebringe de nødvendige ressourcer til etablering og drift.

Etableringen af de fire indsatser blev understøttet af Flere i Fællesskabers sekretariat, ligesom programmets overordnede rammer og strukturer – herunder samarbejder i partnerskabet, koordinering af borgere gennem Fællesskabsguiden med videre – bidrog til indsatsernes lokale etablering.

Tre af de fire indsatser blev etableret i lokaler i Frivilligcenter Silkeborg, som også var partner i Flere i Fællesskaber. Den fælles fysiske placering med andre lokale aktører skabte muligheder for erfaringsudveksling og samarbejde i etableringsfasen. Fællesskabsguiden bidrog desuden til rekruttering af både frivillige og deltagere. Organisationerne deltog endvidere i netværksarrangementer og fælles aktiviteter med øvrige partnere, hvor

erfaringer med målgrupper og drift af lokale fællesskaber blev delt, og hvor der i nogle tilfælde opstod nye aktiviteter og samarbejder på tværs.

Sekretariatet iværksatte desuden en række forskellige aktiviteter med henblik på at understøtte etableringen af de nye indsatser. Sekretariatet bidrog blandt andet til planlægning og gennemførelse af fælles informationsarrangementer på ungdomsuddannelser samt til netværksmøder med frivilligorganisationer, hvor erfaringer – herunder om frivilligrekruttering – blev delt. Sekretariatet indgik også i dialog med private partnere om etablering af et mentorkorps og bidrog til at udvikle både idé og rammer for indsatsen, blandt andet ved at understøtte rekruttering af mentorer blandt organisationernes ansatte. I nogle tilfælde var der behov for mere tæt og håndholdt støtte fra sekretariatet for at fastholde aktiviteterne lokalt, herunder i form af støtte til rekruttering af frivillige, koordinering af aktiviteter samt adgang til lokaler, forplejning og administrativ håndtering af budget og afregning.

På trods af denne understøttelse udviklede implementeringen af de fire indsatser sig forskelligt i programperioden (se boks 1). Covid-19-pandemien, som prægede opstartsfasen, vanskeliggjorde desuden implementeringen. Indledningsvist forhindrede restriktionerne gennemførelsen af fysiske aktiviteter, og efterfølgende gjorde pandemien det vanskeligere for flere af de nyetablerede indsatser at rekruttere og fastholde frivillige. Dette begrænsede indsatsernes udviklingsmuligheder og fik forskellig betydning for deres muligheder for at etablere sig lokalt.

Ved programperiodens afslutning var der således betydelige forskelle på, i hvilken grad de fire indsatser var blevet forankret lokalt. HUSRUM blev etableret og videreført som en fortsat aktiv lokal indsats med løbende aktiviteter og samarbejder i partnerskabet. Come Together og Ventilen var aktive i en periode, men havde vanskeligere ved at opnå en stabil lokal forankring, mens SeniorNets sociale aktiviteter aftog over tid.

3.1.4 Udvidelse og understøttelse af eksisterende organisationer

Ud over at understøtte etableringen af nye indsatser bidrog Flere i Fællesskaber også til at udvikle og styrke eksisterende indsatser i lokale organisationer, der allerede var til stede i Silkeborg Kommune ved Flere i Fællesskabers opstart. Sekretariatet understøttede disse processer ved at facilitere koblinger og samarbejder mellem lokale aktører, bidrage til rekruttering af deltagere og frivillige samt bistå med praktisk koordinering i opstartsfasen af nye aktiviteter. Formålet var at gøre det lettere for lokale organisationer selv at udvikle og styrke eksisterende indsatser samt afprøve nye aktiviteter.

Nedenfor beskrives et udvalg af eksempler, som illustrerer, hvordan Flere i Fællesskaber understøttede indsatser i lokale organisationer.

Genopstarten af *Cykling uden Alder* i Silkeborg er et eksempel på, hvordan sekretariatet arbejdede med at aktivere eksisterende lokale ressourcer. Efter at have identificeret rickshawcykler på flere plejehjem, som i en periode ikke havde været i brug, bidrog sekretariatet sammen med en frivillig fra Ældre Sagen og en kommunal medarbejder til at

genetablere indsatsen og en lokal organisering gennem koordinering med plejehjemmene samt rekruttering og oplæring af frivillige cykelpiloter. Indsatsen blev i programperioden genoptaget på flere plejehjem. Et andet eksempel illustrerer, hvordan sekretariatet bidrog til øget koordinering mellem eksisterende indsatser. Røde Kors og Ældre Sagen tilbød begge besøgstjenester, men havde hidtil arbejdet parallelt. Sekretariatet faciliterede derfor et fælles netværk med fokus på koordinering, geografisk dækning og rekruttering af frivillige. Netværket skabte samtidig rum for erfaringsudveksling om borgere med komplekse behov, som organisationerne i stigende grad oplevede, blev henvist fra kommunen, men som kunne være vanskelige at rumme inden for indsatsernes rammer. På den baggrund blev der udviklet informationsmateriale til kommunale aktører om indsatsernes målgrupper og rammer.

Røde Kors og Selvhjælp Silkeborg er eksempler på aktivt involverede partnere, som i forvejen arbejdede med ensomhed og fællesskaber som en del af deres kerneopgave, og som i programperioden etablerede nye indsatser på eget initiativ. Disse indsatser kan således ikke direkte tilskrives initiativer fra sekretariatet eller partnerskabet. Røde Kors etablerede Samværdighed, Café Venskab og Q-net, mens Selvhjælp Silkeborg i samarbejde med FriSe etablerede nye selvhjælpsgrupper målrettet personer, der oplever ensomhed. Selvom indsatserne ikke var afledt af Flere i Fællesskabers aktiviteter, var organisationerne samtidig aktivt engageret i partnerskabet og fremhævede, at partnerskabet blandt andet havde bidraget til en oplevelse af at arbejde mod et fælles mål sammen med andre organisationer, samtidig med at det havde sat øget fokus på indsatsen mod ensomhed og synliggjort det arbejde, der allerede blev udført på området. Dette peger på en mere indirekte betydning, hvor partnerskabet har understøttet eksisterende indsatser og bidraget til at kvalificere og legitimere arbejdet.

Flere i Fællesskaber bidrog også til at engagere aktører, hvor ensomhed og fællesskaber ikke i udgangspunktet var et centralt fokus. Et eksempel er fodboldklubben Silkeborg IF, som i programperioden udviklede en strategi for socialt ansvar med fokus på fællesskab og inklusion. Ifølge Silkeborg IF bidrog deltagelsen i partnerskabet med et fælles sprog og øget viden om målgruppen, som dannede afsæt for strategiarbejdet.

Boks 1. Nyetablerede indsatser

Indsats	Beskrivelse af indsats	Udvikling i programperioden
HUSRUM	En indsats under Jysk Børneforsorg/Fredshjem for unge (16-30 år), der føler sig ensomme. Indsatsen tilbyder sociale aktiviteter, samtalegrupper, en mentorordning og et online fællesskab. Organisatorisk kombineres central ledelse med lokal forankring gennem en ansat lokal koordinator. Ved projektstart i 2021 var HUSRUM etableret i Aarhus, Viborg og Horsens.	HUSRUM Silkeborg blev etableret i efteråret 2021 og er fortsat aktiv i Silkeborg Kommune i 2026. Deltagere i HUSRUM medvirkede bl.a. i generationsmøder, et innovationslaboratorium og et udviklingsprojekt om brobygning. HUSRUM etablerede samarbejde med flere andre partnere og lokale aktører.
Come Together	En mentorindsats, hvor unge matches med en frivillig voksen med henblik på at styrke trivsel, relationer og tilknytning til uddannelse eller arbejde. Ved projektstart var organisationen til stede i enkelte andre byer, og alle lokalafdelinger blev drevet af en enkelt projektleder.	Come Together etablerede i programperioden en mentorindsats i Silkeborg, hvor en gruppe unge blev matchet med frivillige mentorer. Det viste sig vanskeligt at opbygge en stabil lokal organisering. I 2025 var indsatsen organisatorisk forankret i Fonden for Socialt Ansvar, men uden konkrete planer om genopstart i Silkeborg Kommune.
Ventilen Danmark	En landsdækkende frivillig organisation, der forebygger og afhjælper ensomhed blandt unge. Indsatsen omfatter blandt andet lokale mødesteder og gruppeforløb. Organisationen har et centralt sekretariat og lokale tilbud drives af frivillige. Ventilen tilbyder desuden oplæg og undervisningsforløb rettet mod unge og fagprofessionelle.	Ventilen etablerede et mødested med fællesspisning og sociale aktiviteter. Organisationen varetog kompetenceudvikling og deltog aktivt i webinarer og netværksarrangementer. Det viste sig vanskeligt at fastholde en stabil frivilliggruppe, og aktiviteterne i Silkeborg var ikke aktive ved udgangen af 2025.
SeniorNet	En indsats under Dansk Folkehjælp, hvor lokale, frivilligdrevede grupper etableres for at skabe sociale aktiviteter og fællesskaber for ældre. Indsatsen understøttes centralt, blandt andet gennem tilknytning af en tovholderfunktion, som bidrager med sparring, fundraising og kommunikation.	SeniorNet i Silkeborg blev etableret i foråret 2022 på baggrund af opstartsmidler fra Dansk Folkehjælp. Indsatsen blev organiseret som en lokal aktivitetsgruppe med frivillige tovholdere og havde i perioder omkring 20-30 deltagere. I efteråret 2024 blev der tilknyttet en fast kontaktperson ved Dansk Folkehjælp, som understøtter de lokale tovholdere.

3.1.5 Erfaringer med udvikling og implementering af indsatser

Eksemplerne i de foregående afsnit illustrerer to overordnede måder, hvorpå Flere i Fællesskaber bidrog til at udvide indsatslandskabet i Silkeborg i programperioden: dels gennem etablering af nye indsatser, dels gennem udvidelse og understøttelse af eksisterende indsatser.

Erfaringerne peger på, at Flere i Fællesskaber bidrog til at skabe strukturelle rammer, synlighed og lokale samarbejder, som understøttede etableringen af nye indsatser. Partnerskabet fungerede samtidig som en platform for vidensdeling og udvikling på tværs af organisationer, hvilket i nogle tilfælde lettede etablering af nye aktører. Erfaringerne viser dog også, at denne understøttelse ikke i sig selv var tilstrækkelig til at sikre varig lokal forankring, da etablering og fastholdelse i høj grad afhang af organisationernes egne ressourcer og kapacitet.

Flere i Fællesskaber bidrog desuden til at styrke eksisterende organisationer gennem nye relationer og samarbejder samt ved at synliggøre og mobilisere lokale ressourcer. Sekretariatet spillede her en central rolle i at facilitere kontakt, koordinering og rekruttering. Partnerskabet skabte samtidig en ramme for vidensdeling og refleksion, som i nogle tilfælde førte til justeringer af eksisterende aktiviteter og udvikling af nye tilbud.

Samlet set havde Flere i Fællesskaber primært en understøttende rolle uden direkte styring eller finansiering, og udviklingen af indsatser var derfor i høj grad afhængig af lokale og organisatoriske rammevilkår. Erfaringerne med udvikling og implementering peger samtidig på en vis afstand mellem programmets oprindelige ambitioner og de indsatser, der i praksis blev udviklet lokalt. Et af programmets formål var at implementere målrettede og vidensinformerende interventioner, men i praksis kom interventionslandskabet i højere grad til at bestå af en heterogen sammensætning af sociale aktiviteter, tilbud og relativt få målrettede indsatser.

3.1.6 Generationsmøder

Gennem programperioden blev der afholdt en række generationsmøder med henblik på at bringe unge og ældre sammen omkring meningsfulde aktiviteter. Udgangspunktet var en ambition om at skabe møder, hvor ressourcer, erfaringer og perspektiver på tværs af generationer kunne bringes i spil, og hvor både unge og ældre kunne bidrage til fællesskabet.

Som led i Flere i Fællesskaber var der afsat midler til at understøtte gennemførelsen af generationsmøder. I de første år af Flere i Fællesskabers programperiode blev flere aktiviteter initieret og planlagt af sekretariatet i samarbejde med partnere. Fra 2025 blev midlerne i stedet udmøntet gennem mindre puljer (5.000 kr.), som partnerne kunne søge til egne initiativer med generationsmøder.

Der blev afprøvet 13 forskellige generationsmødekoncepter, som oftest blev udviklet i samarbejde mellem organisationer, der repræsenterede henholdsvis unge og ældre (boks 2).

Nogle koncepter bestod af enkeltstående arrangementer, mens andre blev gennemført som forløb med gentagende møder og skiftende deltagere. I enkelte tilfælde blev aktiviteterne videreført efter den indledende afprøvning og integreret i de involverede organisationers løbende arbejde.

Boks 2. Oversigt over generationsmøder i programperioden

- Weekendworkshop – unge og ældre udvikler idéer til generationsmøder – Unge- og ældretænkertank, Silkeborg Højskole
- Virtuel fællesspisning – online møde mellem unge og ældre – Ældre Sagen, Silkeborg Højskole
- Fællesspisning med madlavning – fælles aktivitet og måltid – Mænds Mødesteder, HUSRUM, Ældre Sagen
- Fællesspisning – Afholdelse af Mortensaften – Flere partnere deltog
- Sanketur og madlavning – naturaktivitet som fælles tredje – Mænds Mødesteder, HUSRUM
- Foredrag og samtalsaloner – oplæg med efterfølgende dialog mellem gæster og højskoleelever – Silkeborg Højskole m.fl.
- Kaffeklub – uformelle samtalemøder – Silkeborg Højskole, Rosengårdscentret
- Fællesspisning – møder mellem sårbare unge og ældre – Mænds Mødesteder og Botilbuddet H.C. Branners Vej for unge.
- Fællesspisninger – lokale måltidsfællesskaber – AAB
- Fællesspisning – struktureret dialog mellem skoleelever og ældre – Ans kirke, Ældre Sagens Herreværelse
- Fællesspisning – månedlige måltider med fælles madlavning – Stemmer på Tværs
- Fællesspisning og aktivitetsforløb – gentagende møder med aktiviteter og dialog – FGU Silkeborg, Marienlund aktivitetscenter
- Aktivitetsforløb på 6 uger – ældre afprøver lokale fællesskaber sammen med unge – Boligsocial helhedsplan Silkeborg

Det vurderes på baggrund af opgørelser fra involverede organisationer, at over 600 borgere deltog i et af de gennemførte generationsmøder i programperioden. Nogle møder havde relativt få deltagere, omkring 10-15 personer, mens andre arrangementer samlede betydeligt flere, herunder fællesspisninger med op mod 60-70 deltagere.

Deltagerne omfattede blandt andet højskoleelever, elever fra FGU, ældre brugere af aktivitetscentre eller plejehjemsbeboere, folkeskoleelever og ældre frivillige i Ældre Sagen samt unge fra HUSRUM og medlemmer af Mænds Mødesteder. Generationsmøderne omfattede blandt andet fællesspisninger med fælles madlavning, indendørs og udendørs aktiviteter som spil, bålmad, bevægelsesaktiviteter og fællessang samt arrangementer, der kombinerede faglige oplæg og samtaler.

Aktiviteterne blev gennemført i forskellige organisatoriske og fysiske rammer i Silkeborg Kommune. Nogle møder er foregået i højskolemiljøet på Silkeborg Højskole, andre på aktivitetscentre, i foreningslokaler, på skoler eller i lokaler stillet til rådighed af Silkeborg IF. Under COVID-19 blev der desuden afholdt virtuelle fællesspisninger, hvor digitale møderum udgjorde rammen om mødet.

Som led i en erfaringsopsamling vedrørende de gennemførte generationsmøder blev Flere i Fællesskabers nyhedsbreve gennemgået, og der blev gennemført interviews med centrale aktører, herunder medarbejdere ved sekretariatet samt ledere eller projektansvarlige fra de organisationer, der har tilrettelagt eller været involveret i aktiviteterne. Der blev ikke indsamlet data om deltagernes egne oplevelser.

Samlet peger erfaringerne på, at generationsmøder kan skabe meningsfulde møder mellem unge og ældre og samtidig danne afsæt for nye samarbejder mellem lokale aktører. Mødet mellem generationer er dog ikke nødvendigvis værdifuldt i sig selv, men kræver et meningsfuldt fælles anliggende, hvor begge parter oplever at kunne bidrage og få noget ud af mødet. Tydelig rammesætning og facilitering kan understøtte dialogen, fx gennem samtalekort, forberedte spørgsmål eller strukturerede præsentationer. Fælles aktiviteter som madlavning, naturaktiviteter eller spil kan desuden fungere som et *fælles tredje*, når aktiviteten opleves som relevant for begge generationer. For sårbare målgrupper kan selve deltagelsen og tilstedeværelsen i et fælles rum med andre samtidig være et væsentligt resultat. Erfaringerne viser dog også, at generationsmøder kan ligge uden for organisationernes kerneaktiviteter og derfor kræve ekstra ressourcer til udvikling, gennemførelse og rekruttering.

3.2 Fællesskabsguiden – fællesskabsanvisning i Silkeborg Kommune

Et centralt element i arbejdet med at styrke volumen og anvendelsen af lokale indsatser har været at gøre indsatserne mere tilgængelige for borgere, som havde vanskeligt ved selv at tage de første skridt ind i et fællesskab. I Flere i Fællesskaber var etableringen af en funktion med ansvar for fællesskabsanvisning derfor et selvstændigt mål med henblik på at styrke brobygning og synliggørelsen af relevante tilbud, særligt for unge og ældre. Ved programmets opstart blev det derfor besluttet at etablere Fællesskabsguiden, som skulle fungere som én fælles indgang til indsatser og samtidig give mulighed for opsøgende vejledning og konkret støtte til borgere. Ordningen, der siden er forankret i Frivilligcenter Silkeborg, er særligt målrettet borgere, som af forskellige grunde har vanskeligt ved selv at tage de første skridt ind i et fællesskab, og som derfor har behov for individuel og fleksibel støtte til deltagelse i lokale aktiviteter og tilbud.

Som led i Flere i Fællesskaber blev der i 2025 udgivet en rapport med det formål at beskrive Fællesskabsguidens funktion og erfaringer samt at evaluere tilfredshed og effekt (Bo et al.,

2025). I den forbindelse blev et typisk borgerforløb ved Fællesskabsguiden beskrevet jævnfør figur 1.

Figur 1. Borgerforløb i Fællesskabsguiden



Fællesskabsguiden modtager borgere enten gennem henvisning fra samarbejdspartnere, eller ved at borgere henvender sig direkte. Herefter understøtter guiden borgeren i kontakten til relevante tilbud og aktører med henblik på at finde et passende socialt fællesskab. Der er hverken fastsat en bestemt varighed eller et fast antal kontakter i et borgerforløb, hvilket muliggør fleksible og individuelt tilpassede forløb.

I takt med programmets udvikling ændrede Fællesskabsguidefunktionen karakter. Mens funktionen ved programmets begyndelse blev varetaget af én fællesskabsguide på deltid, omfattede den senere flere guider på deltid. Fra 2024 blev der desuden etableret en fremskudt funktion i jobcentret, hvor borgere har mulighed for at møde en fællesskabsguide i forbindelse med andre aftaler. Fællesskabsguiden eksisterer i år 2026 fortsat i Silkeborg Kommune og er finansieret dels af projektmidler og dels af kommunale midler.

3.2.1 Evaluering af Fællesskabsguiden

Evalueringen af Fællesskabsguiden bestod af både en kvalitativ og en kvantitativ del. Den kvalitative del blev gennemført af Fonden Ensomme Gamles Værn og omfattede interviews med frivilligcenterets leder, to fællesskabsguides samt 13 borgere i Silkeborg Kommune, der havde deltaget i et forløb med en fællesskabsguide i perioden 2023-2024 (Pedersen & Swane, 2024). Den kvantitative del bestod af en spørgeskemabaseret før- og eftermåling blandt brugere af Fællesskabsguiden gennemført i perioden marts 2023 til og med oktober 2024 (Bo et al., 2025).

Den kvalitative evaluering havde til formål at skabe viden om deltagernes oplevelser af og udbytte af Fællesskabsguiden. Interviewene viste, at deltagernes behov og veje ud af ensomhed og social isolation er meget forskellige, hvilket stiller krav om en individuel og fleksibel tilgang i fællesskabsguidefunktionen. Undersøgelsen peger endvidere på, at behovene varierer på tværs af aldersgrupper og hænger sammen med både aktuelle problemstillinger og livssituation. Deltagerne beskrev, at de havde oplevet

imødekommenhed, forståelse og relevant støtte fra fællesskabsguiderne, herunder mulighed for at udtrykke deres behov og blive lyttet til. Samlet indikerer undersøgelsen, at Fællesskabsguiden kan understøtte unge og voksne i at finde vej ind i nye relationer og fællesskaber og i at skabe håb om positive forandringer i deres situation.

Den kvantitative evaluering havde til formål at beskrive brugernes karakteristika samt at belyse, i hvilken grad kontakt til fællesskabsguiderne er forbundet med ændringer i deltagelse i lokale fællesskaber, ensomhed, graden af social kontakt, social støtte og trivsel. Blandt de deltagere, der indgik i undersøgelsen, viste resultaterne, at lidt over halvdelen deltog i nye fællesskaber efter kontakten til Fællesskabsguiden, og at lidt under halvdelen fortsat deltog i et nyt fællesskab efter fem måneder. Deltagerne angav desuden høj tilfredshed med forløbet. Resultaterne indikerede små, men ikke-signifikante forbedringer i ensomhed og trivsel, en signifikant stigning i graden af social kontakt, men ingen ændring i oplevet social støtte. Datagrundlaget var imidlertid begrænset, hvilket reducerer muligheden for at drage sikre konklusioner.

For en detaljeret beskrivelse af indsatsen, erfaringerne samt en uddybning af evalueringernes metode og resultater henvises til rapporterne *Fællesskabsguiden i Flere i Fællesskaber i Silkeborg Kommune – indsatsbeskrivelse, erfaringer og evaluering (2021-2024)* (Bo et al., 2025) og *Kvalitativ evaluering af Fællesskabsguiden – en indsats mod ensomhed i Flere i Fællesskaber i Silkeborg Kommune* (Pedersen & Swane, 2024).

3.3 Evaluering og afprøvning af lokale og internationale indsatser

3.3.1 Evaluering af lokale indsatser til unge og ældre

Foruden evalueringen af Fællesskabsguiden blev der som led i Flere i Fællesskaber gennemført evalueringer af en række lokale indsatser med det formål at mindske ensomhed og fremme social deltagelse blandt unge og ældre.

Undervejs i Flere i Fællesskaber blev en række lokale indsatser udvalgt til evaluering. Intentionen var – i det omfang det var praktisk muligt – at evaluere indsatser, som tilsammen afspejlede variationen i de typer af indsatser, der var repræsenteret lokalt i kommunen.

Ud over Fællesskabsguiden blev fire indsatser evalueret i løbet af programmets femårige periode: Måltidsfællesskaber, Mænds Mødesteder Silkeborg, HUSRUM og besøgstjenester.

Evalueringerne blev gennemført med forskellige metodiske tilgange afhængigt af indsatsens karakter og omfang. Der blev blandt andet anvendt interviews, spørgeskemaundersøgelser og erfaringsopsamlinger blandt involverede fagpersoner. I flere tilfælde blev der anvendt mixed methods-designs for at opnå både kvantitative og kvalitative indsigter. Evalueringerne af Fællesskabsguiden, HUSRUM og besøgstjenester er desuden gennemført med før- og

eftermålinger, hvilket muliggjorde analyser af potentielle ændringer i deltagernes ensomhedsniveau, graden af sociale kontakt og trivsel.

Mens evalueringen af Fællesskabsguiden allerede er beskrevet, rettes fokus i det følgende mod evalueringerne af Måltidsfællesskaber, Mænds Mødesteder Silkeborg, HUSRUM og besøgstjenester.

Undersøgelserne af Mænds Mødesteder og måltidsfællesskaber er gennemført lokalt i Silkeborg, mens evalueringerne af HUSRUM og besøgstjenesten er gennemført som led i større og delvist selvstændige evalueringsprojekter med et bredere geografisk datagrundlag end Silkeborg Kommune alene. Datagrundlaget for evalueringerne af HUSRUM omfatter data fra seks HUSRUM-lokalafdelinger i Jylland og er gennemført i samarbejde med Aarhus Universitet, Syddansk Universitet og Manchester University. Evalueringen af besøgstjenester er gennemført i samarbejde med Fonden Ensomme Gamles Værn, Ældre Sagen og Røde Kors og omfatter landsdækkende data fra besøgstjenester drevet af de to sidstnævnte. Begge evalueringer består af en kvantitativ og en kvalitativ del. Den kvantitative del af evalueringen af besøgstjenester er endnu ikke endeligt afsluttet og formidles derfor først efter udgivelsen af denne rapport. De øvrige evalueringer er gengivet i sammenfattende resuméer nedenfor.

3.3.2 Måltidsfællesskaber i Silkeborg

Måltidsfællesskaber udgør en aktivitetsbaseret indsatsstype, hvor fælles måltider danner rammen om socialt samvær. Sociale spiseinitiativer kan antage mange former og spænder fra større enkeltstående arrangementer, eksempelvis i regi af *Danmark Spiser Sammen*, til mindre lokale spisegrupper, der mødes regelmæssigt. I den internationale forskningslitteratur betegnes sidstnævnte type som *structured commensal eating events* (Middleton et al., 2022) og dækker over organiserede spiseaktiviteter, hvor deltagerne tilbydes prisvenlige og nærende måltider i selskab med andre på faste tidspunkter og steder (Middleton et al., 2022; Middleton et al., 2023). På dansk kan denne type initiativer betegnes som måltidsfællesskaber, og den undersøgelse, der er gennemført som led i Flere i Fællesskaber, fokuserer på netop denne form for lokalt forankrede fællesskaber.

Undersøgelsen af måltidsfællesskaber i Silkeborg Kommune (Christiansen et al., 2024) havde til formål at skabe viden om målgruppen samt om måltidsfællesskabernes betydning for deltagerne. Undersøgelsen blev gennemført i anden halvdel af 2023 som en mindre spørgeskemaundersøgelse blandt deltagere i fem måltidsfællesskaber. I alt indgik 97 deltagere i undersøgelsen.

Resultaterne viste, at de undersøgte måltidsfællesskaber omfattede både større fællesskaber med mange deltagere pr. arrangement (op mod 100 deltagere) og mindre fællesskaber med maksimalt ti deltagere. Der var samtidig forskelle i deltagerprofiler mellem de større og mindre måltidsfællesskaber, hvilket peger på, at de sandsynligvis henvender sig til forskellige målgrupper. Fælles for begge typer var imidlertid, at ældre udgjorde hovedparten af deltagerne.

Deltagerne i de undersøgte måltidsfællesskaber udtrykte generelt høj tilfredshed med deres deltagelse. Størstedelen oplevede, at der blev gjort en indsats for, at alle følte sig velkomne, og mange følte sig værdsat, når de deltog i deres måltidsfællesskab.

Kun en mindre andel af deltagerne rapporterede ensomhed, dårlig mental sundhed eller dårligt selvvurderet helbred. Samtidig havde en betydelig del af deltagerne – særligt i de større måltidsfællesskaber – hyppig kontakt til andre og deltog aktivt i øvrige sociale sammenhænge, herunder foreningsliv eller frivilligt arbejde.

Ønsket om at mødes med venner og bekendte samt at få nye venskaber og bekendtskaber blev – sammen med ønsket om at være en del af lokalsamfundet – fremhævet som centrale motivationer for deltagelse. Blandt deltagerne i de mindre måltidsfællesskaber angav en markant større andel end i de større fællesskaber desuden, at en af årsagerne til deres deltagelse var, at de savnede nogen at være sammen med.

Samlet peger resultaterne på, at måltidsfællesskaber kan fungere som en meningsfuld ramme for socialt samvær og deltagelse, men også at forskellige typer måltidsfællesskaber kan tiltrække forskellige deltagergrupper og dermed have forskellig betydning i arbejdet med at forebygge eller mindske ensomhed.

For en mere detaljeret beskrivelse af undersøgelsens metode og resultater henvises til rapporten *Måltidsfællesskaber i Silkeborg Kommune* (Christiansen et al., 2024).

3.3.3 Mænds Mødesteder Silkeborg

Mænds Mødesteder Silkeborg er et lokalt, aktivitetsbaseret fællesskab for mænd, der har været aktivt siden 2018. Foreningen har aktuelt 70-80 medlemmer, hvoraf en aktiv kerne på ca. 30-40 mænd deltager regelmæssigt i fællesskabets aktiviteter. Mænds Mødesteder Silkeborg er en del af et landsdækkende netværk bestående af i alt 37 Mænds Mødesteder i Danmark (Mænds Mødesteder, 2025). De enkelte mødesteder er selvorganiserede, men bygger på et fælles non-profit-koncept udviklet af Forum for Mænds Sundhed i 2015 med det formål at etablere uformelle, lokale fællesskaber for mænd (Mænds Mødesteder, 2025). Indsatstypen har til hensigt at skabe trygge rammer for samvær og fællesskab gennem fælles aktiviteter som foredrag og udflugter. Konceptet er inspireret af det australske *Men's Sheds*-program, som i internationale studier har vist positive effekter på ældre mænds mentale sundhed og sociale trivsel (Foettinger et al., 2022).

Evalueringen af Mænds Mødesteder Silkeborg havde til formål at skabe viden om målgruppen samt at opnå indblik i deltagernes oplevelser af at være en del af fællesskabet. Evalueringen bestod af to dele: en mindre spørgeskemaundersøgelse gennemført i sommeren 2024 blandt medlemmerne (n=37) samt tre fokusgruppeinterviews gennemført i november 2024, hvori i alt 22 medlemmer deltog.

Spørgeskemaundersøgelsen viste, at deltagerne generelt rapporterede et godt selvvurderet helbred og høj trivsel. Samtidig havde deltagerne hyppig kontakt til andre og deltog ofte i øvrige sociale sammenhænge. Mange af deltagerne var desuden stabile medlemmer af Mænds Mødesteder Silkeborg, idet en stor andel havde været tilknyttet fællesskabet i mere

end ét år og deltog regelmæssigt i planlagte aktiviteter. Blandt deltagerne blev klubaftener og filmaftener angivet som de hyppigst benyttede aktiviteter, efterfulgt af udflugter og foredrag.

Både spørgeskemaundersøgelsen og fokusgruppeinterviewene belyser mulige årsager til deltagelse i Mænds Mødesteder Silkeborg. I spørgeskemaundersøgelsen angav deltagerne hyppigst ønsket om at få nye venskaber eller bekendtskaber, ønsket om at være en del af lokalsamfundet samt glæden ved fælles aktiviteter, herunder ophold i naturen. I fokusgruppeinterviewene blev det sociale samvær og de fælles oplevelser yderligere fremhævet som centrale motiver for at være en del af fællesskabet, ligesom flere beskrev, at de især blev tiltrukket af muligheden for at deltage i fælles aktiviteter.

Fokusgruppeinterviewene tydeliggjorde desuden, at Mænds Mødesteder Silkeborg for mange opleves som både et meningsfuldt og betydningsfuldt fællesskab. For nogle fungerer fællesskabet som et supplement til en i forvejen aktiv hverdag, mens det for andre spillede en mere central rolle i deres sociale liv.

Endelig viste både spørgeskemaundersøgelsen og fokusgruppeinterviewene, at deltagerne oplever Mænds Mødesteder Silkeborg som et inkluderende fællesskab. Størstedelen angav, at der er plads til alle, at alle kan komme til orde, og at der er opmærksomhed på at tage godt imod nye medlemmer. Flere beskrev desuden, at relationer etableret i Mænds Mødesteder i nogle tilfælde har udviklet sig til venskaber, der rækker ud over de organiserede aktiviteter. Samlet peger resultaterne på, at Mænds Mødesteder kan udgøre en meningsfuld ramme for socialt samvær og fælles aktiviteter blandt mænd, og at fællesskabet for nogle deltagere får en betydningsfuld rolle i deres sociale liv.

For detaljerede opgørelser fra spørgeskemaundersøgelsen henvises til bilag 3, tabel 1 og 2 samt figur 1.

3.3.4 Evaluering af HUSRUM Danmark

HUSRUM er en civilsamfundsindsats målrettet unge i alderen 16-30 år, der føler sig ensomme og savner positive fællesskaber at indgå i (HUSRUM, 2026). Indsatsen blev etableret i Aarhus i midten af 1990'erne og er siden udvidet til otte byer, herunder HUSRUM Silkeborg, som blev etableret i 2021. I 2025 deltog 712 unge på tværs af HUSRUMs otte afdelinger, og indsatsen blev drevet af omkring 130 frivillige samt ansatte lokale koordinatorer.

HUSRUM tilbyder blandt andet sociale aktiviteter, samtalegrupper, et mentorforløb og et online fællesskab. Deltagerne kan benytte ét eller flere tilbud samtidigt. De sociale aktiviteter udbydes typisk en gang om ugen og omfatter blandt andet fællesspisning, kreative aktiviteter, spil, udflugter og fejring af højtider. Samtalegrupperne gennemføres som gruppeforløb af 12 ugentlige mødegange og faciliteres af frivillige med udgangspunkt i en struktureret manual. Mentorforløbene består af én til én-forløb, hvor en ung deltager matches med en frivillig mentor, også kaldet en hjerteven. De mødes jævnligt, og forløbet er som udgangspunkt planlagt til et år.

Evalueringen af HUSRUM bestod af både en kvantitativ og en kvalitativ del, som beskrives nedenfor. Uddybende resultater fra evalueringen fremgår af bilag 3, tabel 4-7.

Kvantitativ evaluering

Den kvantitative del undersøger ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse udviklingen i ensomhed, symptomer på depression, symptomer på social angst, social støtte og social isolation ét år efter opstart i HUSRUM. Desuden blev deltagernes tilfredshed med og oplevede udbytte af at deltage i HUSRUM undersøgt med henblik på videreudvikling af indsatsen.

Den kvantitative evaluering er gennemført som en ikke-kontrolleret før- og efterundersøgelse blandt unge, der deltog i HUSRUM i perioden 2022-2024. Deltagerne besvarede et digitalt spørgeskema ved opstartssamtalen i HUSRUM og igen cirka ét år senere. Undersøgelsen omfattede de seks HUSRUM-afdelinger, som var aktive i perioden 2022-2024, herunder Silkeborg.

De anvendte skalaer til måling af primære og sekundære effekter kan ses i bilag 3, tabel 3. Ujusterede gennemsnitlige ændringer i scorerne for de validerede skalaer samt p -værdier blev estimeret ved hjælp af parrede t -test. Effektstørrelser for de validerede skalaer blev beregnet som Cohens d og fortolket efter Cohens vejledende grænseværdier (0,2 = lille effekt; 0,5 = moderat effekt; 0,8 = stor effekt; Schünemann et al., 2008).

I alt indgik 311 baselinebesvarelser og 140 opfølgingsbesvarelser ved 1-årsopfølgningen (frafald: 55 %).

Ved 1-årsopfølgningen angav godt to ud af tre, at de havde deltaget i sociale aktiviteter, en tredjedel havde deltaget i et samtalegruppeforløb, mens kun syv deltagere havde benyttet mentorordningen. Lidt mere end to tredjedele havde kun deltaget i én indsatsstype, mens en femtedel havde deltaget i to indsatstyper. Stort set alle, som havde benyttet mere end én indsatsstype, havde benyttet sociale aktiviteter og en samtalegruppe. Ingen havde deltaget i alle tre indsatstyper, mens et mindre antal deltagere ikke havde angivet nogen indsatstyper. Ved 1-årsopfølgningen angav lidt under halvdelen af deltagerne, at de fortsat deltog 'jævnligt' eller 'ikke ofte', mens de resterende holdt pause eller var stoppet, og enkelte var aldrig kommet i gang.

Deltagernes karakteristika ved baseline indikerede, at deltagerne generelt oplevede betydelige sociale og mentale udfordringer. Næsten halvdelen stod uden for arbejde eller uddannelse, lidt under halvdelen havde symptomer på depression, og tre ud af fire deltagere havde symptomer på social angst. Omkring tre ud af ti kunne karakteriseres som socialt isolerede (bilag 3, tabel 4).

Ved 1-årsopfølgningen blev der fundet lavere niveauer af ensomhed, symptomer på depression og symptomer på social angst samt øget social støtte fra venner sammenlignet med baseline. Der blev ikke fundet ændringer i graden af social isolation. Effektstørrelserne var små til moderate for ensomhed, symptomer på depression og symptomer på social angst, mens effekten for social støtte fra venner var lille (bilag 3, tabel 5).

Supplerende eksplorative analyser viste tendenser til større forbedringer i ensomhed og symptomer på depression blandt unge, der havde deltaget i mere end én indsatsstype (samtalegruppe samt sociale aktiviteter), der havde en højere deltagelsesfrekvens i sociale aktiviteter, eller der fortsat deltog i HUSRUM efter ét år. Ingen af forskellene mellem grupperne var dog statistisk signifikante.

Tilfredshed med deltagelse i HUSRUM blev undersøgt både ved 1-årsopfølgningen (n=140) og ved afslutningen af samtalegrupperne (n=84, deltagere fra fem forskellige byer og ca. 11 forskellige grupper; bilag 3, tabel 6).

Ved 1-årsopfølgningen var deltagerne generelt tilfredse med HUSRUM. Omkring to tredjedele var tilfredse med deres deltagelse, og størstedelen oplevede, at de kunne være sig selv, følte sig som en del af et fællesskab og var trygge ved at tale med både de frivillige og de andre unge. De fleste oplevede desuden, at de var blevet bedre til at håndtere deres tanker og følelser, havde fået større tro på sig selv og var blevet bedre til at være sammen med andre mennesker. Knap halvdelen beskrev deres samlede udbytte som stort eller meget stort, og knap halvdelen oplevede at have fået konkrete redskaber til hverdagen. Blandt deltagerne i samtalegrupperne var tilfredsheden med forløbet tilsvarende høj, og næsten to tredjedele oplevede at have fået konkrete redskaber, som hjalp dem i hverdagen. På tværs af de to målinger angav godt en tredjedel, at de havde mødt mennesker i HUSRUM, som de fortsat sås med uden for HUSRUM. To tredjedele vurderede længden som tilpas, mens én tredjedel vurderede, at samtalegruppeforløbet skulle være længere. Ingen vurderede, at forløbet var for langt.

Kvalitativ evaluering

Den kvalitative evaluering havde til formål at undersøge, hvordan unge oplever at deltage i HUSRUM, hvilken betydning deltagelsen har for deres hverdag, trivsel og sociale liv, samt at bidrage med viden til den fortsatte udvikling af indsatsen.

Evalueringens datamateriale bygger på semistrukturerede interviews med 15 unge fra forskellige HUSRUM-afdelinger samt deltagerobservationer af udvalgte aktiviteter i HUSRUM. De interviewede unge havde erfaringer med forskellige dele af indsatsen, herunder sociale aktiviteter, samtalegrupper og mentorforløb, og repræsenterede forskellige grader af deltagelse og tilknytning til HUSRUM.

Interviewene fokuserede på de unges vej ind i HUSRUM, deres erfaringer med deltagelse samt den betydning, deltagelsen havde for deres sociale relationer, trivsel og hverdagsliv. Deltagerobservationerne bidrog med viden om de sociale dynamikker i aktiviteterne, relationerne mellem deltagere og frivillige samt de betingelser, der understøtter eller udfordrer deltagelse i fællesskaberne.

Datamaterialet blev analyseret tematisk med fokus på mønstre og variationer på tværs af interview- og observationsmaterialet. Analysen resulterede i tre overordnede temaer: 'Vejen ind i HUSRUM', 'HUSRUM som social øvebane' og 'Betydning uden for HUSRUM'.

På tværs af datamaterialet fremstår HUSRUM som et fællesskab, der giver unge mulighed for at møde andre med lignende erfaringer, udvikle sociale relationer og gradvist opbygge større

tro på egne sociale kompetencer. Flere unge beskriver oplevelser af genkendelse, spejling og øget social tryghed. For nogle får deltagelsen betydning langt ud over selve aktiviteterne.

Samtidig peger analysen på, at deltagelse i sociale fællesskaber i regi af HUSRUM ikke er en lineær proces. De unge kommer med forskellige erfaringer, forudsætninger og psykiske udfordringer, som påvirker deres muligheder for deltagelse. Observationerne viser, at nogle deltagere fortsat kan have vanskeligt ved at finde en plads i fællesskabet, ligesom etablerede relationer og grupper i nogle tilfælde kan være vanskelige at træde ind i. De frivillige spiller derfor en central rolle i at skabe kontakt og understøtte deltagelse, men datamaterialet peger samtidig på, at dette arbejde kan være krævende, særligt når deltagerne har komplekse psykiske og sociale problemstillinger, der rækker ud over ensomhed alene.

De tre temaer beskriver samlet set de unges bevægelse fra de første møder med HUSRUM over erfaringerne med at deltage i fællesskabet til den betydning, som deltagelsen får i hverdagslivet. Analysen peger således på, at HUSRUM både skaber muligheder for social deltagelse og relationer og samtidig synliggør de udfordringer, der er forbundet med at etablere og fastholde inkluderende fællesskaber for unge med forskellige behov og forudsætninger.

Konklusion

Den kvantitative evaluering viste lavere niveauer af ensomhed, symptomer på depression og social angst samt højere social støtte ét år efter opstart i HUSRUM. Deltagerne var desuden generelt tilfredse med indsatsen, mens vurderingerne af det samlede udbytte var mere moderate. Evalueringen viste også, at graden af deltagelse varierede betydeligt, og at mange kun deltog i begrænset omfang. Den kvalitative evaluering pegede på, at et trygt fællesskab, relationerne til de frivillige og muligheden for gradvist at udvikle sociale kompetencer er centrale for de unges deltagelse og mulige udbytte. De kvalitative fund peger på, at HUSRUM både skaber muligheder for social deltagelse og relationer og samtidig synliggør de udfordringer, der er forbundet med at etablere og fastholde inkluderende fællesskaber for unge med forskellige behov og forudsætninger.

Resultaterne bør fortolkes med forsigtighed, da både den kvantitative og kvalitative del af evalueringen kan være påvirket af selektion, i forhold til hvilke deltagere der har indgået i evalueringen. I den kvantitative del gav frafaldsanalysen dog ikke grundlag for at antage, at de observerede ændringer kunne forklares ved selektivt frafald.

Samlet peger evalueringen på, at de unge, der deltager i HUSRUM, har betydelige sociale og mentale udfordringer, og at deltagelse i indsatsen kan have en positiv betydning for ensomhed og mental sundhed. Evalueringen peger samtidig på, at ikke alle unge oplever samme udbytte af indsatsen, og at det for nogle kan være udfordrende at deltage i fællesskabet.

3.3.5 Evaluering af besøgstjenesten

Besøgstjenester er en udbredt indsats både i Danmark og internationalt med det formål at modvirke ensomhed og social isolation blandt ældre. Indsatserne drives typisk af

civilsamfundsorganisationer, kirkelige organisationer eller lokale offentlige aktører og bygger på regelmæssig social kontakt mellem en frivillig besøgsven og en ældre person. I Danmark har besøgstjenester gennem mange år været en central del af det frivillige sociale arbejde. Tilsammen organiserer Røde Kors og Ældre Sagen over 9.000 besøgsrelationer på landsplan (Pedersen, 2023a), mens kirkelige og andre sociale organisationer også tilbyder frivillige hjemmebesøg og social støtte til ældre mennesker. I Silkeborg Kommune udbydes besøgstjenester både af Røde Kors, Ældre Sagen samt kirkelige og sociale organisationer.

Internationale studier peger på, at besøgstjenester kan have positive effekter på blandt andet ensomhed, trivsel og oplevet social støtte, men mange studier er metodisk begrænsede og evidensgrundlaget er derfor fortsat sparsomt (Laermans et al., 2023). Samtidig peger nyere forskning på, at kvaliteten af besøgsrelationen kan have betydning for, om relationen udvikler sig meningsfuldt og langvarigt (Weldrick et al., 2023). Der er dog fortsat behov for viden om, hvordan sådanne relationer bedst etableres og understøttes, herunder hvilke faktorer der fremmer rekruttering, fastholdelse og udviklingen af velfungerende besøgsrelationer. På den baggrund kombinerer evalueringen en kvantitativ og en kvalitativ undersøgelse med henblik på både at belyse deltagernes udbytte samt de forhold, der har betydning for, hvordan besøgsrelationer etableres og udvikler sig.

Formålet med den kvantitative del er at undersøge, om deltagelse i en besøgsrelation er forbundet med ændringer i ensomhed, social isolation og trivsel blandt ældre, som får en besøgsven. Der blev gennemført et kontrolleret før-efter-studie med en ekstern kontrolgruppe, hvor data blev indsamlet telefonisk. Opfølgningstiden var fem måneder. Rekrutteringen af deltagere var udfordrende og forlængede evalueringsperioden betragteligt. Dataindsamlingen blev afsluttet i juni 2026, og resultaterne kan derfor først formidles efter offentliggørelsen af nærværende rapport. Den kvantitative del af evalueringen er finansieret af Fonden Ensomme Gamles Værn og gennemføres af DEFACTUM.

Den kvalitative del af evalueringen blev gennemført af Fonden Ensomme Gamles Værn (Pedersen & Swane, 2024). Undersøgelsen omfattede syv besøgspar, hvor både besøgsværter og besøgsvenner blev interviewet to gange: Første gang kort efter at besøgsrelationen var etableret og anden gang cirka fem måneder senere. I alt blev der gennemført 27 semistrukturerede interviews. Interviewmaterialet blev analyseret tematisk med henblik på at identificere centrale mønstre og variationer i relationernes udvikling. Undersøgelsen viste, at besøgsrelationer kan have stor betydning for ældre mennesker, der oplever ensomhed og social isolation. For de mest isolerede ældre fungerede besøgsvennen som en vigtig adgang til social kontakt, støtte og omsorg, mens besøgsvennen for andre primært udgjorde en fast samtalepartner og et meningsfuldt indslag i hverdagen. Besøgene bidrog til social tryghed og gav noget at se frem til i en ofte ensom og rutinepræget hverdag.

På baggrund af analysen identificerede rapporten tre typer besøgsrelationer: *den gensidige relation*, hvor der udvikles sympati og gensidighed mellem parterne; *den ambivalente relation*, hvor relationen præges af usikkerhed og uindfrie forventninger; samt *den afbrudte relation*, hvor besøgsforløbet ophører og der ikke er opstået en tilstrækkelig forståelse mellem besøgsvært og besøgsven.

Rapporten peger på, at besøgsvenner kan bidrage til at lindre ensomhed og bryde social isolation, men også at relationernes udvikling er sårbar og afhænger af blandt andet matchning mellem besøgsvært og besøgsven, forventningsafstemning og løbende støtte fra besøgstjenesten.

For en mere detaljeret gennemgang af studiets metode og resultater henvises til rapporten *Nærhed og brud i besøgsrelationer* (Pedersen & Swane, 2024).

3.3.6 Afprøvning af lovende, internationale interventioner

Ud over evalueringerne af lokalt forankrede indsatser har Flere i Fællesskaber også haft fokus på at afprøve indsatser fra andre lande med dokumenteret effekt. Formålet var at undersøge, i hvilken grad lovende interventioner kan overføres og tilpasses til en dansk kommunal praksis.

Som led i Flere i Fællesskaber var det planlagt at afprøve to interventioner udviklet i udlandet. Udvælgelsen tog udgangspunkt i en vurdering af, hvilke indsatser der havde potentiale til meningsfuldt at kunne overføres til en dansk kontekst. De pågældende indsatser blev identificeret på baggrund af litteraturstudiet (Christiansen et al., 2021). Samtidig blev der foretaget en vurdering af, hvilke typer indsatser der i programperioden ikke syntes at være veletableret eller repræsenteret i Silkeborg Kommune. Psykologiske interventioner har vist de største effekter på ensomhed, men denne type indsatser var på daværende tidspunkt kun i begrænset omfang tilgængelige i Silkeborg Kommune. Det blev derfor besluttet at afprøve to interventioner med dokumenteret lovende effekter, som samtidig repræsenterede psykologiske interventioner målrettet henholdsvis unge og ældre.

De to udvalgte interventioner var *Positive Connect*, rettet mod unge med psykiske lidelser, og *Circle of Friends*, målrettet ældre i alderen 65 år og opefter.

3.3.7 Positive Connect

Positive Connect er en gruppeintervention baseret på principper fra positiv psykologi, som er udviklet i Australien. Interventionen er nærmere beskrevet i boks 3.

Afprøvningen af Positive Connect blev gennemført i perioden fra sommeren 2024 til sommeren 2025 i samarbejde mellem Psykiatriens Hus, en ambulant psykiatrisk enhed i Silkeborg Kommune, og MidtbyPsykologerne, en privat psykologpraksis i Silkeborg.

I afprøvningen blev der gennemført tre gruppeforløb med i alt 23 unge deltagere fra Silkeborg Kommune. Deltagerne blev rekrutteret gennem Psykiatriens Hus, hvor de i forvejen var tilknyttet et behandlingsforløb. Deltagergruppen blev beskrevet som unge, der i høj grad er vant til at være i kontakt med behandlingssystemet, og som har begrænsede ressourcer og betydelige belastninger, herunder flere samtidige psykiatriske diagnoser.

Forløbene blev afholdt i Psykiatriens Hus' lokaler og gennemført af psykologer fra MidtbyPsykologerne i samarbejde med medarbejdere fra Psykiatriens Hus. Forløbene bestod af seks gruppebaserede sessioner af 1,5 times varighed fordelt over seks uger. Derudover blev der anbefalet en opfølgende booster-session fire uger efter forløbets afslutning.

3.3.8 Circle of Friends

Circle of Friends er en samtalebaseret gruppeintervention udviklet i Finland. Interventionen er nærmere beskrevet i boks 3.

Interventionen blev udvalgt på baggrund af den omfattende implementering, der har fundet sted i Finland. Circle of Friends anvendes i dag i mere end 100 finske kommuner, og omkring 13.000 ældre har deltaget i gruppeforløb (The Finnish Association for the Welfare of Older Adults, 2025). Interventionen har dermed opnået en bred udbredelse i en nordisk kontekst.

Afprøvningen af Circle of Friends blev gennemført i efteråret 2024. Forud for afprøvningen blev der gennemført en indsats for at rekruttere lokale gruppeledere. Dette omfattede blandt andet informationsmøder for interesserede aktører samt dialog med det brede partnerskab i samarbejde mellem sekretariatet og forskergruppen.

I alt fire lokale gruppefacilitatorer gennemførte et online, engelsksproget uddannelsesforløb afholdt af den finske organisation VTKL. I overensstemmelse med den oprindelige intervention sammensatte gruppelederne selv deres grupper og igangsatte forløbene som led i uddannelsesforløbet. Som led i afprøvningen gennemførte de fire gruppeledere i alt to Circle of Friends-forløb for ældre i Silkeborg Kommune.

Efter afprøvningen indsamlede sekretariatet erfaringer fra den ene af de to grupper. Gruppen, som bestod af seks ældre kvinder, beskrev deltagelsen som tryk, hyggelig og meningsfuld. Deltagerne fremhævede både muligheden for at deltage i fælles aktiviteter og for at dele tanker og følelser med hinanden som værdifuld. Gruppen fortsatte desuden med at mødes på eget initiativ efter afslutningen af forløbet.

Boks 3. Interventionsbeskrivelse

Positive Connect	Circle of Friends
Positive Connect er en gruppebaseret psykologisk intervention udviklet i Australien og målrettet unge i alderen 16-30 år, som er i recovery efter psykisk sygdom og samtidig oplever ensomhed (Lim et al., 2020). Interventionen har til formål at styrke deltagernes trivsel og deres evne til at etablere og vedligeholde meningsfulde sociale relationer. Positive Connect tager afsæt i principper fra positiv psykologi og arbejder blandt andet med identifikation af personlige styrker og håb, udvikling af sociale relationer samt håndtering af svære følelser (Lim et al., 2020). Interventionen er manualbaseret og faciliteres typisk af fagprofessionelle med psykologfaglig baggrund. I et pilotstudie har Positive Connect vist lovende resultater i forhold til at reducere ensomhed og øge deltagernes oplevede trivsel (Lim et al., 2020).	Circle of Friends er en gruppebaseret intervention udviklet i Finland og målrettet ældre, der oplever ensomhed. Interventionen gennemføres i grupper med 6-8 deltagere, som mødes én gang ugentligt over en periode på tre måneder. Hver gruppe faciliteres af to gruppeledere, som understøtter gruppedynamikker og deltagernes aktive involvering (Jansson et al., 2021). Indholdet i forløbet skabes i høj grad af deltagerne selv og kan blandt andet omfatte fælles aktiviteter, kulturelle oplevelser eller samtaler om emner, der optager gruppen. Formålet med interventionen er at mindske ensomhed, fremme trivsel og styrke deltagernes handlekraft, herunder med henblik på at understøtte fortsat social deltagelse efter forløbets afslutning (Jansson et al., 2021). Circle of Friends er evalueret i randomiserede kontrollerede studier, som har vist positive effekter på blandt andet social kontakt, trivsel og selvvurderet helbred (Pitkala et al., 2009; Pitkala et al., 2011; Routasalo et al., 2009). Opfølgingsstudier viser desuden, at en betydelig andel af deltagerne fortsætter med at mødes i deres gruppe efter forløbets afslutning (Jansson et al., 2018).

3.4 Sammenfatning

Arbejdet med lokale indsatser i Flere i Fællesskaber omfattede både udvikling og afprøvning af nye indsatser, understøttelse af eksisterende tilbud, etablering af nye organisationer i Silkeborg Kommune samt evaluering af udvalgte indsatser. En central nyskabelse var etableringen af Fællesskabsguiden, som har styrket brobygningen mellem borgere og lokale fællesskaber.

Udviklingen af det lokale indsatslandskab skete i høj grad gennem samarbejde mellem kommunale aktører, civilsamfundsorganisationer og andre lokale aktører. Flere i Fællesskaber havde her primært en understøttende og koordinerende rolle ved at skabe rammer for samarbejde, koble aktører og ressourcer og understøtte udvikling og implementering af lokale initiativer. Blandt andet gennem generationsmøder og fælles udvikling og afprøvning af aktiviteter blev der samtidig gjort konkrete erfaringer med nye arbejds- og samarbejdsformer.

Erfaringer viser, at udvikling og afprøvning af nye indsatser ikke nødvendigvis fører til lokal forankring. Flere tilbud blev etableret og fungerede i en periode, men ikke alle blev fastholdt. Mulighederne for forankring var blandt andet betinget af organisationernes ressourcer og kapacitet, mulighederne for at rekruttere og fastholde deltagere og frivillige samt bredere rammevilkår som finansiering.

Endelig har arbejdet bidraget til et bredere vidensgrundlag om lokale indsatser mod ensomhed. Gennem praksiserfaringer og systematiske evalueringer er der opnået viden om blandt andet indsatsernes målgrupper, deltagernes oplevelser og udbytte samt betingelserne for udvikling, implementering og lokal forankring. Kapitlet viser dermed både mulighederne i et bredt og lokalt forankret indsatslandskab og nogle af de udfordringer, der er forbundet med at udvikle, implementere og fastholde indsatser mod ensomhed.

4 Effektevaluering

Som led i Flere i Fællesskaber er der gennemført en effektevaluering med fokus på udviklingen i Silkeborg Kommune i programperioden (2020-2025). Formålet er at undersøge, om der på befolkningsniveau kan identificeres ændringer i ensomhed, social isolation og mental sundhed sammenlignet med udviklingen i resten af Region Midtjylland.

Effektevalueringen bygger på et design, hvor udviklingen fra programmets start til afslutning i Silkeborg Kommune sammenholdes med udviklingen i en kontrolgruppe bestående af deltagere fra de øvrige kommuner i Region Midtjylland. Herved estimeres programmets relative effekt.

Ud over ensomhed, social isolation og mental sundhed (de primære effektmål) belyser evalueringen en række sekundære effektmål, der relaterer sig til programmets aktiviteter og virkemidler. Dette omfatter blandt andet udviklingen i borgernes kendskab til sociale tilbud og hjælpemuligheder samt deres deltagelse i lokale tilbud og fællesskaber. Derudover undersøges programmets rækkevidde, herunder hvor mange borgere, der har kendskab til Flere i Fællesskaber.

Kapitlet indledes med en beskrivelse af studiedesign og dataindsamling. Herefter præsenteres resultater fra effektevalueringen med fokus på udviklingen i de primære effektmål samt centrale sekundære effektmål.

4.1 Studiedesign og dataindsamling

Effektmålingen var baseret på et difference in differences-design, som giver mulighed for at estimere effekten af en indsats ved at sammenligne ændringen over tid i en interventionsgruppe med den samtidige ændring i en sammenligningsgruppe uden indsatsen (Wang et al., 2024). Interventionsgruppen udgjordes af personer bosat i Silkeborg Kommune, mens kontrolgruppe udgjordes af personer bosat i Region Midtjyllands øvrige kommuner.

Der blev foretaget en baselinemåling ved Flere i Fællesskabers start med dataindsamling i 2020. Målingen fandt sted under den anden nationale nedlukning som følge af COVID-19-pandemien, hvor omfattende samfundsmæssige restriktioner og begrænsninger af fysiske sociale aktiviteter var gældende. Pandemien udgjorde derfor en væsentlig del af den kontekst, som baselineundersøgelsen blev gennemført i, og kan have haft betydning for deltagernes sociale liv og oplevelse af fællesskab. Fremgangsmåde og resultater herfra er beskrevet i en tidligere rapport (Hargaard et al., 2021). Data for den opfølgende måling blev indsamlet i perioden maj til august 2025 efter Flere i Fællesskabers officielle afslutning med udgangen af april 2025.

Spørgeskemaundersøgelsen for den opfølgende måling byggede på en stikprøve udtrukket fra CPR-registret i marts 2025. Stikprøven bestod af 5.029 personer med folkeregisteradresse i Silkeborg Kommune og 4.028 personer med folkeregisteradresse i en

af de øvrige kommuner i Region Midtjylland. Heraf var halvdelen mellem 16 og 30 år ('unge') og halvdelen 65 år eller ældre ('ældre'). Der blev foretaget en oversampling af personer på 80 år eller ældre ('de ældste ældre'), så de udgjorde halvdelen af de ældre i stikprøven. Stikprøven blev udtrukket tilfældigt med hensyn til køn, uddannelsesniveau og etnicitet. Tabel 1 viser det endelige antal deltagere i undersøgelsen.

Spørgeskemaet blev udsendt med Digital Post eller fysisk post, og det var muligt at besvare skemaet online eller ved at udfylde et trykt skema. Der blev udsendt op til fire påmindelser til personer, som ikke havde reageret på invitationen. I følgebrevet til spørgeskemaet var det gjort tydeligt, at deltagelse var frivillig og at data blev behandlet fortroligt og fremstillet anonymt. Det var desuden angivet, hvor man kunne henvende sig, hvis man ikke ønskede at deltage. De inviterede havde mulighed for at ringe eller skrive med spørgsmål eller kommentarer til undersøgelsen. For at fremme en høj svarprocent blev der trukket lod om præmier mellem de besvarede spørgeskemaer.

I dataindsamlingen blev det tilstræbt at følge fremgangsmåden fra baselinemålingen, om end dette ikke på alle punkter var muligt. Det var blandt andet nødvendigt at nedjustere størrelsen af stikprøven fra 12.000 personer i 2020 til godt 9.000 personer i 2025.

Tabel 1. Antal deltagere og svarprocenter i undersøgelsen

	Total n (svarprocent)	Unge (16-30 år) n (svarprocent)	Ældre (≥65 år) n (svarprocent)
Silkeborg Kommune	1.812 (36 %)	681 (27 %)	1.131 (45 %)
Kontrolgruppe	1.477 (37 %)	539 (27 %)	938 (46 %)

4.1.1 Beskrivelse af variable

I det følgende præsenteres de primære effektmål: ensomhed, social isolation og mental sundhed. En detaljeret beskrivelse af samtlige variable, der indgår i evalueringen, fremgår af bilag 4.

Ensomhed

Ensomhed måles ved 'UCLA Loneliness Scale' (Russell, 1996), som er et af de mest anvendte og anerkendte instrumenter inden for forskning i ensomhed. Skalaen består af 20 udsagn om oplevelser af ensomhed, såsom 'Hvor ofte føler du, at der ikke er nogen du kan henvende dig til?' og 'Hvor ofte føler du, at ingen rigtig kender dig godt?'. Hvert udsagn besvares på en firepunkts-Likert-skala med følgende svarmuligheder: 1) aldrig, 2) sjældent, 3) sommetider og 4) altid. Tilsammen danner de 20 udsagn en skala rangerende fra 20 til 80, hvor en højere score indikerer en højere grad af ensomhed.

Social isolation

Med inspiration fra Valtorta et al. (2018) dannes et indeks, der kombinerer information om forskellige sociale kontaktflader og belyser graden af social isolation. Følgende indikatorer indgår: 1) bor alene, 2) sjældnere end månedlig/aldrig kontakt med familie, man ikke bor med, 3) sjældnere end månedlig/aldrig kontakt med venner, 4) sjældnere end månedlig/aldrig kontakt med naboer eller andre personer i sit lokalområde, 5) hverken under uddannelse eller i beskæftigelse og 6) deltager ikke i foreningsliv eller frivilligt arbejde. Med kontakt menes, at man er fysisk sammen, taler i telefon sammen eller skriver til hinanden. Tilsammen danner spørgsmålene en skala rangerende fra 0-6 point (0-6 kontaktflader), hvor en højere score indikerer større grad af social isolation.

Dårlig mental sundhed

Dårlig mental sundhed belyses ved hjælp af 'The Short Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale' (Koushede et al., 2019; Tennant et al., 2007). Skalaen består af syv positivt formulerede udsagn som fx 'Jeg har følt mig optimistisk i forhold til fremtiden' og 'Jeg har følt mig tæt på andre mennesker'. Svarmulighederne er 1) på intet tidspunkt, 2) sjældent, 3) noget af tiden, 4) ofte og 5) hele tiden. Tilsammen danner spørgsmålene en skala rangerende fra 7 til 35, hvor en højere score indikerer bedre mental sundhed.

4.1.2 Statistisk dataanalyse

De statistiske analyser er gennemført separat for unge (16-30 år) og ældre (65+ år). De primære effektmål (ensomhed, social isolation og mental sundhed) er analyseret med difference in differences-modeller, der sammenligner udviklingen i Silkeborg Kommune fra 2020 til 2025 med udviklingen i kontrolgruppen.

Sekundære effektmål er analyseret tilsvarende, hvor datagrundlaget tillod det, mens forskelle mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen for andre sekundære effektmål alene er analyseret på baggrund af data fra opfølgingsmålingen i 2025. Analyser af kendskab til Flere i Fællesskaber er alene baseret på data fra Silkeborg Kommune.

I bilag 4 findes en detaljeret redegørelse for den statistiske dataanalyse. Bilaget indeholder desuden en oversigt over centrale sociodemografiske karakteristika for deltagere fra henholdsvis Silkeborg Kommune og kontrolgruppen, opdelt på unge og ældre ved opfølgingsmålingen.

4.2 Resultater

Resultaterne af de gennemførte analyser fremgår af bilag 4, tabel 1-7. I det følgende præsenteres de centrale resultater.

4.2.1 Udvikling i ensomhed, social isolation og mental sundhed

Ser man på den generelle udvikling fra 2020 til 2025 (dvs. på tværs af Silkeborg Kommune og kontrolgruppen), findes der ingen statistisk signifikante ændringer i niveauet af ensomhed, social isolation eller mental sundhed.

Resultaterne viser desuden, at udviklingen i ensomhed i Silkeborg Kommune ikke adskiller sig fra udviklingen i kontrolgruppen, hverken blandt unge eller ældre. Tilsvarende ses der heller ingen statistisk signifikant forskel i udviklingen i social isolation eller mental sundhed mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen i nogen af aldersgrupperne (bilag 4, tabel 2). Resultaterne giver dermed ikke grundlag for at konkludere, at udviklingen i Silkeborg Kommune har været anderledes end i kontrolgruppen på de tre mål.

4.2.2 Kendskab til tilbud og hjælpemuligheder

Kendskab til sociale tilbud i lokalområdet

Blandt unge ses der, når man ser på den generelle udvikling fra 2020 til 2025 (Silkeborg Kommune og kontrolgruppen), en statistisk signifikant stigning i kendskabet til sociale tilbud i lokalområdet målrettet personer, der oplever ensomhed. Andelen af unge med kendskab til mindst ét sådant tilbud er steget fra 56 % i 2020 til 63 % i 2025. Blandt ældre har lidt mere end 80 % ved både baseline og opfølgning kendskab til mindst ét socialt tilbud i lokalområdet, som er målrettet personer, der oplever ensomhed og der ses ingen statistisk signifikant ændring over tid.

Ser man på forskelle i udviklingen mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen, findes der ingen statistisk signifikante forskelle, hverken blandt unge eller ældre (bilag 4, tabel 3). Resultaterne giver dermed ikke grundlag for at konkludere, at udviklingen i kendskabet til sociale tilbud i Silkeborg Kommune har været anderledes end i kontrolgruppen.

Viden om støtte- og hjælpemuligheder

Ser man på den generelle udvikling fra 2020 til 2025 (Silkeborg Kommune og kontrolgruppen), findes der ingen statistisk signifikante ændringer i viden om støtte- og hjælpemuligheder på tværs af fire indikatorer: 1) om man ved, hvor man kan søge hjælp, hvis man savner nogen at være sammen med, 2) om man har kendskab til tilbud til personer, der ofte føler sig isolerede, samt 3) om man kender til professionelle/fagpersoner, man kan kontakte, hvis man føler sig ensom, og 4) om man kender til frivillige organisationer, man kan kontakte, hvis man føler sig ensom.

Ser man på forskelle i udviklingen mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen, findes der imidlertid statistisk signifikante forskelle for alle fire indikatorer, både blandt unge og ældre (bilag 4, tabel 4). Resultaterne indikerer, at udviklingen i Silkeborg Kommune har været mindre gunstig end i kontrolgruppen.

Konkret ses der et fald i andelen med kendskab til støtte- og hjælpemuligheder i Silkeborg Kommune fra baseline til opfølgning, mens udviklingen i kontrolgruppen i højere grad er stabil. For eksempel er andelen af unge, der ved, hvor de kan søge hjælp, hvis de savner

nogen at være sammen med, faldet fra 56 % til 44 % i Silkeborg Kommune, mens andelen i kontrolgruppen kun er faldet marginalt (fra 56 % til 53 %). For samme spørgsmål ses det tilsvarende, at der blandt ældre i Silkeborg Kommune er sket et fald fra omkring 80 % ved baseline til godt 74 % ved opfølgning, mens andelen, der ved, hvor de kan søge hjælp, hvis de savner nogen at være sammen med, i kontrolgruppen er steget (fra 82 % til 84 %).

4.2.3 Deltagelse i lokale tilbud og fællesskaber

Deltagelse i foreningsliv og frivilligt arbejde

Ser man på den generelle udvikling fra baseline til opfølgning (Silkeborg Kommune og kontrolgruppen), ses der ingen statistisk signifikant ændring i deltagelse i foreningsliv og/eller frivilligt arbejde blandt unge. Godt halvdelen af de unge deltager således i begrænset omfang i foreningsliv eller frivilligt arbejde (mindre end månedligt eller aldrig) både ved baseline og ved opfølgning.

Blandt ældre ses der derimod en statistisk signifikant ændring over tid, idet andelen, der deltager i foreningsliv eller frivilligt arbejde i begrænset omfang (uafhængigt af kommune), er lavere ved opfølgning end ved baseline. Andelen er faldet fra 46 % ved baseline til 38 % ved opfølgning.

Ser man på forskelle i udviklingen mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen, findes der imidlertid ingen statistisk signifikante forskelle, hverken blandt unge eller ældre (bilag 4, tabel 5). Blandt unge steg andelen med begrænset deltagelse i Silkeborg Kommune marginalt fra 50 % ved baseline til 53 % ved opfølgning, mens den var 50 % på begge måletidspunkter i kontrolgruppen. Blandt ældre faldt andelen fra 45 % til 38 % i Silkeborg Kommune og fra 47 % til 38 % i kontrolgruppen. Resultaterne giver dermed ikke grundlag for at konkludere, at udviklingen i deltagelse i foreningsliv og frivilligt arbejde i Silkeborg Kommune har været anderledes end i kontrolgruppen.

Deltagelse i aktiviteter med henblik på at styrke sociale netværk

I undersøgelsen indgik spørgsmål om 1) at have opsøgt nye fællesskaber og 2) at have deltaget i aktiviteter eller arrangementer med henblik på at skabe nye relationer inden for det seneste år i opfølgningsmålingen, men ikke i baselinemålingen. Det er derfor ikke muligt at undersøge udviklingen over tid og analyserne omfatter alene forskelle mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen ved opfølgningen.

Resultaterne viser, at andelen af unge i Silkeborg Kommune, der har opsøgt nye fællesskaber inden for det seneste år, er statistisk signifikant lavere sammenlignet med unge i kontrolgruppen (bilag 4, tabel 6). Konkret angiver lidt over halvdelen (55 %) af de unge i Silkeborg Kommune, at de har opsøgt nye fællesskaber inden for det seneste år mod godt 61 % af de unge i kontrolgruppen. Blandt ældre ses der derimod ingen statistisk signifikant forskel mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen (36 % vs. 35 %).

Angående deltagelse i aktiviteter eller arrangementer med det formål at skabe nye relationer findes der ingen statistisk signifikante forskelle mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen, hverken blandt unge eller ældre. Lige under 40 % af de unge i begge

grupper angiver at have deltaget i sådanne aktiviteter, mens det tilsvarende gælder for lidt mindre end 30 % af de ældre.

Samlet set viser resultaterne således kun begrænsede forskelle mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen i deltagelse i aktiviteter med henblik på at styrke sociale netværk.

Oplevelse af lokalsamfund

I undersøgelsen indgik spørgsmålene 1) I mit lokalsamfund er der plads til alle i fællesskabet og 2) I mit lokalsamfund ser vi det som et fælles ansvar, at alle er med i fællesskabet i opfølgningssmålingen, men ikke i baselinemålingen. Det er derfor ikke muligt at undersøge udviklingen over tid, og analyserne omfatter alene forskelle mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen ved opfølgningen.

Resultaterne viser, at både unge og ældre i Silkeborg Kommune i høj grad oplever, at der i deres lokalsamfund er plads til alle i fællesskabet. Lidt over 80 % af de unge og godt 90 % af de ældre angiver dette, og der findes ingen statistisk signifikante forskelle mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen (bilag 4, tabel 7). Tilsvarende angiver størstedelen af både unge og ældre, at det i deres lokalsamfund anses som et fælles ansvar, at alle er med i fællesskabet. Blandt ældre angiver 79 % dette i både Silkeborg Kommune og kontrolgruppen. Blandt unge er andelen 70 % i Silkeborg Kommune og 64 % i kontrolgruppen. Forskellene mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen er ikke statistisk signifikante i nogen af aldersgrupperne.

Resultaterne indikerer dermed, at der ved opfølgningen ikke er statistisk signifikante forskelle mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen i oplevelsen af lokalsamfundet.

4.2.4 Kendskab til Flere i Fællesskaber

I undersøgelsen indgik en række spørgsmål, der belyser borgernes kendskab til Flere i Fællesskaber samt kontakt med programmets fællesskabsanvisning, Fællesskabsguiden.

Blandt de unge angiver 7 % at have hørt om Flere i Fællesskaber. Fordelt på køn svarer dette til 6 % blandt mænd og 9 % blandt kvinder. Blandt de ældre er kendskabet til programmet markant højere, idet 35 % angiver at have hørt om Flere i Fællesskaber. Her ses ligeledes mindre kønsforskelle, hvor 33 % af mændene og 37 % af kvinderne angiver kendskab til programmet.

For kontakt med Fællesskabsguiden ses et tilsvarende mønster, hvor en mindre andel af de unge (4 %) angiver at have hørt om eller været i kontakt med fællesskabsguiden, sammenlignet med en større andel blandt de ældre (16 %).

4.3 Sammenfatning

Samlet set viser effektevalueringen, at udviklingen i ensomhed, social isolation og mental sundhed i Silkeborg Kommune i programperioden i vid udstrækning fulgte udviklingen i de øvrige kommuner i Region Midtjylland. Der kan således ikke påvises statistisk signifikante

forskelle i udviklingen i de primære effektmål, hvilket indikerer, at effektevalueringen ikke kan dokumentere målbare populationsændringer i ensomhed, social isolation eller mental sundhed i løbet af den femårige projektperiode.

Der ses ingen forskelle i udviklingen i kendskab til sociale tilbud eller i deltagelse i foreningsliv og frivilligt arbejde. Til gengæld ses et relativt større fald i borgernes viden om støtte- og hjælpemuligheder i Silkeborg Kommune sammenlignet med kontrolgruppen. Derudover angiver unge i Silkeborg Kommune ved opfølgingsmålingen i mindre omfang end unge i kontrolgruppen, at de har opsøgt nye fællesskaber inden for det seneste år, mens der ikke ses tilsvarende forskelle blandt ældre eller i deltagelsen i aktiviteter med henblik på at skabe nye relationer.

Til slut peger resultaterne på, at oplevelsen af lokalsamfundet som inkluderende generelt er høj og i vid udstrækning ens, når Silkeborg Kommune sammenlignes med kontrolgruppen. Samtidig er kendskabet til Flere i Fællesskaber og Fællesskabsguiden begrænset blandt unge, men væsentligt mere udbredt blandt ældre. Dette peger på forskelle i programmets rækkevidde mellem målgrupperne.

Som beskrevet udvikledes enkelte sekundære effektmål sig mindre gunstigt i Silkeborg end i kontrolgruppen. Det er vanskeligt at pege på en entydig forklaring på disse fund. Resultaterne bør imidlertid generelt fortolkes med forsigtighed og blandt andet ses i lyset af en række metodiske forhold. Baselineundersøgelsen blev gennemført under den anden COVID-19-nedlukning, hvor sociale restriktioner og en usædvanlig samfundsmæssig opmærksomhed på ensomhed og social kontakt prægede befolkningens hverdagsliv. Desuden blev stikprøven reduceret ved opfølgingsmålingen, og svarprocenten var – i lighed med udviklingen i mange andre befolkningsundersøgelser – lavere end ved baseline. Disse forhold kan have reduceret sammenligneligheden mellem de to måletidspunkter. Samlet set er der derfor betydelig usikkerhed om, hvordan den mindre gunstige udvikling på enkelte sekundære effektmål skal fortolkes, og resultaterne giver ikke grundlag for at knytte denne udvikling entydigt til Flere i Fællesskaber.

5 Resultater, erfaringer og perspektiver

Dette kapitel sammenfatter programmets væsentligste resultater samt centrale styrker, udfordringer og læringspunkter fra programperioden. Det er væsentligt at understrege, at kapitlets konklusioner primært vedrører den femårige programperiode frem til programmets formelle afslutning i foråret 2025. Rapporten kan således belyse de resultater, forandringer og udfordringer, der kunne identificeres i denne periode, men kun i begrænset omfang, hvad der efterfølgende er blevet fastholdt og forankret. Samtidig bygger vurderinger på de aktiviteter og udviklinger, der har været dokumenteret i programperioden. Programmets fokus på lokal innovation og ejerskab betød imidlertid, at initiativer også kunne udvikle sig uden en formel tilknytning til Flere i Fællesskaber og derfor ikke nødvendigvis indgår i rapportens vidensgrundlag.

5.1 Resultater og styrker i programperioden

Flere i Fællesskaber blev etableret i 2020 som et lokalsamfundsaseret program med det formål at forebygge og mindske ensomhed gennem en bred mobilisering af aktører på tværs af kommune, civilsamfund og øvrige samarbejdspartnere. Programmet tog afsæt i en forståelse af ensomhed som en kompleks samfundsudfordring, der ikke kan løses gennem enkeltstående indsatser, men kræver en fælles forståelse af problemet, fælles mål og koordinerede handlinger på tværs af aktører og sektorer. Ambitionen var at styrke lokalsamfundets kapacitet og skabe strukturelle og langsigtede forandringer i den lokale indsats mod ensomhed.

Fælles retning og styrket lokal kapacitet

Flere i Fællesskaber er i programperioden i vid udstrækning lykkedes med at etablere organisatoriske rammer for et mere koordineret lokalt arbejde med at forebygge og mindske ensomhed. Programmet bidrog til udviklingen af et fælles sprog og en fælles forståelse af ensomhed som en kompleks samfundsudfordring. Samtidig bidrog kommunikations- og kampagneaktiviteter til at skabe en bredere opmærksomhed om ensomhed og fællesskaber og til at engagere både lokale aktører og borgere i dagsordenen. Flere partnere oplevede, at programmet skabte en bevægelse fra enkeltstående indsatser og parallelle aktiviteter til en fælles retning, hvor ensomhed i lokalsamfundet i højere grad blev betragtet som et fælles ansvar.

Et centralt resultat af Flere i Fællesskabers partnerskab var, at der blev skabt nye forbindelser mellem lokale aktører og et øget kendskab til hinandens arbejde. Det styrkede forudsætningerne for at bringe aktører og ressourcer sammen og koordinere aktiviteter på tværs. Det kom blandt andet til udtryk i aktiviteter på tværs af partnere og i mere løbende samarbejder omkring eksisterende lokale tilbud og indsatser, herunder brobygning mellem forskellige aktiviteter.

Programmets værdi skal derfor ikke alene vurderes ud fra de konkrete aktiviteter og tilbud, der blev gennemført i programperioden. Det skal også forstås gennem den lokale kapacitet,

der blev opbygget gennem stærkere relationer, øget kendskab og nye samarbejdsflader. Denne kapacitet udgør en væsentlig del af programmets samlede resultat og kan samtidig danne afsæt for det fortsatte lokale arbejde med at forebygge og mindske ensomhed.

Vigtig backbone-funktion

En central erfaring fra Flere i Fællesskaber vedrører programmets organisering. Flere i Fællesskaber blev fra begyndelsen organiseret omkring en flerniveaustruktur bestående af et sekretariat med ansvar for den daglige koordinering og understøttelse af partnerskabet samt en styregruppe og et formandskab. Særligt sekretariatet havde en central rolle som programmets backbone-funktion ved at understøtte samarbejdet mellem partnerne, facilitere netværk og samarbejdsfora, koordinere aktiviteter på tværs af aktører samt understøtte udviklingen af både nye og eksisterende indsatser. Denne funktion havde dermed stor betydning for både sammenhængen og fremdriften i programmet. I partnerskabsanalysen beskrives sekretariatet eksempelvis som et centralt organisatorisk bindeled, der bidrog til at fastholde engagement og understøtte omsætningen af den fælles vision til konkrete handlinger. Samlet peger erfaringerne således på, at sekretariatet var en afgørende organisatorisk forudsætning for Flere i Fællesskaber. Det understreger betydningen af at afsætte ressourcer til en dedikeret backbone-funktion eller programledelse, når brede, tværgående partnerskaber skal udvikles og vedligeholdes over tid.

Udviklingen af et lokalt økosystem

Det eksisterende lokale indsatslandskab blev udvidet og styrket i programperioden. Flere i Fællesskaber understøttede således både etableringen af nye indsatser og videreudviklingen af eksisterende lokale indsatser. Et centralt resultat var etableringen af Fællesskabsguiden, der fungerede som en fælles indgang til lokale tilbud og som bindeled mellem borgere og relevante lokale fællesskaber og sociale tilbud. Fællesskabsguiden bidrog også til den lokale kapacitetsopbygning ved at skabe forbindelser og styrke samarbejdet mellem forskellige partnere og lokale aktører. Udviklingen bestod dermed ikke alene i flere eller styrkede indsatser, men også i, at aktører, tilbud og organisatoriske funktioner i højere grad blev forbundet.

Set på tværs af programmets forskellige elementer kan denne udvikling fortolkes som opbygningen af et lokalt økosystem: et stedbundet system af relationer, samarbejdsstrukturer, organisatoriske funktioner, målrettede indsatser og lokale fællesskaber. Økosystem anvendes her som en analytisk betegnelse for, hvordan forskellige aktører, ressourcer og strukturer i et lokalsamfund forbindes og gensidigt understøtter hinanden (Hoffecker, 2019; OECD, 2021). Denne udvikling og mobiliseringen omkring en fælles dagsorden kan samtidig forstås i lyset af Collective Impact-tilgangen, hvor fælles retning, relationer, koordinering og organisatorisk understøttelse anses for væsentlige forudsætninger for større forandringsprocesser (Kania & Kramer, 2011; ORS Impact and Spark Policy Institute, 2018). Flere i Fællesskaber lykkedes således på flere områder med at styrke de relationer, samarbejdsstrukturer og organisatoriske rammer, der kan danne grundlag for mere langsigtede samfundsmæssige forandringer.

5.2 Udfordringer og læringspunkter fra programperioden

Til trods for flere væsentlige resultater viste der sig også en række udfordringer forbundet med udviklingen og implementeringen af et program af Flere i Fællesskabers størrelse og kompleksitet. Erfaringerne fra programperioden viser, at udviklingen af en sammenhængende lokal tilgang til ensomhed krævede betydelige ressourcer, løbende tilpasninger og et vedvarende arbejde med at koordinere og inddrage aktører og fastholde en fælles retning.

Ressourcer, kapacitet og implementering af indsatser

En gennemgående udfordring i programperioden var både tilgængeligheden af ressourcer og de deltagende aktørers kapacitet til at omsætte dem i udvikling, implementering og forankring af aktiviteter. Konkret kom dette til udtryk i udfordringer med at afsætte medarbejdertid, rekruttere og fastholde frivillige, sikre økonomisk fundament samt håndtere udskiftning af nøglepersoner, hvor opbygget viden og relationer risikerede at gå tabt. Samtidig varierede aktørernes kapacitet til at etablere, koordinere og drive nye aktiviteter. Ressourcer og kapacitet var således tæt forbundne og udgjorde forskellige betingelser for partnernes muligheder for at engagere sig i programmet.

Betydningen af dette blev særligt tydelig i arbejdet med at udvikle og implementere nye lokale indsatser. Implementeringen af nye lokale indsatser var mere kompleks end forventet, og ikke alle planlagte initiativer blev realiseret eller gennemført i det tiltænkte omfang. Implementeringen afhang imidlertid ikke alene af tilgængelige ressourcer og kapacitet, men også af aktiviteternes lokale forankring. Mange aktiviteter blev i praksis en kombination af brede lokalsamfundsrettede aktiviteter, foreningsinitiativer og enkelte mere specifikt målrettede interventioner mod ensomhed. Generelt set havde nye aktiviteter størst sandsynlighed for at lykkes, når de udsprang af lokale behov og eksisterende engagement blandt partnerne. Omvendt viste det sig vanskeligere at skabe lokalt ejerskab til aktiviteter, der i højere grad var initieret centralt og havde karakter af en *top-down*-tilgang. Lokalt behov, engagement og ejerskab fremstår dermed som centrale forudsætninger for at nye indsatser kan udvikles og forankres.

Udfordringerne vedrørte ikke alene de enkelte indsatser, men også mulighederne for at fastholde den organisatoriske understøttelse af det lokale samarbejde efter programperioden. Mens enkelte centrale elementer - herunder Fællesskabsguiden - blev videreført ved programperiodens afslutning, var der ikke i samme omfang etableret en langsigtet finansiering af andre centrale organisatoriske funktioner, herunder sekretariatet. Behovet for langsigtet finansiering og forankring var tydeligt i både styregruppen og partnerskabet, og forskellige muligheder blev drøftet undervejs. Det viste sig imidlertid vanskeligt at etablere et bæredygtigt fundament for videreførelsen. Erfaringerne understreger dermed betydningen af, at finansiering og organisatorisk forankring tænkes langsigtet, hvis centrale understøttende funktioner skal kunne videreføres efter en tidsafgrænset programperiode.

Bredde og kompleksitet i partnerskabet

Partnerskabets bredde og størrelse stillede betydelige krav til programmets organisering og samarbejdet på tværs. På flere niveauer skabte forskellige forventninger til roller, ansvar, bidrag og ambitionsniveau udfordringer for programmets udvikling. Forudsætningerne for partnernes deltagelse var ligeledes ofte forskellige; hvor arbejdet med ensomhed og fællesskaber lå tæt på nogle organisationers kerneopgave, befandt området sig mere perifert for andre. Partnerne havde derfor forskellige muligheder for at prioritere arbejdet og forskellige forudsætninger for at fastholde engagement og kontinuitet over tid. Nogle partnere var desuden med fra begyndelsen, mens andre kom til senere og skulle finde deres rolle i et allerede etableret partnerskab.

Partnerskabets bredde og variation var på den ene side en styrke, fordi den bragte forskellige perspektiver, kompetencer og forbindelser til lokalsamfundet ind i partnerskabet. På den anden side gjorde den udviklingen og fastholdelsen af en fælles retning mere krævende og betød, at partnerne ikke nødvendigvis bevægede sig med samme tempo. Erfaringerne peger derfor på betydningen af løbende forventningsafstemning, tydeliggørelse af roller og ansvar samt kontinuerlig opmærksomhed på partnerskabets organisering og beslutningsprocesser – ikke alene ved etableringen, men gennem hele programperioden.

Evaluerings af langsigtede forandringer

Effektevalueringen kunne ikke påvise statistisk signifikante ændringer i ensomhed, social isolation eller mental sundhed på befolkningsniveau efter programmets femårige periode sammenlignet med kontrolgruppen. Der blev heller ikke fundet forbedringer på de sekundære indikatorer, og enkelte indikatorer pegede sågar på en mindre gunstig udvikling i Silkeborg end i kontrolgruppen. Fraværet af forbedringer på disse indikatorer er særligt bemærkelsesværdigt, fordi flere af dem – blandt andet kendskab til støtte- og hjælpemuligheder – ligger tæt på programmets aktiviteter, og dermed er blandt de områder, hvor man mest nærliggende kunne forvente at se tidlige tegn på forandring. Fortolkningen af disse fund må dog ses i lyset af, at effektevalueringen er forbundet med en række metodiske begrænsninger, herunder gennemførelsen af baselinemålingen under COVID-19-pandemien og ændringer i svarprocenter og svarmønstre over tid. Disse forhold vanskeliggør fortolkningen, men ændrer ikke ved, at evalueringen ikke dokumenterede effekter på befolkningsniveau.

At der ikke kunne påvises ændringer i ensomhed på befolkningsniveau, rejser imidlertid et mere grundlæggende spørgsmål om, hvordan og over hvilken tidshorisont effekten af sådanne lokalsamfundsbaseprogrammer bør vurderes. Flere i Fællesskabers forventede vej til at forebygge og mindske ensomhed gik gennem en række mellemlid – fra mobilisering af aktører og udvikling af relationer og samarbejdsstrukturer til styrket lokal kapacitet, udvikling og koordinering af indsatser og forbedret adgang til relevante fællesskaber. Effekter på befolkningsniveau befinder sig dermed sent i den forventede forandringsproces og påvirkes samtidig af en række forhold uden for programmets kontrol. Hertil kommer, at et mindre antal deltagere i effektevalueringen angav kendskab til programmet, og at kun en del af befolkningen må forventes at have været direkte

eksponeret for de konkrete aktiviteter og tilbud. Fraværet af målbare effekter på befolkningsniveau udelukker derfor ikke, at programmet har skabt forandringer i tidligere led af forandringsprocessen, eksempelvis i relationer, samarbejdsstrukturer og lokal kapacitet. For at sådanne forandringer kan føre til målbare reduktioner i ensomhed på befolkningsniveau, skal de sandsynligvis være tilstrækkeligt omfattende, nå bredt ud og virke over længere tid.

5.3 Fra program til varig systemforandring

Flere i Fællesskaber kan på flere måder betragtes som et pionerprojekt i dansk sammenhæng og som en ambitiøs satsning, der indebærer villighed til at afprøve nye veje. Da programmet blev igangsat i 2020, fandtes der kun begrænset viden om, hvordan brede lokalsamfundsbase­rede tilgange kunne planlægges, implementeres og evalueres med henblik på at forebygge og mindske ensomhed. Selvom interessen for lokalsamfundsbase­rede indsatser er vokset markant i de senere år, er den eksisterende evidens fortsat begrænset. Programmet blev fulgt af et forskningsspor, som løbende bidrog med viden om den lokale implementering og med læring, der kunne anvendes i programmets videre udvikling. Samtidig bidrog forskningsindsatsen til en bredere vidensopbygning om lokalsamfundsbase­rede tilgange til forebyggelse og mindskelse af ensomhed, herunder viden om konkrete indsatser, målgrupper og erfaringer med at arbejde lokalsamfundsbaseret med ensomhed. Erfaringerne og den viden, der er opbygget gennem programmet, rækker dermed ud over den lokale kontekst og bidrager til det fortsat begrænsede vidensgrundlag på området. Flere i Fællesskaber har derfor ikke alene været en lokal satsning, men også et udviklings- og vidensprojekt med både national og international relevans.

Rapporten peger på, at det er muligt at mobilisere en bred og forskelligartet kreds af aktører på tværs af sektorer og organisatoriske niveauer om en fælles vision og omsætte denne til nye relationer, konkrete samarbejder og organisatoriske strukturer, der styrker lokalsamfundets kapacitet til at arbejde med ensomhed. Partnerskabet samlede aktører fra blandt andet kommune, civilsamfund, forskningsinstitutioner, boligorganisationer og uddannelsesinstitutioner samt både lokale og nationale organisationer. Det lykkedes samtidig at engagere erhvervslivet, herunder flere store lokale virksomheder, og dermed inddrage aktører, som traditionelt har haft en mindre fremtrædende rolle i arbejdet med ensomhed og fællesskaber. Samlet set har Flere i Fællesskaber dermed bidraget til at udvikle den lokale infrastruktur omkring arbejdet med ensomhed gennem forandringer i de relationer, praksisser og strukturer, der former lokalsamfundets muligheder for at handle. I hvilket omfang disse forandringer er bæredygtige efter programperiodens afslutning er imidlertid uvist. Varig systemforandring forudsætter, at ansvar, ejerskab og finansiering finder former, der kan fungere uden den oprindelige programstruktur.

Erfaringerne fra Flere i Fællesskaber peger samtidig på behovet for et bredt blik på, hvad der udgør succes i komplekse lokalsamfundsbase­rede programmer. Når ambitionen er at skabe varige forandringer i lokalsamfundets evne til at forebygge og mindske ensomhed, kan succes ikke alene vurderes ud fra ændringer i befolkningens ensomhedsniveau, men også ud

fra om programmet er lykkedes med at opbygge lokal kapacitet, styrke samarbejdsrelationer og udvikle organisatoriske strukturer og praksisser, der øger lokalsamfundets muligheder for at handle. Set i dette perspektiv har Flere i Fællesskaber skabt et væsentligt fundament for det videre lokale arbejde med at forebygge og mindske ensomhed.

Endelig peger rapporten på behovet for fortsat forskning og langsigtet opfølgning. Skal potentialet i lokalsamfundsbaseprogrammer vurderes fuldt ud, kræver det evalueringer, der følger udviklingen over længere tid og kombinerer viden om implementering, organisatoriske forandringer og effekter på befolkningsniveau. Det vil give bedre mulighed for at forstå, hvordan forandringer udvikler og forplanter sig gennem systemet, og under hvilke betingelser de på længere sigt bidrager til ændringer på befolkningsniveau.

6 Referencer

- Albasheer, O., Abdelwahab, S. I., Zaino, M. R., Altraifi, A. A. A., Hakami, N., El-Amin, E. I., Alshehri, M. M., Alghamdi, S. M., Alqahtani, A. S., Alenazi, A. M., Alqahtani, B., Alhowimel, A., Uddin, S., Khalafalla, H. E. E., & Medani, I. E. (2024). The impact of social isolation and loneliness on cardiovascular disease risk factors: A systematic review, meta-analysis, and bibliometric investigation. *Scientific Reports*, 14(1), 12871. <https://doi.org/10.1038/s41598-024-63528-4>
- Barreto, M., Doyle, D. M., & Qualter, P. (2024). Changing the narrative: Loneliness as a social justice issue. *Advances in Political Psychology*, 45(Suppl. 1), 157–181. <https://doi.org/10.1111/pops.12965>
- Barreto, M., van Breen, J., Victor, C., Hammond, C., Eccles, A., Richins, M. T., & Qualter, P. (2022). Exploring the nature and variation of the stigma associated with loneliness. *Journal of Social and Personal Relationships*, 39(9), 2658–2679. <https://doi.org/10.1177/02654075221087190>
- Bech, P., Rasmussen, N. A., Olsen, L. R., Noerholm, V., & Abildgaard, W. (2001). The sensitivity and specificity of the Major Depression Inventory, using the Present State Examination as the index of diagnostic validity. *Journal of Affective Disorders*, 66(2–3), 159–164. [https://doi.org/10.1016/S0165-0327\(00\)00309-8](https://doi.org/10.1016/S0165-0327(00)00309-8)
- Bech, P., Timmerby, N., Martiny, K., Lunde, M., & Soendergaard, S. (2015). Psychometric evaluation of the Major Depression Inventory (MDI) as depression severity scale using the LEAD (Longitudinal Expert Assessment of All Data) as index of validity. *BMC Psychiatry*, 15, Article 190. <https://doi.org/10.1186/s12888-015-0529-3>
- Beckers, A., Buecker, S., Casabianca, E. J., & Nurminen, M. (2022). *Effectiveness of interventions tackling loneliness: A literature review*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/277109>
- Bo, A. F., Nielsen, L. A., Christiansen, J., & Lasgaard, M. (2025). *Fællesskabsguiden i Flere i Fællesskaber i Silkeborg Kommune: Indsatsbeskrivelse, erfaringer og evaluering, 2021–2024*. DEFACTUM, Region Midtjylland. <https://www.defactum.dk/publikationer/showPublication?publicationId=1265&pageId=1338369>
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Bärenholdt, M. G. (2024). *Afrapportering – Arbejdspakke 5: Brugerinnovation. Flere i Fællesskaber*. Syddansk Universitet og Frivilligcenter Silkeborg. https://flereifaellesskaber.silkeborg.dk/p/Subsites/Flere%20i%20Faellesskaber/Afrapportering-Borgerlab_06082024.pdf
- Center for the Advancement of Collaborative Strategies in Health. (2002). *Partnership self-assessment tool: Questionnaire*. <https://atrium.lib.uoguelph.ca/items/8cf153d3-8d37-4a88-aa5a-9ca089bd796a>
- Christiansen, J., & Lasgaard, M. (2017). *Kortlægning og analyse af danske initiativer til ensomme*. DEFACTUM, Region Midtjylland. <https://www.defactum.dk/publikationer/showPublication?publicationId=676&pageId=1338369>
- Christiansen, J., Bo, A., & Lasgaard, M. (2024). *Måltidsfællesskaber i Silkeborg Kommune*. DEFACTUM, Region Midtjylland. <https://www.defactum.dk/publikationer/showPublication?publicationId=1248&pageId=1338369>

- Christiansen, J., Løvschall, C., Laustsen, L. M., Hargaard, A.-S., Maindal, H. T., & Lasgaard, M. (2021). Interventioner, der skal mindske ensomhed: En systematisk litteraturgennemgang af 136 effektstudier. DEFACTUM, Region Midtjylland. <https://www.defactum.dk/publikationer/showPublication?publicationId=998&pageId=1338369>
- Corbin, J. H., & Mittelmark, M. B. (2008). Partnership lessons from the Global Programme for Health Promotion Effectiveness: A case study. *Health Promotion International*, 23(4), 365–371. <https://doi.org/10.1093/heapro/dan029>
- Corbin, J. H., Jones, J., & Barry, M. M. (2018). What makes intersectoral partnerships for health promotion work? A review of the international literature. *Health Promotion International*, 33(1), 4–26. <https://doi.org/10.1093/heapro/daw061>
- Det Nationale Partnerskab mod Ensomhed. (2023). *Sammen mod ensomhed: En national 2040-strategi for nedbringelse af ensomhed i Danmark*. Røde Kors & Ældre Sagen. https://sammenmodensomhed.dk/wp-content/uploads/2023/06/NPE_National-Strategi-mod-Ensomhed.pdf
- Det Sektorfrie Forebyggelseslaboratorium. (2019). *Et værktøj til partnerskabsanalyse: En ressource til etablering, udvikling og vedligeholdelse af partnerskaber indenfor sundhedsfremme*. Region Hovedstaden. <https://www.regionh.dk/forebyggelseslaboratoriet/Documents/v%C3%A6rkt%C3%B8j%20til%20partnerskabsanalyse.pdf>
- Eccles, A. M., & Qualter, P. (2021). Review: Alleviating loneliness in young people – A meta-analysis of interventions. *Child and Adolescent Mental Health*, 26(1), 17–33. <https://doi.org/10.1111/camh.12389>
- Feng, X., & Astell-Burt, T. (2022). Lonelygenic environments: A call for research on multilevel determinants of loneliness. *The Lancet Planetary Health*, 6(12), e933–e934. [https://doi.org/10.1016/S2542-5196\(22\)00306-0](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(22)00306-0)
- Flood, J., Minkler, M., Hennessey Lavery, S., Estrada, J., & Falbe, J. (2015). The collective impact model and its potential for health promotion: Overview and case study of a healthy retail initiative in San Francisco. *Health Education & Behavior*, 42(5), 654–668. <https://doi.org/10.1177/1090198115577372>
- Foettinger, L., Albrecht, B. M., Altgeld, T., Gansefort, D., Recke, C., Stalling, I., & Bammann, K. (2022). The role of community-based men's sheds in health promotion for older men: A mixed-methods systematic review. *American Journal of Men's Health*, 16(2), Article 15579883221084490. <https://doi.org/10.1177/15579883221084490>
- Friis, K., Jensen, M. M., Pedersen, M. H., Lasgaard, M., Larsen, F. B., Jørgensen, S. S., Frandsen, K. T., & Sørensen, J. B. (2022). *Hvordan har du det? 2021 – Sundhedsprofil for region og kommuner (Bind 1)*. DEFACTUM, Region Midtjylland. <https://www.defactum.dk/publikationer/showPublication?publicationId=1086&pageId=1338369>
- Goldman, N., Alemdar, M., Megges, H., Matsumoto, N., Schoenmakers, E., van den Berg, P., Lasgaard, M., Christiansen, J., Junttila, N., Goldman, A., Draxl, D., El-Osta, A., & Qualter, P. (2026). National policy responses to address loneliness: A global scoping review of 194 WHO member states. *Health Policy*, 165, Article 105553. <https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2025.105553>
- Goldman, N., Khanna, D., El Asmar, M. L., Qualter, P., & El-Osta, A. (2024). Addressing loneliness and social isolation in 52 countries: A scoping review of national policies. *BMC Public Health*, 24(1), Article 1207. <https://doi.org/10.1186/s12889-024-18370-8>
- Hanleybrown, F., Kania, J., & Kramer, M. (2012). Channeling Change: Making Collective Impact Work. *Stanford Social Innovation Review*. <https://doi.org/10.48558/2T4M-ZR69>
- Hargaard, A.-S., Bo, A., & Lasgaard, M. (2021). *Flere i Fællesskaber. Baselineundersøgelse*. DEFACTUM, Region Midtjylland.

<https://www.defactum.dk/publikationer/showPublication?publicationId=1011&pageId=1338369>

- Hoffecker, E. (2019). Hoffecker, E. (2019). *Understanding Innovation Ecosystems: A framework for joint analysis and action*. MIT D-Lab. <https://d-lab.mit.edu/resources/publications/understanding-innovation-ecosystems-framework-joint-analysis-and-action>
- Holt-Lunstad, J. (2022). Social connection as a public health issue: The evidence and a systemic framework for prioritizing the “social” in social determinants of health. *Annual Review of Public Health*, 43(1), 193–213. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-052020-110732>
- Hughes, M. E., Waite, L. J., Hawkey, L. C., & Cacioppo, J. T. (2004). A short scale for measuring loneliness in large surveys: Results from two population-based studies. *Research on Aging*, 26(6), 655–672. <https://doi.org/10.1177/0164027504268574>
- HUSRUM Danmark. (2026). *Årsmagasin 2025*. https://www.husrum.dk/wp-content/uploads/2026/03/HUSRUM-Arsmagasin_HB.pdf
- Institute of Medicine. (2012). *An integrated framework for assessing the value of community-based prevention*. The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/13487>
- Jansson, A., & Pitkälä, K. H. (2021). Circle of Friends, an encouraging intervention for alleviating loneliness. *Journal of Nutrition, Health & Aging*, 25(6), 714–715. <https://doi.org/10.1007/s12603-021-1615-5>
- Jansson, A., Savikko, N., & Pitkälä, K. H. (2018). Training professionals to implement a group model for alleviating loneliness among older people: A 10-year follow-up study. *Educational Gerontology*, 44(2–3), 119–127. <https://doi.org/10.1080/03601277.2017.1420005>
- Jones, J., & Barry, M. M. (2011). Developing a scale to measure synergy in health promotion partnerships. *Global Health Promotion*, 18(2), 36–44. <https://doi.org/10.1177/1757975911404762>
- Kania, J., & Kramer, M. (2011). Collective impact. *Stanford Social Innovation Review*, 9(1), 36–41. <https://doi.org/10.48558/5900-KN19>
- Kania, J., Kramer, M., Juster, J., & Ide, S. (2022). Collective impact. In R. A. List, H. K. Anheier, & S. Toepler (Eds.), *International encyclopedia of civil society*. Springer. https://link.springer.com/rwe/10.1007/978-3-319-99675-2_9574-1#citeas
- Koushede, V., Lasgaard, M., Hinrichsen, C., Meilstrup, C., Nielsen, L., Rayce, S. B., Torres-Sahli, M., Gudmundsdottir, D. G., Stewart-Brown, S., & Santini, Z. I. (2019). Measuring mental well-being in Denmark: Validation of the original and short version of the Warwick–Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS and SWEMWBS) and cross-cultural comparison across four European settings. *Psychiatry Research*, 271, 502–509. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.12.003>
- Laermans, J., Scheers, H., Vandekerckhove, P., & De Buck, E. (2023). Friendly visiting by a volunteer for reducing loneliness or social isolation in older adults: A systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, 19(4), Article e1359. <https://doi.org/10.1002/cl2.1359>
- Lasgaard, M., Bo, A. F., Nielsen, L. A., Swane, C. E., Qualter, P., & Christiansen, J. (2023). Reducing loneliness in the community. More Together ('Flere i Fællesskaber'): A complex intervention in Denmark. *Health Promotion International*, 38(5), Article daad105. <https://doi.org/10.1093/heapro/daad105>
- Lasgaard, M., Christiansen, J., & Friis, K. (2019). *Ensomhed blandt unge*. DEFACTUM, Region Midtjylland. <https://www.defactum.dk/publikationer/showPublication?publicationId=751&pageId=1338369>

- Lasgaard, M., Friis, K., & Shevlin, M. (2016). "Where are all the lonely people?" A population-based study of high-risk groups across the life span. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 51(10), 1373–1384. <https://doi.org/10.1007/s00127-016-1279-3>
- Lasgaard, M., Goldman, N., & Christiansen, J. (under udgivelse) Community interventions and policy strategies to address loneliness. In J. Barnett, K. Vasileiou, & O. Field (Eds.), *Research Handbook on Loneliness and Social Connection*. Edward Elgar.
- Lasgaard, M., Løvschall, C., Laustsen, L. M., Sjø, S. E., Blæhr, E. E., Severinsen, M. G., Maindal, H. T., Christensen, R., Kiyak, C., & Christiansen, J. (2026b). *Hvilke interventioner kan mindske ensomhed? En metaanalyse af målrettede interventioner*. DEFACTUM, Region Midtjylland. <https://www.defactum.dk/publikationer/showPublication?publicationId=998&pageId=1338369>
- Lasgaard, M., Qualter, P., Løvschall, C., Laustsen, L. M., Lim, M. H., Sjø, S. E., Burke, L., Blæhr, E. E., Maindal, H. T., Hargaard, A.-S., Christensen, R., & Christiansen, J. (2026a). Are loneliness interventions effective for reducing loneliness? A meta-analytic review of 280 studies. *American Psychologist*, 81(1), 36–52. <https://doi.org/10.1037/amp0001578>
- Lasker, R. D., Weiss, E. S., & Miller, R. (2001). Partnership synergy: A practical framework for studying and strengthening the collaborative advantage. *The Milbank Quarterly*, 79(2), 179–205. <https://doi.org/10.1111/1468-0009.00203>
- Lim, M. H., Penn, D. L., Thomas, N., Gleeson, J. F. M., & McGorry, P. D. (2020). Is loneliness a feasible treatment target in psychosis? *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 55, 901–906. <https://doi.org/10.1007/s00127-019-01731-9>
- Mann, F., Bone, J. K., Lloyd-Evans, B., Frerichs, J., Pinfold, V., Ma, R., Wang, J., & Johnson, S. (2017). A life less lonely: The state of the art in interventions to reduce loneliness in people with mental health problems. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 52(6), 627–638. <https://doi.org/10.1007/s00127-017-1392-y>
- Mann, F., Wang, J., Pearce, E., Ma, R., Schlieff, M., Lloyd-Evans, B., Ikhtabi, S., & Johnson, S. (2022). Loneliness and the onset of new mental health problems in the general population. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 57(11), 2161–2178. <https://doi.org/10.1007/s00127-022-02261-7>
- Masi, C. M., Chen, H.-Y., Hawkey, L. C., & Cacioppo, J. T. (2011). A meta-analysis of interventions to reduce loneliness. *Personality and Social Psychology Review*, 15(3), 219–266. <https://doi.org/10.1177/1088868310377394>
- McLeroy, K. R., Norton, B. L., Kegler, M. C., Burdine, J. N., & Sumaya, C. V. (2003). Community-based interventions. *American Journal of Public Health*, 93(4), 529–533. <https://doi.org/10.2105/AJPH.93.4.529>
- Middleton, G., Patterson, K. A., Muir-Cochrane, E., Velardo, S., McCorry, F., & Coveney, J. (2022). The health and well-being impacts of community shared meal programs for older populations: A scoping review. *Innovation in Aging*, 6(7), Article igac068. <https://doi.org/10.1093/geroni/igac068>
- Middleton, G., Velardo, S., Patterson, K. A., McCorry, F., Muir-Cochrane, E., & Coveney, J. (2023, February). *Project Everyone At the Table: The development and evaluation of a feasibility trial designed to reduce the risk of loneliness in older adults*. Flinders University. <https://doi.org/10.25957/8bv7-w397>
- Morrish, N., & Medina-Lara, A. (2021). Does unemployment lead to greater levels of loneliness? A systematic review. *Social Science & Medicine*, 287, Article 114339. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114339>
- Mænds Mødesteder Danmark. (2025). *Mødested for fællesskab og aktiviteter*. <https://www.mmdanmark.dk>

- Nielsen, B. K., Nielsen, L. A., & Lasgaard, M. (2024). Loneliness in emerging adulthood: A qualitative study using cultural probes and in-depth interviews. *Current Research in Behavioral Sciences*, 7, Article 100154. <https://doi.org/10.1016/j.crbeha.2024.100154>
- OECD (2021), *Building local ecosystems for social innovation: A methodological framework*, OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers, No. 2021/06, OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/bef867cd-en>.
- ORS Impact & Spark Policy Institute. (2018). *When collective impact has impact: A cross-site study of 25 collective impact initiatives*. <https://www.orsimpact.com/directory/ci-study-report.htm>
- Pedersen, C. B. (2023). *Kortlægning af besøgstjenester i Danmark*. Ensomme Gamles Værn. <https://egv.dk/publikationer/604-kortlaegning-af-besogstjenester-i-danmark/>
- Pedersen, P. B., & Swane, C. E. (2024a). *Kvalitativ evaluering af Fællesskabsguiden – En indsats mod ensomhed i Flere i Fællesskaber i Silkeborg Kommune*. Fonden Ensomme Gamles Værn.
- Pedersen, P. B., & Swane, C. E. (2024b). *Nærhed og brud i besøgsrelationer*. Fonden Ensomme Gamles Værn. <https://egv.dk/publikationer/naerhed-og-brud-i-besoegsrelationer/>
- Peters, L., Sunderland, M., Andrews, G., Rapee, R. M., & Mattick, R. P. (2012). Development of a short form Social Interaction Anxiety (SIAS) and Social Phobia Scale (SPS) using nonparametric item response theory: The SIAS-6 and the SPS-6. *Psychological Assessment*, 24(1), 66–76. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0024544>
- Pitkälä, K. H., Routasalo, P., Kautiainen, H., & Tilvis, R. S. (2009). Effects of psychosocial group rehabilitation on health, use of health care services, and mortality of older persons suffering from loneliness: A randomized controlled trial. *Journals of Gerontology*, 64A(7), 792–800. <https://doi.org/10.1093/gerona/glp011>
- Pitkälä, K. H., Routasalo, P., Kautiainen, H., Sintonen, H., & Tilvis, R. S. (2011). Effects of socially stimulating group intervention on lonely, older people's cognition: A randomized controlled trial. *American Journal of Geriatric Psychiatry*, 19(7), 654–663. <https://doi.org/10.1097/JGP.0b013e3181f17a57>
- Routasalo, P. E., Tilvis, R. S., Kautiainen, H., & Pitkälä, K. H. (2009). Effects of psychosocial group rehabilitation on social functioning, loneliness and well-being of lonely, older people: Randomized controlled trial. *Journal of Advanced Nursing*, 65(2), 297–305. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2008.04837.x>
- Russell, D. W. (1996). UCLA Loneliness Scale (Version 3): Reliability, validity, and factor structure. *Journal of Personality Assessment*, 66(1), 20–40. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa6601_2
- Schnepf, S. V., d'Hombres, B., & Mauri, C. (2024). *Loneliness in Europe: Determinants, risks and interventions*. Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-66582-0>
- Schünemann, H. J., Oxman, A. D., Vist, G. E., Higgins, J. P. T., Deeks, J. J., Glasziou, P. P., & Guyatt, G. H. (2008). Interpreting results and drawing conclusions. In J. P. T. Higgins & S. Green (Eds.), *Cochrane handbook for systematic reviews of interventions*. Wiley-Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9780470712184>
- Swader, C. S., & Moraru, A.-V. (2023). Social infrastructure and the alleviation of loneliness in Europe. *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, 75(Suppl. 1), 387–414. <https://doi.org/10.1007/s11577-023-00883-6>
- Tennant, R., Hiller, L., Fishwick, R., Platt, S., Joseph, S., Weich, S., Parkinson, J., Secker, J., & Stewart-Brown, S. (2007). The Warwick–Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS): Development and UK validation. *Health and Quality of Life Outcomes*, 5, Article 63. <https://doi.org/10.1186/1477-7525-5-63>

- Trickett, E. J. (2009). Multilevel community-based culturally situated interventions and community impact: An ecological perspective. *American Journal of Community Psychology*, 43, 257–266. <https://doi.org/10.1007/s10464-009-9227-y>
- Valtorta, N. K., Kanaan, M., Gilbody, S., & Hanratty, B. (2018). Loneliness, social isolation and risk of cardiovascular disease in the English Longitudinal Study of Ageing. *European Journal of Preventive Cardiology*, 25(13), 1387–1396. <https://doi.org/10.1177/2047487318792696>
- Victor, C. R., & Pikhartova, J. (2020). Lonely places or lonely people? Investigating the relationship between loneliness and place of residence. *BMC Public Health*, 20, Article 778. <https://doi.org/10.1186/s12889-020-08703-8>
- VTKL – The Finnish Association for the Welfare of Older Adults. (2025). *Circle of Friends*. <https://vtkl.fi/en/liiton-toiminta/ystavapiiri/>
- Wang, F., Gao, Y., Han, Z., Yu, Y., Long, Z., Jiang, X., Wu, Y., Pei, B., Cao, Y., Ye, J., Wang, M., & Zhao, Y. (2023). A systematic review and meta-analysis of 90 cohort studies of social isolation, loneliness and mortality. *Nature Human Behaviour*, 7(8), 1307–1319. <https://doi.org/10.1038/s41562-023-01617-6>
- Wang, G., Hamad, R., & White, J. S. (2024). Advances in difference-in-differences methods for policy evaluation research. *Epidemiology*, 35(5), 628–637. <https://doi.org/10.1097/EDE.0000000000001755>
- Warwick Medical School. (n.d.). Collect, score, analyse and interpret WEMWBS. <https://warwick.ac.uk/fac/sci/med/research/platform/wemwbs/using/howto/>
- Weiss, E. S., Anderson, R. M., & Lasker, R. D. (2002). Making the most of collaboration: Exploring the relationship between partnership synergy and partnership functioning. *Health Education & Behavior*, 29(6), 683–698. <https://doi.org/10.1177/109019802237938>
- Weldrick, R., Dunn, J. R., Andrews, G. J., & Ploeg, J. (2023). Friendly visiting programs for older people experiencing social isolation: A realist review of what works, for whom, and under what conditions. *Canadian Journal on Aging / La Revue canadienne du vieillissement*, 42(4), 538–550. <https://doi.org/10.1017/S0714980823000302>
- World Health Organization (WHO) (2025). *From loneliness to social connection: Charting a path to healthier societies: Report of the WHO Commission on Social Connection*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240112360>
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30–41. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5201_2

Bilag 1

Flere i Fællesskabers succeskriterier

Flere i Fællesskaber Succeskriterier



Succeskriterier	
1.	Sekretariat etableres.
2.	Mobilisering af 25 lokale partnere. Heraf fem lokale virksomheder.
3.	Kortlægning af indsatser.
4.	Implementering af fire nye indsatser i Silkeborg Kommune samt udbredelse af eksisterende initiativer, så de når ud til dem, som ønsker det. De samlede best practice indsatser når yderligere 800 personer, som føler sig ensomme.
5.	Evaluering af fem indsatstyper til unge og/eller ældre.
6.	100 nye frivillige rekrutteres.
7.	Fagfolk henviser 150 unge til initiativer.
8.	Systematisk screening af alle og identifikation af 150 ældre ved forebyggende hjemmebesøg.
9.	Kompetenceudvikling af 300 fagfolk.
10.	Kampagne med deltagelse af boligforeninger, grundejerforening, lokalråd, lokale medier, uddannelsesinstitutioner og handelsråd. I alt 50 % af de unge og ældre i Silkeborg Kommune skal i det fjerde år have hørt om projektet og kende Silkeborg som en særlig fællesskabskommune.
11.	En 40 % stigning i det fjerde år i andelen af unge og ældre i Silkeborg Kommune, der har kendskab til relevante initiativer og fællesskaber.
12.	Seks systemforandringer.
13.	Etablering af laboratorium mhp. brugerinnovation i relation til indsatser. To indsatser afprøves.
14.	600 personer i Silkeborg Kommune deltager i generations-møder.
15.	Identifikation og beskrivelse af otte udenlandske indsatser, der er lykkedes med at forebygge eller afhjælpe ensomhed. To effektive indsatser afprøves.
16.	100 nyhedshistorier om ensomhed og fællesskab.
17.	Spredning af effektive indsatser til nationalt niveau og internationalt niveau.

Bilag 2

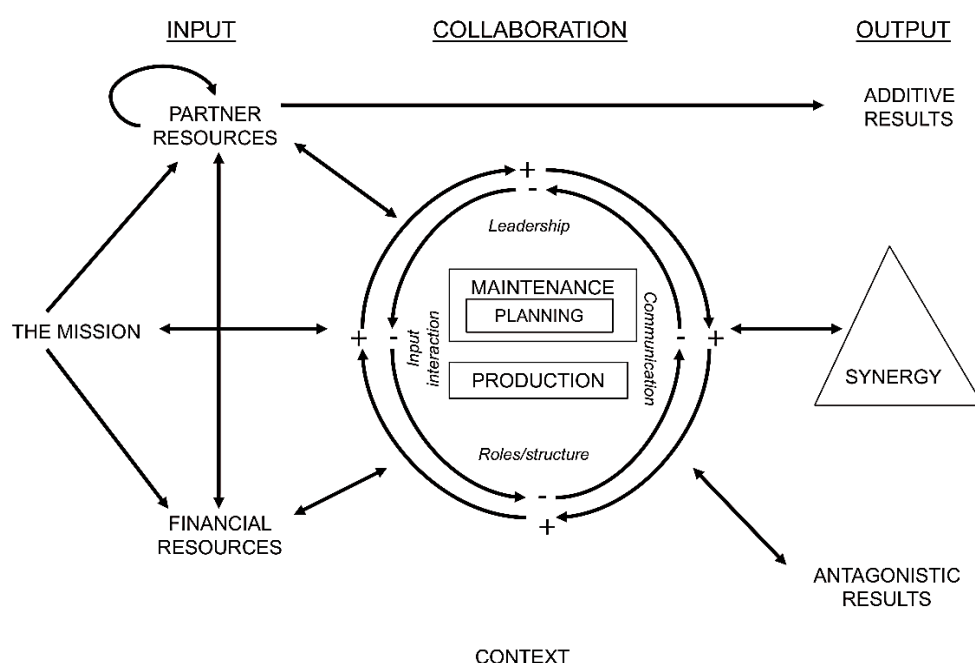
Uddybende metodebeskrivelse, Partnerskabsanalyse

Teoretisk afsæt

Partnerskabsanalysen tager teoretisk afsæt i Bergen Model of Collaborative Functioning (Corbin et al., 2008; Corbin et al., 2018) og Collective Impact-tilgangen (ORS Impact & Spark Policy Institute, 2018).

Bergen-modellen beskriver partnerskabers funktion (collaborative functioning) som et dynamisk system, hvor ressourcer, samarbejdsprocesser og resultater indgår i et cyklisk samspil og gensidigt påvirker hinanden inden for den kontekst, partnerskabet indgår i. Partnerressourcer, en fælles mission og økonomiske ressourcer omsættes gennem samarbejdsprocesser som ledelse, kommunikation, rollefordeling og koordinering til forskellige typer resultater. Resultaterne kan samtidig påvirke de ressourcer og samarbejdsprocesser, der danner grundlag for det videre samarbejde. Bergen-modellen er illustreret i figur 1.

Figur 1: The Bergen Model of Collaborative Functioning.



Kilde: Gengivet fra Corbin et al. (2018).

Bergen-modellen skelner mellem additive, synergistiske og antagonistiske resultater. Additive resultater er summen af de enkelte partners bidrag og kan øges, hvis den enkelte partner styrker kvaliteten, kapaciteten eller omfanget af sin egen indsats. Synergi opstår, når samarbejdet mellem partnerne skaber nye løsninger eller en merværdi, som de enkelte aktører ikke kunne have skabt hver for sig (Lasker et al., 2001). Antagonistiske resultater

opstår, når samarbejdet medfører tab af ressourcer, motivation eller handlekraft, eksempelvis hvis koordinering eller organisering bliver mere ressourcekrævende end udbytterig. I analysen anvendes desuden betegnelsen neutrale resultater om tilfælde, hvor deltagelsen ikke opleves at have medført væsentlige ændringer. De forskellige typer resultater kan eksistere side om side, og et partnerskabs samlede resultater er derfor ikke nødvendigvis entydigt positive eller negative (Corbin et al., 2018).

Analysen er desuden inspireret af Collective Impact-tilgangen, hvor tidlige forandringer ('early changes'), fx styrket samarbejde, øget opmærksomhed og borgerinddragelse, forventes at kunne lægge grundlaget for senere forandringer på systemniveau (figur 2) (Stachowiac). Systemforandringer omfatter ændringer i praksis, organisering eller politikker i en eller flere organisationer og kan være mere eller mindre formaliserede og varige. Sådanne forandringer forventes på længere sigt at kunne bidrage til forbedringer på befolkningsniveau.

Figur 2: Forenklet forandringsteori for Collective Impact.



Kilde: Gengivet fra ORS Impact & Spark Policy Institute (2018).

Kvalitativ undersøgelse

Den kvalitative del af partnerskabsanalysen bygger på syv fokusgruppeinterviews gennemført på to tidspunkter i projektperioden: tre fokusgruppeinterviews i november 2021 og fire i maj 2024. I begge interviewrunder blev invitationer sendt til nøglepersoner fra partnerne med kendskab til og engagement i Flere i Fællesskaber. I 2024 blev invitationerne udsendt til den samme bruttoliste af kontaktpersoner, som modtog invitation til spørgeskemaundersøgelsen. Interviewene omfattede repræsentanter fra kommune, civilsamfund og øvrige partnere med forskellige roller og grader af involvering i partnerskabet. I 2021 deltog 17 repræsentanter fra 10 af de daværende ca. 20 partnere, mens der i 2024 deltog 21 repræsentanter fra 12 af de 32 partnere.

Interviewguiderne blev udviklet med afsæt i evalueringens teoretiske ramme og tilpasset undersøgelsens formål på de to tidspunkter. Interviewene i 2021 havde primært fokus på eksisterende samarbejdsrelationer og ressourcer samt behov, barrierer og muligheder for det videre arbejde. Interviewene i 2024 havde fokus på partnernes erfaringer med Flere i Fællesskaber, herunder deres kendskab til og involvering i partnerskabet, samarbejde og relationer, arbejdet med ensomhed og fællesskaber, oplevede resultater og udfordringer samt fortsatte udviklingsbehov.

Interviewene blev lydoptaget og transskriberet. Interviewmaterialet blev gennemlæst og sammenfattet tematisk med udgangspunkt i interviewguidernes overordnede temaer og med

fokus på centrale mønstre og variationer i deltagernes erfaringer. For hvert tema blev der udvalgt illustrative citater.

Spørgeskemaundersøgelse

Der blev gennemført en tværsnitsbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt repræsentanter for partnerne i august 2024. Invitationen blev udsendt via e-mail til en bruttoliste bestående af 75 kontaktpersoner fra partnerne. Modtagerne blev samtidig opfordret til at videresende spørgeskemaet til andre relevante medarbejdere eller frivillige med kendskab til og engagement i Flere i Fællesskaber. Denne fremgangsmåde blev valgt for at imødekomme forskelle i organisering og deltagelse på tværs af partnerne.

I alt deltog 49 personer i undersøgelsen, som tilsammen repræsenterede 26 af de 32 partnere. Antallet af besvarelser varierede mellem spørgsmålene (n=44-48) som følge af manglende besvarelser.

Der blev ikke identificeret eksisterende validerede spørgeskemaer, som både var anvendelige og dækkede de temaer, der var relevante for evalueringen af Flere i Fællesskaber. Der blev derfor udviklet et spørgeskema med inspiration fra flere eksisterende værktøjer og spørgeskemaer.

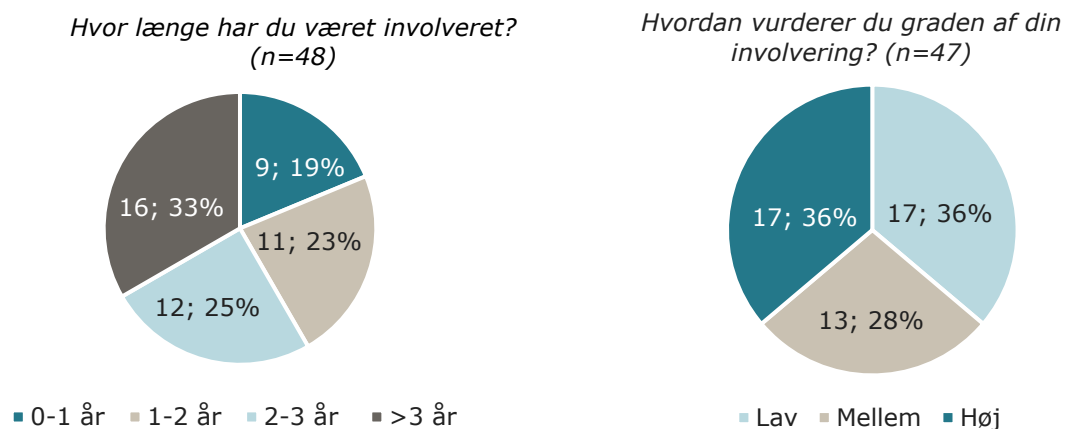
Udgangspunktet var det australske VicHealth Partnership Analysis Tool (Det Sektorfrie Forebyggelseslaboratorium, 2020), hvor relevante spørgsmål om samarbejde og partnerskabsprocesser blev udvalgt og tilpasset til Flere i Fællesskaber. Spørgsmål om arbejdet med ensomhed og fællesskaber i partnernes egen praksis blev udviklet med afsæt i Flere i Fællesskabers forandringsteori og succeskriterier. Det samlede spørgeskema blev herefter sammenholdt med eksisterende spørgeskemaer og skalaer udviklet af Weiss et al. (2002) og Jones & Barry (2011) til måling af partnerskabers funktion og synergi for at sikre, at centrale dimensioner var repræsenteret.

Spørgeskemaet omfattede fire overordnede temaer: 1) respondenternes involvering og kendskab til Flere i Fællesskaber, 2) relationer, tillid, fælles mål, kommunikation og samarbejde i partnerskabet, 3) arbejdet med ensomhed og fællesskaber i egen organisation samt 4) Partnerskabets fremtidige udvikling.

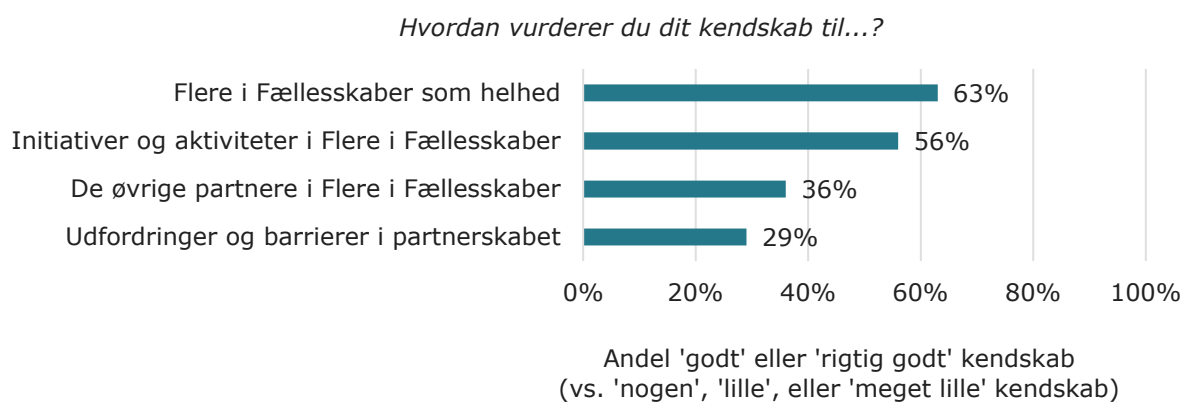
De fleste spørgsmål blev besvaret på en fempunkts-Likert-skala fra meget uenig til meget enig med en særskilt svarkategori for 'ved ikke'.

Data blev analyseret deskriptivt ved opgørelser af svarfordelinger for de enkelte spørgsmål. For spørgsmål, hvor mere end 20 % af respondenterne svarede hverken enig eller uenig eller ved ikke, blev dette markeret særskilt i tabellerne, da det kan afspejle usikkerhed eller begrænset indsigt i de pågældende forhold. På grund af det begrænsede datagrundlag blev der ikke gennemført statistiske analyser.

Figur 3: Involvering i Flere i Fællesskaber, grad og varighed



Figur 4: Kendskab til Flere i Fællesskaber



Tabel 1: Vurdering af Flere i Fællesskaber og det fremtidige samarbejde (n=49)

Oplevelse af partnerskabet	Høj enighed ¹ %
Der er behov for partnerskabet	96
Ledelsen i min forening støtter op om partnerskabet	94
Partnerskabet skaber en merværdi, som ikke var opnået, hvis partnerne ikke havde samarbejdet	78
Der er erfaring med gode relationer mellem partnerne	76
Der er en fælles forpligtelse til at arbejde mod målene blandt partnerne	67
Der er et tydeligt mål for partnerskabet	67
Der er gode muligheder for kontakt og dialog mellem partnerne	65
Partnerskabet giver øget prestige til partnerne, både individuelt og samlet set	61
Partnerne er villige til at dele idéer, ressourcer og indflydelse for at nå målene	61
Partnerne deler værdier og interesser	59
Der er en høj grad af tillid mellem partnerne	59
Der er gode muligheder for at få indflydelse i partnerskabet	57
Der er en oplevelse af at fordele ved partnerskabet opvejer de ressourcer, vi bruger	54
Arbejdet med ensomhed og fællesskaber i egen organisation	Høj enighed ¹ %
Aktiviteter for at afhjælpe ensomhed og styrke fællesskaber bakkes op af ledelsen i min organisation	96
Formålet med Flere i Fællesskaber stemmer godt overens med formål og vision i min organisation	96
I min organisation ved vi, hvordan vi kan bidrage til det fælles mål i Flere i Fællesskaber	80
Vores deltagelse i partnerskabet kan skabe ny værdi for min organisation	76
I min organisation er der tilstrækkelige kompetencer og viden til at arbejde med at afhjælpe ensomhed og styrke fællesskaber	74
Min organisation har iværksat nye konkrete tiltag, som kan afhjælpe ensomhed eller styrke fællesskaber i Silkeborg Kommune	74
Vores deltagelse i partnerskabet understøtter kerneopgaven i min organisation	72
Min organisation har indgået nye samarbejder med partnere eller andre lokale aktører om at afhjælpe ensomhed eller styrke fællesskaber i Silkeborg Kommune	72
I min organisation kommunikerer om Flere i Fællesskabers målsætning, nyheder og aktiviteter	67

¹Opgjort som andelen, der angiver 'Enig' eller 'meget enig'.

Tabel 1 (fortsat)

Det fremtidige arbejde i partnerskabet	Høj enighed¹ %
Der er behov for at prioritere arbejdet med at afhjælpe ensomhed og styrke fællesskaber i Silkeborg Kommune fremadrettet	98
I min organisation er der vilje til at fortsætte vores arbejde i partnerskabet	77
I min organisation kan der afsættes ressourcer til at fortsætte arbejdet i partnerskabet	57
I min organisation er der planer om at iværksætte nye tiltag eller indgå nye samarbejder for at afhjælpe ensomhed og styrke fællesskaber i Silkeborg Kommune	52
Der er barrierer, som vil medføre mindre engagement i partnerskabet for min organisation fremadrettet	25

¹Opgjort som andelen, der angiver 'Enig' eller 'meget enig'.

Bilag 3

Oversigt over eksisterende indsatser i Silkeborg Kommune (2021)

Flere i Fællesskaber Eksisterende indsatser 		
#3 Eksisterende indsatser		
Nedenstående oversigt over eksisterende indsatser i Silkeborg kommune er udarbejdet pr. oktober 2020 omfatter alle direkte ensomhedsbekæmpende indsatser.		
Organisation og initiativ	Målgruppe	Beskrivelse
Sejs-Svejbæk Kirke Fællesskabet Sejs-Svejbæk	Alle	Lynghælperne er et fællesskab for dig, der gerne vil udvide dit netværk og samtidigt bidrage til at støtte op om kirkens sociale aktiviteter.
Røde kors Patientstøtte	Alle	Frivillige patientstøtter tilbyder deres selskab og overskud til en snak, hjælp med højtlesning af en bog, et brætspil eller guider patienter og pårørende til den rette afdeling på hospitalet.
Røde kors Tryghedsopkald Kjellerup	Alle	Et dagligt tryghedsopkald fra en frivillig med formålet at skabe tryghed, så borgeren ved, at det bliver opdaget, hvis der sker ham eller hende noget.
Røde kors Vågetjeneste	Alle	Frivillige skaber ro og nærvær for ensomme døende og deres pårørende i livets sidste timer.
Silkeborg Kirke Middag på tværs	Alle	Månedlige fællesarrangementer i Silkeborg Kirke, hvor danskere og nydanskere mødes i et meningsfuldt fællesskab omkring madlavning eller andre aktiviteter.
Selvhjælp Silkeborg Selvhjælpsgruppe	Alle	Vi ønsker at skabe et alternativ til den ensomhed der kan opstå, når man føler sig alene i sin situation. Derfor skaber vi rammerne for, at rige og nuancerede fællesskaber mellem mennesker kan vokse. Hverken mere eller mindre.
TVRZ- Kirkernes sociale arbejde Aktivitetstilbud og samvær på Reseda og Lupinvej Silkeborg	Alle (8-13)	Formålet er at skabe relationer på tværs af nationalitet, etnisk baggrund, alder, køn og religion gennem gode oplevelser. Gennem 14 år har TVRZ stået for sommerferieaktiviteter for børn i udsatte boligområder. I 2018 blev TVRZ udvidet til, også at være aktivitets event i weekenden for samme målgruppe.
Røde kors Besøgstjeneste	Alle (Der føler sig ensomme. Primært plus 65)	En frivillig besøgsven kommer på besøg i eget hjem eller på plejehjem, et par timer hver eller hver anden uge, til hyggeligt samvær og nærvær.
Røde kors Fængselsbesøgstjeneste	Alle (Indsatte i Silkeborg Arrest.)	Den indsatte får besøg hver anden uge i et par timer af en frivillig, der har tid til at snakke og lytte
NEFOS Netværk for selvmordsramte	Alle (Selvmordsramte)	NEFOS tilbyder 5 gratis samtaler med en professionel frivillig rådgiver, samtalegrupper og hjemmebesøg hos ældre og gangbesværede samt familier med mindre børn.
		Februar 2021

Flere i Fællesskaber

Eksisterende indsatser



Red Barnet Oplevelsesklub for familier	Voksne (Med børn i alderen 5-14)	Klubben henvender sig til familier, som af den ene eller anden årsag ikke har overskud til at tage på udflugter og få oplevelser med deres børn. Formålet er, at børn og forældre sammen får nogle gode, sjove, spændende og lærerige oplevelser, og at både forældre og børn får mulighed for at udbygge deres sociale netværk.
Selvhjælp Trivselsgrupper i skole	V Børn og unge (6-16)	Trivselsgrupper for jævnaldrende, der sammensættes på baggrund af alder og temaer. Gruppene ledes af en ansat fra skolen samt en frivillig fra Selvhjælp Silkeborg
Ungdommens Røde Kors Sommerlejr	Børn og unge (7-18)	Korte sommerferieophold for økonomisk udsatte grupper i Silkeborg. For børn (7-13 år) arrangeres lejre i Danmark. For unge (14-18 år) arrangeres en lejr i Sverige
SK-Børn og Familieafdelingen Ungeindsats (SEL §53.3.6) Kræver visitation	Unge (13 - 17)	Arbejder med unges livsduelighed, heunder afhjælpning af ensomhed
Girlltalk Gratis anonym chatrådgivning	Unge (12-24)	Vores mission er at forebygge mistrivsel blandt piger og unge kvinder, styrke deres selvværd og hjælpe dem, der har det svært.
SK- Socialafdelingen Åben rådgivning Ungekulturhuset	Unge (13-25)	Har du brug for en god snak om noget, der optager dig - det kunne være skolen, kærester eller forældre - så er der også mulighed for det i den åbne rådgivning.
SK-Beskæftigelse Åben rådgivning Ungeguiden	Unge (15 - 30)	Anonym rådgivning vedrørende bl.a. ensomhed, skole, kammerater og mobning.
Ventilen KOMSammen Silkeborg	Unge (15-30 år)	Er for dig, der gerne vil leve lidt sundere, og har lyst til at gøre det sammen med andre. Alle vores aktiviteter handler om at røre sig eller at lave sund og lækker mad. De unge, der kommer hos os, kender alle til følelsen af ensomhed, og alle har lyst til at spise sundt og få sved på panden sammen med jævnaldrende. De frivillige sørger for, at alle er en del af fællesskabet, og vi planlægger sammen, hvad vi skal lave.
Røde kors Vestergadebanden	Unge (Med social angst)	Hyggeligt samvær hver torsdag aften med brætspil, kaffe og snak. Én gang i måneden laves mad sammen.
Ældresagen Them og Bryrup Gå med ven	Unge/Voksne (16-67 med fysisk eller psykisk handicap)	Mangler du en at støtte dig til, eller en der kan være dine "ekstra ører", så er dette måske noget for dig. Hvis du skal til læge - på sygehus eller andre speciallæger eller lignende. Så er du velkommen til at kontakte os. Vi kører ikke selv, og skal derfor med evt. transport. Kontakt os i god tid.
SK- Socialafdelingen Bostøtte (SEL §85)	Voksne (18-100)	Arbejder med voksnes mestring, heunder afhjælpning af ensomhed

Februar 2021

Flere i Fællesskaber

Eksisterende indsatser



Kræver visitation		
Fonden for Socialt Ansvar Bydelsmødre	Voksne (Kvinder)	Bydelsmødre er primært kvinder med etnisk minoritetsbaggrund, som gør en frivillig indsats i lokalområdet for at støtte kvinder, som ofte er isolerede og som det etablerede system kan have vanskeligt ved at nå. Bydelsmørene lytter, formidler vigtige informationer og bygger bro mellem kvinden og det sted, som bedst kan hjælpe kvinden videre. Hjælpen styrker kvinderne, så de kan hjælpe sig selv, deres børn og familie.
Mænd Mødesteder Mænds mødesteder Bryrup, Kjellerup og Silkeborg	Voksne (Mænd 18-100)	Et fællesskab, hvor alle mænd, uanset alder, baggrund og evner mødes om meningsfulde aktiviteter herunder motion, madlavning og håndværk, samt en snak over en kop kaffe.
SK-Socialafdelingen Mødestedet	Voksne (Sindslidende)	Mødestedet er et socialpsykiatrisk uvisiteret værested, hvor du har mulighed for at danne netværk med ligesindede. Der er mulighed for at købe sund mad i vores café, lave kreative aktiviteter, gå en tur, deltage i Biværket eller hygge dig i cafeen med snak og spil.
Oasekirken KvindeCafeen	Voksne (Kvinder 18-50)	KvindeCafeen er et åbent dagstilbud til kvinder. Ensomhed og utryghed kan være store daglige udfordringer for mange kvinder, især hvis man også står alene med ansvaret for børn. KvindeCafeen vil give kvinder mulighed for at opbygge relationer og blive en del af et godt fællesskab.
Kirkernes sociale arbejde Medvandrer-ordning	Voksne/ældre	Er du presset af skilsmisse, arbejdsløshed, misbrug, sygdom eller andet, kan du måske have glæde af en medvandrer. I kan følges med hinanden et stykke vej. Sammen med et andet menneske, kan du måske bedre overskue din situation.
Ældre sagen Silkeborg Samværscafé	Ældre (65 plus)	Har du hukommelsesbesvær, er du pårørende eller ven og vil vide mere om demens, kan du have glæde af at aflægge cafeen et besøg
SK - Sundhed og Omsorg Samværsgrupper Rosengårdscentret	Ældre (Enlige plus 65)	Samvær - Er det stadig aktivt?
SK - Sundhed og Omsorg Spisegrupper på Marienlund	Ældre (Plus 65)	Fællesspisning - Er det stadig aktivt?
Silkeborg Kalders SK - Økonomi og IT Pigepanel for nye i Silkeborg	Voksne (Kvinder 20-40)	Silkeborg Kalders Pigepanel er et netværk for kvinder, der enten er flyttet til Silkeborg Kommune, eller blot overvejer det.

Februar 2021

Flere i Fællesskaber

Eksisterende indsatser



Sind Ungdom	Unge	Frirum for psykisk sårbare unge med fokus på ligeværdige relationer og fællesskab. Her ønsker vi, at alle unge mødes med forståelse, anerkendelse og respekt. Vi vil gerne bidrage til, at de unge kan udvikle nye sociale relationer, så færre unge føler sig alene."
Sind Ungdom Besøgsvenordning	Unge	En besøgsven, der har tid, lyst og overskud til at bruge nogle hyggelige timer sammen med dig. I mødes ca. 2 timer ugentligt eller hver 14. dag. I finder sammen ud af, hvad I skal bruge tiden på - det kan fx være en snak og en kop kaffe i hjemmet, byture, naturoplevelser eller andre aktiviteter. Det er gratis, og der er ingen offentlig registrering.
Blå kors – TUBA Terapi og rådgivning for Unge, der er Børn af Alkohol- og stofmisbrugere	Børn og Unge (14-35)	TUBA tilbyder hjælp, rådgivning og terapi til unge mellem 14 og 35 år, der er vokset op i hjem med alkohol- eller stofmisbrug. Hjælpen er gratis, og alle ansatte og frivillige har tavshedspligt og er her for at hjælpe dig.
Ungdommens Røde Kors	Børn og unge	URK har fokus på gode venskaber og relationer, både imellem de frivillige, børn og andre sociale aktører i lokalområdet.

Februar 2021

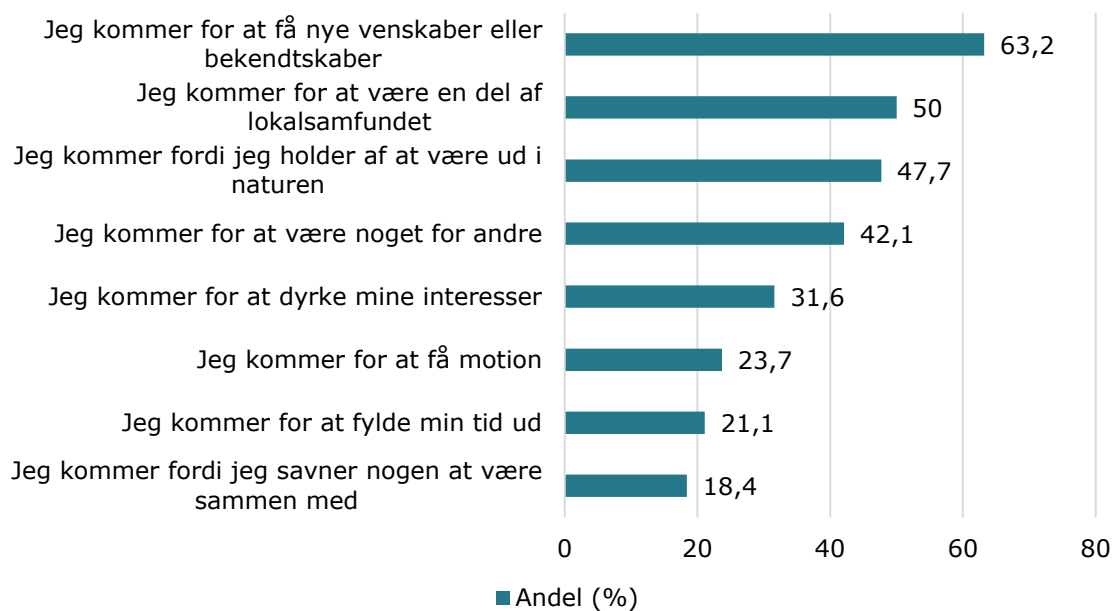
Mænds Mødesteder Silkeborg - Opgørelser over spørgeskemadata

Tabel 1. Målgruppekarakteristika

	n (%)
Alder i år, m (SD)	75,3 (5,6)
Modersmål: dansk	37 (100)
Har kæreste/ægtefælle	27 (73,0)
Bor alene	10 (27,0)
Trivsel	
Ensomhed	< 10 %
Dårlig mental sundhed	< 10 %
Dårligt selv vurderet helbred	0 (0,0)

Note: m: gennemsnit; SD: Standardafvigelse

Figur 1. Årsager til at deltage i Mænds Mødesteder Silkeborg (n=37)



Note. Deltagerne kunne angive flere årsager

Tabel 2. Hyppighed af social kontakt

Hyppighed af social kontakt	Dagligt eller næsten dagligt	1 eller 2 gange om ugen	1 eller 2 gange om måneden	Sjældnere end 1 gang om måneden	Aldrig (eller jeg har ingen)
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
Familie, som du ikke bor sammen med	9 (25,7)	17 (48,6)	8 (22,9)	1 (2,9)	0 (0,0)
Venner	5 (13,9)	18 (50,0)	10 (27,8)	1 (2,8)	2 (5,6)
Kollegaer, skole- eller studie-kammerater	2 (5,9)	2 (5,9)	5 (14,7)	10 (29,4)	15 (44,1)
Naboer eller andre personer i dit lokalområde	15 (42,7)	12 (33,3)	5 (13,9)	3 (8,3)	1 (2,8)
Bekendte i foreninger, klubber osv.	3 (8,6)	17 (48,6)	11 (31,4)	3 (8,6)	1 (2,9)

HUSRUM – kvantitative resultater

Tabel 3: Primære og sekundære mål og anvendte skalaer

Primære mål	Ensomhed	➤ UCLA Loneliness Scale, forkortet version (UCLA-12) (Russell et al., 1996)
	Symptomer på depression	➤ Major Depression Inventory (MDI) (Bech et al., 2001; Bech et al., 2025)
	Symptomer på social angst	➤ Social Interaction Anxiety Scale (SIAS-6) (Peters et al., 2012)
Sekundære mål	Social støtte	➤ Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS), Subskala for venskaber (Zimet et al., 1988)
	Social isolation	➤ Indeks inspireret af Valtorta et al., (2018), baseret på seks kontakthflader. To eller færre kontakthflader blev kategoriseret som social isolation.

Tabel 4. Baselinekarakteristika for deltagerne ved inklusion (n=311)

	Manglende svar	n (%)
Køn	2	
Mænd		141 (46)
Kvinder		152 (49)
Andet		16 (5)
Alder	0	
16-20		96 (31)
21-25		119 (38)
26-32		96 (31)
Bor alene	0	
Ja		147 (47)
Nej		164 (53)
Har partner eller ægtefælle	0	
Ja		59 (19)
Nej		252 (81)
Antal venner	2	
0-1		101 (33)
>1		208 (67)
Er aktuelt i arbejde eller under uddannelse	1	
Nej		148 (48)
Ja		162 (52)
Selvvrurderet økonomisk situation	2	
God/rimelig		261 (85)
Dårlig/meget dårlig		48 (16)
Selvvrurderet helbred	8	
God		175 (58)
Dårlig		128 (42)
Selvrapporteret psykisk sygdom	8	
Ja		203 (67)
Nej		100 (33)
Ensomhed (UCLA12), m (SD)	1	31,7 (5,0)
Symptomer på depression (MDI), m (SD)	4	26,4 (9,8)
Ja		126 (41)
Nej		181 (59)
Social angst (SIAS6), m (SD)	7	9,9 (4,6)
Lav grad af social angst		77 (25)
Høj grad af social angst		227 (75)
Social støtte fra venner (MSPSS), m (SD)	7	4,4 (1,6)
Moderat eller høj		246 (81)
Lav		58 (19)
Socialt isolationsindeks, m (SD)	8	3,1 (1,1)
Social isolation		87 (29)
Ingen social isolation		216 (71)
Deltager i sociale aktiviteter udenfor HUSRUM, ja	16	79 (27)
Lav tro på:		
at kunne gennemføre en uddannelse ¹	8	55 (18)
at kunne klare et arbejde ¹	8	111 (37)
at kunne deltage i sociale aktiviteter uden for HUSRUM ¹	8	92 (30)
Lavt overskud til at fokusere på job eller uddannelse¹	9	123 (41)

Note. m: gennemsnit; SD: Standardafvigelse. ¹Lav tro/lavt overskud omfatter svarene 'Slet ikke' eller 'I mindre grad' på spørgsmål med ordlyd: 'Tror du på, at du kan klare/ 'Har du overskud til...

Tabel 5. Ændringer i outcomemål fra baseline til opfølgning efter ét år

		Baseline	1-års opfølgning	Ændring	Cohens d
	n	m (SD)	m (SD)	m [95 % KI]	
Ensomhed	140	31,5 (5,3)	29,2 (6,4)	-2,3 [-3,2; -1,4] *	-0,44
Symptomer på depression	136	27,4 (9,6)	22,5 (11,3)	-4,9 [-6,7; -3,2] *	-0,48
Symptomer på social angst	135	10,5 (4,5)	9,1 (5,2)	-1,3 [-2,0; -0,6] *	-0,31
Social støtte fra venner	135	4,5 (1,5)	4,7 (1,7)	0,3 [0,0; 0,5] *	0,18
Social isolation	133	3,2 (1,1)	3,2 (1,2)	0,1 [-0,1; 0,3]	0,06

Note: m: gennemsnit; SD: Standardafvigelse; KI: Konfidensinterval.

*angiver statistisk signifikante forskelle mellem måletidspunkterne ($p < 0,05$).

Tabel 6: Tilfredshed og udbytte af deltagelse i HUSRUM ved 1-årsopfølgning (n=140) og ved afslutning af samtalegrupper (n=84)

Udsagn vurderet af deltagere i 1-årsopfølgning	Positive vurderinger	
	n ¹	n (%)
Hvor tilfreds er du alt i alt med at have deltaget i HUSRUM? ²	135	93 (69)
I HUSRUM har jeg følt mig som en del af et fællesskab ³	120	95 (79)
I HUSRUM kan jeg være mig selv ²	123	107 (87)
Jeg har følt mig tryk ved at tale med de andre unge i HUSRUM ³	123	97 (79)
Jeg har følt mig tryk ved at tale med de frivillige i HUSRUM ³	134	122 (91)
Jeg er blevet bedre til at håndtere mine tanker og følelser ³	96	68 (71)
Jeg tror mere på mig selv ³	101	74 (73)
Jeg har fået konkrete værktøjer, som jeg bruger i min hverdag ³	90	41 (46)
Jeg er blevet bedre til at være sammen med andre mennesker ³	114	87 (76)
Jeg har mødt mennesker i HUSRUM, som jeg ses med uden for HUSRUM ³	124	46 (37)
Hvordan vurderer du dit udbytte af at have deltaget i HUSRUM alt i alt? ⁴	128	57 (43)
Udsagn vurderet af deltagere i samtalegruppe ved afslutning af 12-ugers forløb		
Hvor tilfreds er du alt i alt med dit samtalegruppeforløb i HUSRUM? ¹	79	58 (73)
Jeg har følt mig velkommen ²	79	77 (98)
Jeg har følt mig som en del af et fællesskab ²	78	68 (87)
Jeg har følt mig tryk ved at tale med de andre unge ²	78	71 (91)
Jeg har fået konkrete værktøjer i samtalegruppen, som hjælper mig i hverdagen ²	78	50 (64)
Jeg har mødt mennesker i HUSRUM, som jeg ses med uden for HUSRUM ²	76	30 (40)
Jeg vil anbefale andre unge at deltage i en samtalegruppe i HUSRUM ²	78	70 (90)

Note: ¹ Antallet (n) angiver antallet af deltagere, der har afgivet en vurdering. Svarkategorien 'ved ikke' er udeladt fra beregningerne. Svarmuligheden 'Ved ikke' var kun tilgængelig for spørgsmålene ved 1-årsmålingen.

Positive vurderinger omfatter svarene:

² Meget enig og lidt enig (vs. lidt uenig og meget uenig).

³ Meget tilfreds og tilfreds (vs. hverken tilfreds eller utilfreds, utilfreds og meget utilfreds).

⁴ Meget stort og stort (vs. hverken stort eller lille, lille og meget lille).

⁵ Antallet varierer på grund af manglende besvarelser.

Bilag 4

Uddybende metodebeskrivelse, effektevaluering

Beskrivelse af variable

I det følgende gennemgås de anvendte variable. Først beskrives de baggrundsvariable, som anvendes til karakteristik af studiepopulationen og indgår i stratificerede og justerede analyser. Herefter præsenteres de primære effektmål (ensomhed, social isolation og mental sundhed) efterfulgt af de sekundære effektmål.

Baggrundsvariable

Køn og alder

Køn og alder er opgjort på baggrund af registerdata. Aldersgrupperne blev inddelt i 'unge' på 16 til 30 år og 'ældre' på 65 år eller derover.

Etnisk baggrund

Etnisk baggrund er opgjort på baggrund af registerdata og dannet ud fra oplysninger om fødested, forældres fødested samt statsborgerskab. Metoden til generering af variabelen er bl.a. anvendt i sundhedsprofilundersøgelsen 'Hvordan har du det?' (Friis et al., 2022). Der skelnes imellem etnisk dansk baggrund og anden etnisk baggrund end dansk (både vestlig og ikke-vestlig).

Partner

På baggrund af selvrapporterede oplysninger er det opgjort, hvorvidt svarpersonen har en kæreste/samlever/ægtefælle eller ej.

Boform

Boform er opgjort på baggrund af selvrapporterede oplysninger om, hvorvidt svarpersonerne bor alene eller bor sammen med en partner, forældre, barn/børn under 16 år og/eller andre på 16 år eller derover.

Uddannelse eller beskæftigelse

På baggrund af selvrapporterede oplysninger er det opgjort, hvorvidt svarpersonerne er under uddannelse/i beskæftigelse eller ej.

Uddannelsesniveau

På baggrund af selvrapporterede oplysninger om højeste gennemførte uddannelse er uddannelsesniveau opgjort i tre kategorier: lavt, middelhøjt og højt uddannelsesniveau. Lavt uddannelsesniveau omfatter grundskole eller ingen uddannelse ud over grundskolen, middelhøjt uddannelsesniveau omfatter gymnasial, erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse, og højt uddannelsesniveau omfatter mellemlang eller lang videregående uddannelse.

Primære effektmål

Ensomhed

Ensomhed måles som primært effektmål ved 'UCLA Loneliness Scale' (Russell, 1996), som er et af de mest anvendte og anerkendte instrumenter inden for forskning i ensomhed. Skalaen består af 20 udsagn om oplevelser af ensomhed såsom 'Hvor ofte føler du, at der ikke er nogen du kan henvende dig til?' og 'Hvor ofte føler du, at ingen rigtig kender dig godt?'. Hvert udsagn besvares på en firepunkts-Likert-skala med følgende svarmuligheder: 1) aldrig, 2) sjældent, 3) sommetider og 4) altid. Tilsammen danner de 20 udsagn en skala rangerende fra 20 til 80, hvor en højere score indikerer en højere grad af ensomhed.

Social isolation

Med inspiration fra Valtorta et al. (2018) dannes et indeks, der kombinerer information om forskellige sociale kontaktheder og belyser graden af social isolation. Følgende indikatorer indgår: 1) bor alene, 2) sjældnere end månedlig/aldrig kontakt med familie, man ikke bor med, 3) sjældnere end månedlig/aldrig kontakt med venner, 4) sjældnere end månedlig/aldrig kontakt med naboer eller andre personer i sit lokalområde, 5) hverken under uddannelse eller i beskæftigelse og 6) deltager ikke i foreningsliv eller frivilligt arbejde. Med kontakt menes, at man er fysisk sammen, taler i telefon sammen eller skriver til hinanden. Tilsammen danner spørgsmålene en skala rangerende fra 0-6 point (0-6 kontaktheder), hvor en højere score indikerer større grad af social isolation. Personer med en score på 5 eller derover kategoriseres som socialt isolerede.

Dårlig mental sundhed

Dårlig mental sundhed belyses ved hjælp af 'The Short Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale' (SWEMWBS) (Tennant et al., 2007; Koushede et al., 2019). Skalaen består af syv positivt formulerede udsagn som eksempelvis 'Jeg har følt mig optimistisk i forhold til fremtiden' og 'Jeg har følt mig tæt på andre mennesker'. Svarmulighederne er 1) på intet tidspunkt, 2) sjældent, 3) noget af tiden, 4) ofte og 5) hele tiden. Tilsammen danner spørgsmålene en skala rangerende fra 7 til 35, hvor en højere score indikerer bedre mental sundhed. Den samlede score er beregnet ud fra en matrice (26). I tråd med engelske befolkningsstudier anvendes her en score på 19 eller derunder som indikator for dårlig mental sundhed (Warwick, 2025).

Kendskab til målrettede tilbud og hjælpemuligheder

Kendskab til sociale tilbud

Det undersøges, om svarpersonerne har kendskab til følgende sociale tilbud i deres lokalområde, der henvender sig til personer, der føler sig ensomme: 1) rådgivningstilbud, 2) mødesteder eller opholdssteder, 3) sociale aktiviteter, 4) samtalegrupper eller samtaleforløb, 5) socialt forum på internettet, 6) generationsmøder, 7) mentorordning (unge) og 8) besøgstjenester/besøgsvenner (ældre). Personer, der har kendskab til minimum et tilbud, kategoriseres som havende kendskab til tilbud.

Viden om støtte og hjælpemuligheder

Følgende udsagn er anvendt til at belyse, om svarpersonerne har viden om, hvor man kan søge støtte eller hjælp, hvis man føler sig ensom: 1) 'Jeg ved, hvor man kan søge hjælp, hvis man ofte savner nogen at være sammen med', 2) 'Jeg har kendskab til tilbud til personer, der ofte føler sig isoleret', 3) 'Jeg har kendskab til professionelle/fagpersoner, som man kan kontakte, hvis man føler sig ensom', og 4) 'Jeg har kendskab til frivillige organisationer, som man kan kontakte, hvis man føler sig ensom'. Svarmulighederne er 1) helt enig, 2) enig, 3) uenig og 4) helt uenig. I analysen fokuseres der på personer, der har svaret 'helt enig' eller 'enig'.

Deltagelse i lokale tilbud og fællesskaber

Deltagelse i foreningsliv, frivilligt arbejde og sociale aktiviteter

Et spørgebatteri belyser, om svarpersonerne deltager i foreningsliv/frivilligt arbejde inden for følgende områder: Politik og partiforeninger, fagligt arbejde og erhvervsorganisationer, det sociale område, uddannelse og undervisning, klima- og miljøområdet, kulturområdet, religion og kirke, idrætsområdet, fritidsområdet i øvrigt og andet foreningsliv eller frivilligt arbejde. Svarmulighederne er 1) ugentligt, 2) 1-3 gange om måneden, 3) én eller flere gange om året og 4) aldrig. I analysen fokuseres der på svarpersoner, der sjældent (én eller flere gange om året) eller aldrig deltager i nogen former for foreningsliv/frivilligt arbejde.

Deltagelse i sociale aktiviteter

Følgende udsagn er anvendt til at belyse, om svarpersonerne har deltaget i tilbud og aktiviteter for at styrke deres sociale netværk: 1) 'Har du indenfor det seneste år opsøgt nye fællesskaber?' og 2) 'Har du indenfor det seneste år deltaget i aktiviteter/arrangementer med det formål at skabe nye relationer?'. Svarmulighederne er 1) ja, meget, 2) ja, noget, 3) ja, lidt og 4) slet ikke. I analysen fokuseres på personer, der har svaret 'ja, meget' eller 'ja, noget'.

Oplevelse af lokalsamfundet

Følgende udsagn er anvendt til at belyse svarpersonernes oplevelse af deres lokalområde: 1) 'I mit lokalsamfund er der plads til alle i fællesskabet' og 2) 'I mit lokalsamfund ser vi det som et fælles ansvar, at alle er med i fællesskabet'. Svarmulighederne er 1) helt enig, 2) enig, 3) uenig og 4) helt uenig. I analysen fokuseres der på personer, der har svaret 'helt enig' eller 'enig'.

Kendskab til Flere i Fællesskaber

Det belyses, om svarpersonerne har hørt om Flere i Fællesskaber. Personer der har hørt om Flere i Fællesskaber spørges desuden til, om de har deltaget i et arrangement i forbindelse med Flere i Fællesskaber.

Kendskab til Fællesskabsguiden

Det belyses, om svarpersonerne kender til Fællesskabsguiden med svarmulighederne 1) Ja, jeg har hørt om Fællesskabsguiden, 2) Ja, jeg har været i kontakt med Fællesskabsguiden, og 3) Nej, jeg har ikke hørt om eller været i kontakt med Fællesskabsguiden.

For at sikre, at analyserne mere præcist afspejler de undersøgte målgrupper, er data vægtet. Vægtene korrigerer for forskelle i udtrækssandsynlighed efter alder og geografi samt for forskelle i svarprocent på tværs af sociodemografiske karakteristika. Alle statistiske analyser er desuden justeret for køn, alder, etnicitet, uddannelsesniveau og beskæftigelse.

Statistisk analyse

Alle statistiske analyser er udført i STATA.

Alle analyser gennemføres på befolkningsniveau og foretages separat for de to målgrupper: unge (16-30 år) og ældre (65+ år).

For de primære effektmål estimeres effekter ved anvendelse af difference in differences-analyser baseret på lineære regressionsmodeller for kontinuerte udfald suppleret med logistiske regressionsmodeller i sensitivitetsanalyser for dikotome udfald (se supplerende resultater). Difference in differences-estimationen sammenligner ændringen i effektmålene i Silkeborg Kommune (interventionsgruppen) fra 2020 (baseline; T1) til 2025 (opfølgning; T2) med den tilsvarende ændring i de øvrige kommuner i Region Midtjylland (kontrolgruppen). Formålet er at estimere, hvorvidt udviklingen i Silkeborg Kommune afviger fra den generelle udvikling i perioden, hvilket kan indikere en potentiel effekt af programmet.

For en række sekundære effektmål analyseres udviklingen over tid ved anvendelse af difference in differences-analyser baseret på logistiske regressionsmodeller. For øvrige sekundære effektmål har denne tilgang ikke været anvendelig, eksempelvis som følge af manglende sammenlignelige baselinedata. I disse tilfælde analyseres forskelle mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen udelukkende på baggrund af data fra opfølgningstidspunktet i 2025. Analyser af kendskab til *Flere i Fællesskaber* er alene baseret på data fra Silkeborg Kommune.

Overordnet viser resultaterne, at deltagere fra Silkeborg Kommune og deltagere fra kontrolgruppen i vid udstrækning er sammenlignelige på tværs af de undersøgte sociodemografiske karakteristika (tabel 1). Dette gælder for både unge (16-30 år) og ældre (65+ år). Blandt de unge observeres dog enkelte statistisk signifikante forskelle mellem grupperne. Således ses en statistisk signifikant forskel i boform, hvor en større andel af unge i kontrolgruppen angiver at bo alene sammenlignet med unge i Silkeborg Kommune. Derudover ses en statistisk signifikant forskel i uddannelsesniveau, hvor en større andel af unge i kontrolgruppen har et højt uddannelsesniveau sammenlignet med unge i Silkeborg Kommune, mens en større andel unge i Silkeborg Kommune har et middelhøjt uddannelsesniveau.

Tabel 1: Karakteristika for unge (16-30 år) og ældre (65+ år) ved opfølgende måling (2025)

	Unge kontrol %	Unge intervention %	Ældre Kontrol %	Ældre intervention %
Køn				
Mand	51	51	47	47
Kvinde	49	49	53	53
Etnicitet				
Dansk oprindelse	90	92	98	99
Indvandrere/efterkommere	10	8	2	1
Partnerstatus				
Har ikke partner	49	50	29	28
Har partner	51	50	71	72
Bor alene*				
Nej	84	87	67	70
Ja	16	13	33	30
Uddannelse*				
Lavt uddannelsesniveau	9	9	23	21
Middelhøjt uddannelsesniveau	41	55	44	45
Højt uddannelsesniveau	35	22	25	26
Ukendt	15	14	8	8
Under uddannelse/i arbejde				
Nej	11	11	90	91
Ja	89	89	10	9

Note: Estimaterne er vægtede. * angiver statistisk signifikante forskelle mellem grupper ($p < 0,05$).

Opgørelser over resultater af effektevalueringen

Tabel 2. Udvikling på primære effektmål over tid (2020-2025)

		β	95 % KI
Ensomhed	Unge	0,28	-1,38 til 1,94
	Ældre	-0,11	-1,26 til 1,05
Social isolation	Unge	0,09	-0,07 til 0,24
	Ældre	-0,03	-0,17 til 0,11
Mental sundhed	Unge	-0,04	-0,67 til 0,60
	Ældre	-0,08	-0,63 til 0,46

Note: β angiver regressionskoefficienten for interaktionen mellem Silkeborg (intervention) og tid (difference in differences-estimatet). KI: Konfidensinterval. Estimerne er vægtede og justeret for køn, alder, etnicitet, uddannelsesniveau og beskæftigelse.

Sensitivitetsanalyser

I sensitivitetsanalyser, der undersøger robustheden af resultaterne ved en alternativ opgørelse af ensomhed, måles ensomhed ved 'The Three Loneliness Scale' (T-ILS; Hughes et al., 2004), som er en forkortet version af UCLA-skalaen udviklet til brug i befolkningsundersøgelser. T-ILS består af tre udsagn, der belyser, i hvilket omfang svarpersonen føler sig isoleret, savner nogen at være sammen med og føler sig udenfor. Til hvert spørgsmål er der tre svarmuligheder: 1) sjældent, 2) en gang imellem og 3) ofte. Svarene danner en skala fra 3 til 9 point, hvor en højere score indikerer en højere grad af ensomhedsfølelse. I analyserne anvendes en konservativ klassifikation, hvor en score på 7-9 kategoriseres som ensomhed (Lasgaard et al., 2016; Lasgaard et al., 2019). Dette svarer til, at respondenterne mindst har svaret 'ofte' på ét af spørgsmålene og 'en gang imellem' på de øvrige eller 'ofte' på to af spørgsmålene.

Sensitivitetsanalyser baseret på dikotomisering af de primære effektmål understøtter hovedresultaterne. For ensomhed, operationaliseret ved T-ILS (ensom vs. ikke ensom), ses der ingen statistisk signifikant forskel i udviklingen i andelen af ensomme mellem Silkeborg Kommune og kontrolgruppen. Tilsvarende findes der ingen statistisk signifikante forskelle i udviklingen i andelen, der er socialt isolerede eller andelen med dårlig mental sundhed.

Tabel 3. Kendskab til sociale tilbud i lokalområdet over tid (2020-2025)

		T1 Silkeborg %	T1 Kontrol %	T2 Silkeborg %	T2 Kontrol %	OR	95 % KI
Har kendskab til ét eller flere sociale tilbud i lokalområdet	Unge	54,1	56,3	54,8	63,8	0,76	0,54 til 1,06
	Ældre	85,2	82,4	84,5	83,9	0,85	0,59 til 1,21

Note: Andelen angiver procentdelen, der rapporterer kendskab til mindst ét socialt tilbud i lokalområdet, som er målrettet personer, der oplever ensomhed. KI: Konfidensinterval. OR angiver odds ratio for interaktionen mellem Silkeborg (intervention) og tid (difference in differences-estimatet). Estimerne er vægtede og justeret for køn, alder, etnicitet, uddannelsesniveau og beskæftigelse.

Tabel 4. Viden om støtte og hjælpemuligheder over tid (2020-2025)

		T1 Silkeborg %	T1 Kontrol %	T2 Silkeborg %	T2 Kontrol %	OR	95 % KI
Ved hvor man kan søge hjælp, hvis man savner nogen at være sammen med	Unge	55,5	56,1	43,9	52,8	0,70*	0,50 til 0,97
	Ældre	80,3	81,6	74,0	83,6	0,60*	0,43 til 0,83
Kendskab til tilbud til personer, der ofte føler sig isolerede	Unge	30,2	31,5	27,3	35,8	0,69*	0,48 til 0,99
	Ældre	62,9	63,8	52,0	64,5	0,61*	0,47 til 0,80
Kendskab til professionelle/fagpersoner man kan kontakte, hvis man føler sig ensom	Unge	39,0	39,4	29,3	45,8	0,48*	0,34 til 0,67
	Ældre	60,5	62,2	49,1	60,9	0,66*	0,51 til 0,86
Kendskab til frivillige organisationer man kan kontakte, hvis man føler sig ensom	Unge	32,7	35,8	27,7	38,7	0,68*	0,48 til 0,96
	Ældre	69,8	68,0	59,3	72,3	0,50*	0,38 til 0,67

Note: Andele angiver procentdelen, der er enige i udsagnene. KI: Konfidensinterval. OR angiver odds ratio for interaktionen mellem Silkeborg (intervention) og tid (difference in differences-estimatet). Estimerne er vægtede og justeret for køn, alder, etnicitet, uddannelsesniveau og beskæftigelse. * Angiver statistisk signifikante forskelle mellem grupper ($p < 0,05$).

Tabel 5. Begrænset deltagelse i foreningsliv og frivilligt arbejde over tid (2020-2025)

		T1 Silkeborg %	T1 Kontrol %	T2 Silkeborg %	T2 Kontrol %	OR	95 % KI
Deltager <i>mindre</i> end månedligt eller aldrig i foreningsliv /frivilligt arbejde	Unge	50,2	50,0	53,4	49,5	1,14	0,82 til 1,58
	Ældre	44,6	46,6	37,9	37,8	1,09	0,84 til 1,42

Note: Andele angiver procentdelen, der rapporterer at deltage mindre end månedligt eller aldrig i foreningsliv/frivilligt arbejde. KI: konfidensinterval. OR angiver odds ratio for interaktionen mellem Silkeborg (intervention) og tid (difference in differences-estimatet). Estimerne er vægtede og justeret for køn, alder, etnicitet, uddannelsesniveau og beskæftigelse.

Tabel 6. Deltagelse med henblik på at styrke sociale netværk ved opfølgning (2025)

		T2 Silkeborg %	T2 Kontrol %	Justeret OR	95 % KI
Opsøgt nye fællesskaber inden for det seneste år	Unge	55,1	60,8	0,68*	0,49 til 0,93
	Ældre	35,8	34,8	1,03	0,82 til 1,28
Har deltaget i aktiviteter eller arrangementer med det formål at skabe nye relationer	Unge	38,0	39,9	0,93	0,69 til 1,26
	Ældre	29,5	27,3	1,11	0,88 til 1,39

Note: Andelen angiver procentdelen, der er enige i udsagnene. KI: Konfidensinterval; OR: Odds ratio. Estimerne er vægtede og justeret for køn, alder, etnicitet, uddannelsesniveau og beskæftigelse. * angiver statistisk signifikante forskelle mellem grupper ($p < 0,05$).

Tabel 7. Oplevelse af lokalsamfund og fællesskab ved opfølgning (2025)

		T2 Silkeborg %	T2 Kontrol %	OR	95 % KI
I mit lokalsamfund er der plads til alle i fællesskabet	Unge	82,1	82,9	0,85	0,58 til 1,25
	Ældre	90,2	89,9	1,03	0,73 til 1,45
I mit lokalsamfund ser vi det som et fælles ansvar, at alle er med i fællesskabet	Unge	70,3	63,9	1,24	0,91 til 1,69
	Ældre	79,1	78,9	1,02	0,79 til 1,31

Note: Andelen angiver procentdelen, der er enige i udsagnene. KI: Konfidensinterval; OR: Odds ratio. Estimerne er vægtede og justeret for køn, alder, etnicitet, uddannelsesniveau og beskæftigelse.

